

Foto DPD

Nagrajevanje natečaja Mladi oder

Volitve Devin-Nabrežina / Predstavitev kandidatov

Mitja Ozbič se je predstavil s svojo ekipo

Na turistični kmetiji Pipan-Klaric v Mavhinjah se je odvijala uradna predstavitev kandidatov treh list ki podpirajo odvetnika Mitjo Ozbiča v vlogi županskega kandidata levsosredinske koalicije za Občino Devin Nabrežina na bližajočih se junijskih volitvah.

Seznam levsosredinskih list sestavljajo Demokratska stranka, Stranka komunistične prenove - Evropska levica in lista Insieme Skupaj. Slednja je izraz gibanja Občani za Devin Nabrežino, Stranke Slovenske skupnosti in Stranke italijanskih socialistov ter neodvisnih kandidatov iz vrst civilne družbe.

Na predstavitvi je uvodoma spregovoril prvi mož koalicije, in sicer županski kandidat Mitja Ozbič: "Želeli smo vam predstaviti osebe, ki še najbolj verjamejo v naš upravno-politični program. Slednjega smo izobli-

kovali v zadnjem mesecu trdega dela. Pomembno je, da kandidati še dodatno podprejo ta trud. Poslušati morajo ljudi na teritoriju in se potruditi izpeljati volilno kampanjo od vrat do vrat. Njihov največji prispevek pa bo predvsem ta, da bodo občane prepričali o pomembnosti udeležbe na volitvah. Če želimo ustvariti boljši svet, boljšo Občino, vsak izmed nas nosi pomembno odgovornost in mora prispevati svoj doprinos". Ozbič je nato na kratko predstavil ključne točke upravno-političnega programa levsosredinske koalicije. Sledili so posegi ostalih kandidatov posameznih list. Med temi je prvi spregovoril Michele Moro, nosilec liste Demokratske stranke: "Mitja si veliko prizadeva in ima zaupanje celotne koalicije. Sestavni del te je

tudi Demokratska stranka, ki ne preživlja ravno najbolj svetlih trenutkov, ampak je ravno v zadnjem obdobju dosegla pomenljive rezultate. Koalicijo smo vprašali nekaj več prostosti, saj smo si močno želeli nastopiti z našim simbolom. To predvsem, ker verjamemo, da ima naša stranka uprt pogled v prihodnost. Zapustiti moramo kampanilizem, gledati moramo preko občinskih mej in ustvariti mrežo odnosov, predvsem s pozornostjo do mladih. Danes smo vsi Evropejci, kar predstavlja veliko vrednoto, ki jo bojazen in neodločenost ne smeta utišati".

Za Stranko komunistične prenove - Evropska levica je nekaj misli posredovala Elena Legiša: "Zahvaljujem se Mitji, ki je sprejel ta izziv. Mitja je zelo resna in sposobna oseba, ki odlično pozna upravne postopke, predvsem občinskih uradov. Rada pa bi podčrtala, da so v naših kandidatnih listah zapisani ljudje, ki predstavljajo vse vasi devinske nabrežinske občine. Kdor kandidira v naši občini, ne kandidira le za neko vidno pozicijo. Kdor dandanes sprejme vlogo kandidata, to stori, ker se resnično želi posvetiti občanom in želi rešiti vsakodnevne težave teritorija".

/str. 11

Papež v Fatimi

"Prosim za sožitje med narodi!"

Vsoboto, 13. maja, smo se spominjali 100. obletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi.

Papež Frančišek je odšel v Fatimo in je pred baziliko daroval slovesno mašo, med katero je za svetnika razglasil Frančiška in Jacinto, otroka, ki se jima je 13. maja 1917 prikazala Mati Božja. Ogromni množici romarjev, poročali so o več kot pol milijona zbranih, je spregovoril o Marijinem plašču svetlobe, s katerim nas pokriva. "Nisem mogel, da ne bi prišel sem in počastil Mater Devico ter ji izročil njene sinove in hčere", je dejal med homilijo. Kot je še povedal, so se zbrali v Fatimi, da bi se zahvalili za brezštevne blagoslove, ki jih je nebo podelilo v teh sto letih, ki "so minila pod plaščem svetlobe", ki ga je Marija razgrnila na vse konce zemlje.

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

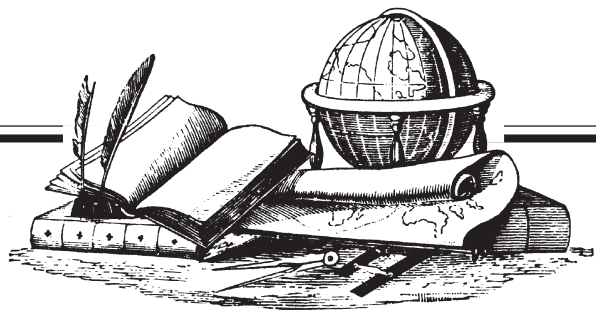

PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI
ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica
Ul. Garibaldi, 13
na vogalu na trgu pred občino
Tel. 0481 240078

**Odprto vsak dan
od ponedeljka do sobote
od 9.00 do 12.30
in od 15.30 do 19.30**

Internet spreminja medije

New York Times dodal 308.000 spletnih naročnikov

Ameriški časnik New York Times je v prvem četrtletju letos dodal 308.000 novih digitalnih naročnikov, kar mu je pomagalo do dobička v višini 13,2 milijona dolarjev. Delnice časopisa, ki je med priljubljenimi tarčami predsednika Donalda Trumpa, so se zjutraj podražile za 11 odstotkov na 15,90 dolarja. Delnice časopisa so v zadnjih 12 mesecih narasle za 28 odstotkov, glavni razlog pa je "vojna" s predsednikom Trumpom, ki New York Times redno opredeljuje kot lažne novice, potem pa brez težav daje intervjuje zanj. Trumpovi

napadi na uveljavljene osrednje medije v ZDA, kot je New York Times, tem pomagajo, saj se število naročnikov viša. New York Times je v prvem četrtletju lani, ko se je predsedniška predvolilna kampanja šele prav začela in Trump še ni bil tako oster, posloval z izgubo v višini 8,3 milijona dolarjev. Trumpove trditve o propadlem mediju, ki širi lažne novice in bo kmalu na bobnu, pa so okrepile naročniško bazo. New York Times je skupaj z Washington Postom začel agresivno poročati o Trumpu in kot kaže, si vsi skupaj, namerno ali ne, pomagajo. Trump si s svojimi izjavami

utrjuje podporo pri svoji bazi, večina drugih Američanov pa si prav zaradi napadov želi teh "lažnih" novic. Prihodki od digitalnih naročnin so od prvega četrtletja lani skočili za 40 odstotkov, prihodki od digitalnih oglasov pa za 19 odstotkov. Prodaja tiskane izdaje sicer še vedno pada in prihodki od oglasov v tiskanih izdajah so se znižali za 18 odstotkov. Dobiček na delnico je znašal osem centov, prilagojeni dobiček brez enkratnih stroškov in prihodkov pa 11 centov. Prihodki so se od lani povečali s 379,5 na 398,8 milijona dolarjev.

Slovenski časnikarski oddelek pri deželnem sedežu RAI

Marko Tavčar novi glavni urednik

Sam vsedrjavni direktor deželnih novinarskih oddelkov RAI (TGR) Vincenzo Morgante je prišel v Trst, da je na sestanku s slovenskimi časnikarji deželnega sedeža RAI sporočil, da je Marko Tavčar, letnik 1958, imenovan za novega glavnega urednika slovenskih poročil, se pravi slovenskega oddelka za časnikarje italijanske vsedrjavne televizije RAI, tako za Radio Trst A kot seveda tudi za slovenske televizijske programe. Marko Tavčar je sicer na deželnem sedežu RAI zaposlen že od leta 1988, zadnja leta je tudi bil namestnik glavnega urednika, sicer pa ga v našem prostoru ni

potrebno posebej predstavljati, naše bralke in bralci ga dobro poznajo, saj je od vedno tesen sodelavec našega uredništva, sicer pa aktiven tudi pri Goriški Mohorjevi družbi in seveda pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov v Trstu. Marku Tavčarju iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspeha pri zahtevnem delu!

Cenjeni sodelavec in prijatelj

MARKO TAVČAR

je postal glavni urednik slovenskega časnikarkega oddelka deželnega sedeža RAI v Trstu.

Iskreno mu čestitamo in mu voščimo veliko uspeha!

VSI PRI NOVI GLASU

Medobčinske zveze

Serracchianijeva z župani terskih dolin

Predsednica Dežele Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani se je 2. maja v Vidmu sestala z župani iz Ahtena, Barda, Cassacca, Čente, Fojde, Nem, Povoletta in Tipane za pogovor o težavah, ki ovirajo poln zagon terske medobčinske zveze. Kot je poudaril župan Povoletta in predsednik zveze Andrea Romito, je še najbolj

kočljivo pomanjkanje kvalificiranega osebja za vodenje financ. Serracchianijeva je predlagala, da se vprašanje dodatno prouči na novem sestanku, župane pa je vsekakor

spomnila, da je deželni svet pred nedavnim uzakonil pravilo, ki občinskim zvezam dovoljuje zaposlitev petih uslužbencev. Temu gredo na roko tudi razpisi javnih uprav iz prejšnjih let; deželna uprava je namreč za eno leto podaljšala veljavnost razpisnih izidov, kar pomeni, da lahko lokalna samouprava zaposli ljudi, ki so se v zadnjih letih visoko uvrstili na preverjanjih za razna delovna mesta. Predsednica dežele je vsekakor

potrdila, da deželna uprava pripravlja razpis za nekaj delovnih mest za tehnike in knjigovodje. To sta poklicna profila, ki jih v medobčinskih zvezah še najbolj pogrešajo.

ARC/PV

Pobuda širokih zasnov

Tretji pohod Kohišče

V tretje gre rado, pravi pregovor in dobesedno to se je potrdilo v nedeljo, 14. maja, ko se je skoraj dva tisoč ljudi udeležilo 3. mednarodnega enogastronomskega zgodovinskega in didaktičnega pohoda Kohišče.

Štiri poti z zbirnimi izhodišči v Cerovljah, Medji vasi, Brestovici in Devinu so vabile pohodnike. Organizatorja, se pravi kmetija Kohišče in AŠD SK Devin, ki sta izpeljala podvig ob sodelovanju partnerjev ŠSKD Timava, Turističnega društva Brest iz Brestovice, CTT, društva Kremenjak iz Jamelj, Slovenske zamejske skavtske organizacije, ŠKD Cerovlje-Mavhinje, ŠD Grmada, MoPZ Fantje izpod Grmade in še dveh italijanskih društev, to sta Gruppo Ermada in G. S. Flondar, sta lahko zadovoljna. Imeli so izredno srečo z vremenom, saj je bilo prijetno sončno, toplo, a ne prevroče, bilo je dovolj jasno, da so pohodniki lahko uživali ob krasnem razgledu na morje in Kras, poskrbeli pa so tudi za dovolj raznoliko ponudbo izobraževalnih pobud, ki so bile namenjene obiskovalcem. Vodiči so na posameznih postajankah spregovorili o favni in flori, a tudi o zgodovinskih zanimivostih teh krajev pod Grmado, ki so bili prizorišče najhujših bojov med prvo svetovno vojno. Zlasti otroci so se veselili živali, ki so bile na ogled, in še posebej oslička, ki je nekakšen sim-

bol obnavljanja te več desetletij zapuščene kmetije, ki jo sedaj prav s pašo oživlja družina Pahor iz Devina. Mnoge je zanimala gradnja kraških suhih zidov in pastirske hiške. Drugi so si raje ogledali strelske järke in Pejce pod Grmado, jame Karl und Zita, kjer je bila ogled razsta-

trjuje izredno število pohodnikov, ki so na Kohišče prišli iz širšega področja. Predvsem je razveseljivo, da je prodrlo sporočilo pobudnikov in izvajalcev pohoda. Sami so v priložnostnih nagovorih izpostavljali, da je to priložnost, da se tudi s turističnega vidika ovrednoti to

Foto I. Gabrovce

va z naslovom 'Da ne bi umrli od žeje'. Na ogled so bili eksponati in nazorno napisani panoji o tem, kako so vojaki med prvo svetovno vojno reševali problem pitne vode. Na ogled pa je bila tudi razstava likovnih del učencev nabrežinskega ravnateljstva, ki so ustvarjali na temo čebelic.

Da ne bi v nedeljo 'umirali od žeje' in lakote, je skrbela cela vrsta stojnic s kraškimi dobrotami naših kmetov širšega področja od Doberdoba, mimo Jamelj in Štivana z Medjo vasjo do Cerovelj in Mavhinj, Slivnega, Nabrežine in celo Slop pri Rodiku. Sami organizatorji pa so kuhali odlično pašto. Ob koncu dne je bilo jasno, da je 3. pohod Kohišče povsem uspel. V prvi vrsti to po-

področje pod Grmado. Gre za širši krog, ki nudi veliko zanimivih izhodišč za turistične obiske in resno spoznavanje tega okolja tako z naravnega kot z zgodovinskega vidika. Ob tem obiskovalci spoznajo in cenijo tudi bogato ponudbo okoliških kmetij, ki s svojo proizvodnjo sirov in suhomesnatih izdelkov, vina, medu in drugih dobrot potrjujejo, da je kmečko delo na Krasu vezano na težke razmere in daje skromnejše količine, zagotovljeni pa sta izredna kakovost in pestrost ponudbe. Organizatorjem 3. pohoda Kohišče naj gre torej pohvala, da so razumeli potrebo po taki prireditvi, ki je dragocena tudi z vidika druženja in utrjevanja priпадnosti kraškemu teritoriju.

V.J.

Povejmo na glas

Velik udarec populizmu

Ni nobenega dvoma, da so nedavne predsedniške volitve v Franciji zadale velik udarec populizmu, torej tisti miselnosti, ki se je velja izogibati v velikem loku. Pa ne samo v Franciji, spomniti se je treba tudi volitev na Nizozemskem ter v Avstriji, pa dobimo jasno in zaokroženo podobo: prebivalci omenjenih treh držav so z zares veliko udeležbo dali vedeti, da so ne glede na trenutne pomanjkljivosti prepoznali v Evropi najboljše pot svoje prihodnosti. Takšno sporočilo je bilo vsekakor veliko presenečenje, saj se je že zdelo, da evropska ideja v ljudeh zamira in da imajo populistične stranke in populistična gibanja tako rekoč prosto pot, da Evropo pokopljejo - ne nazadnje je brexit močan vzgled. Kdo se bo vprašal, kaj se nas vse to pravzaprav tiče, Evropa je daleč, tam nekje v Bruslju, in se obnaša zdaj boljše zdaj slabše, mi pa se moramo na lokalnih tleh bolj ali manj sami spopadati z številnimi nelahkimi problemi sedanjega časa. In vendar je za vse nas Evropa in mi v njej ključnega pomena. Ne smemo pozabiti, da nas zaradi globalne situacije pestita dve izjemni težavi, namreč pribežniki in terorizem. Obe težavi sta dobesedno pljusnili tudi v naše kraje, pribežnike srečujemo na cesti in ne vemo, kaj bi z njimi, zaradi terorizma se vse bolj zapirajo meje, kar še kako čutimo na svoji koži in vpliva na naše življenje. Dejstvo je, da smo zaradi svoje visoke evropske civilizacije cilj beguncev z vzhoda in juga, pa tudi terorizem si nas je izbral za osrednje prizorišče delovanja. In v

takšnem okviru ima populizem še kako plodna tla za svojo rast in vplivanje, sploh mu ni težko podpihovati v ljudeh strahu in kadar strah postane množičen, narekuje najslabše opredelitve med slabimi: zavračanje oseb, ki so tuji in so k nam pribežali, odpor do vsakršne drugačnosti, v skrajnem primeru celo do priseljencev evropskega porekla. Poleg tega narekuje uzakonitev trde roke pri reševanju največjih pa tudi manjših težav ter odmik od evropske ideje, ki je že do sedaj zagotovila najdaljše obdobje miru med nami. Res je, da Evropa trenutno ne rešuje osrednjih težav na najboljši način, kjer seveda ni mogoče mimo graditve zidov, se pravi rezilnih žic, ki so izpopolnitev nekdanje bodeče ograje oziroma bodečih žic, kar vse je rezultat populizma in njegovega služenja strahu, ki je mimogrede rečeno povsem v nasprotju s humanostjo in medčloveško etiko. Toda brez Evrope bi bilo še mnogo slabše, v imenu branitve svoje domovine bi hitro zrasli nacionalizmi najslabše vrste, ki bi se prej ali slej obrnili drug proti drugemu. In volilci kar treh držav so v Evropi bolj kot prej prepoznali smiselno in zakaj ne rešilno pot in to je nedvomno velik in upati je prelomen dogodek. Lahko se bo zato vendar odprlo temeljno vprašanje, zakaj Evropa ne pričinja odpravljati razlogov za pojav pribežništva in terorizma. Razlogi so zelo verjetno v njenem neustreznem ukrepanju in posegih v razmere v Afriki in na Bližnjem vzhodu.

Janez Povše

POGOVOR Marilka Koršič

V Gorici potrebujemo preobrat, mestu moramo dati nov zagon!

V pričakovanju naslednjih občinskih volitev v Gorici smo se tokrat pogovorili z občinsko svetovalko stranke Slovenska skupnost, farmacistko in družbeno delavko Marilko Koršič.

Kdaj ste se začeli ukvarjati s politiko?

V stranki sem sodelovala že kot mlada, v času Demokratske zveze. Takrat smo se kot študentje zanimali za politiko, ki je bila večkrat tema naših pogovorov; v času volitev smo pomagali pri razdeljevanju letakov in spremljali politične shode.

Pozneje, v stranki, ki se je že imenovala Slovenska skupnost, sem bila večkrat na listah kot kandidatka.

Kdaj ste bili izvoljeni v občinski svet?

V občinski svet sem bila izvoljena leta 2007, ko je stranka Slovenske skupnosti nastopala v koaliciji Oljke. Ker je na volitvah slavil županski kandidat Romoli, smo v klopeh opozicije v tem prvem mandatu sedeli trije svetniki iz vrst SSK, in sicer, poleg mene, še Silvan Primožič in Božidar Tabaj, ki

sta bila že prej svetnika večine med Brancatijevim županovanjem. Veliko sem se naučila od njiju.

Drugič sem bila izvoljena leta 2012 na listi Demokratske stranke, s katero je sodelovala SSK. Z Božidarjem Tabajem in Walterjem Bandljem smo bili zopet trije.

Bili ste vedno v opoziciji. Kako lahko opišete delo in občutke v takem položaju?

Delo v opoziciji je bilo vedno zapleteno. Vedno smo bili prikrašani, ker župan ni nikoli komuniciral s svetniki. Pomembne novice glede uprave smo večkrat izvedeli preko medijev. Delati v takih razmerah ni enostavno. V opoziciji je delo v nekem smislu manj odgovorno, a precej naporno. Spremljati moraš vse. Edino orodje, ki ti je na razpolago, so resolucije in svetniška vprašanja. Zato je pomembno biti aktivni in neprestano pripravljati interpelacije, ki opozarjajo na napačne izbire občinske uprave ter na tak način sprožiti kakšno pozitivno reakcijo. To smo svetniki stranke SSK tudi vedno delali. Svetniških

vprašanj sem imela v teh letih približno štirideset. Vedno so bile sad pogostih stikov in poslušanja ljudi, ki so me opozarjali na probleme in pričakovali rešitve. Hvaležna sem občanom, ki so mi zaupali, in medijem, ki so mi nudili vidljivost.

Ste imeli v teh dveh mandatih kakšne posebne naloge v občinskem svetu?

V prvi mandatni dobi sem bila v komisiji za zdravstvo, za enake možnosti in izvoljena kot predstavnica opozicije v volilno komisijo. Ti zadnji dve nalogi sem opravljala tudi v drugem mandatu. Od oktobra 2015, ko se je stranka Slovenska skupnost odločila za samostojno skupino, sem postala njena načelnica in postala tudi članica komisije za zdravstvo, okolje in statut.

Kako se je občinski svet spoprijel s problematiko žensk?

Popolnoma nezadostno. Omenjena komisija za enake možnosti ni dobro delovala oz. sploh ni delovala. V njej smo bile le tri članice, ostali so bili člani moškega spola. Izvoljeni

predsednik pa sploh ni pokazal pripravljenosti, da bi kaj konkretnega sprožili ali naredili. Zaradi takih razmer sem iz te komisije odstopila.

Kateri je bil vaš največji dosežek?

Gotovo je bil najpomembnejši dosežek uporaba slovenskega jezika med sejami občinskega sveta. Posebno zadoščenje mi prinašajo majhni uspehi, in sicer reševanje težav z okoljem, varnostjo in prometom, o katerih so me opozarjali številni občani.

Kaj pa vas je razočaralo?

Veliko sem se zanimala za študentske problematike, še predvsem za visoke stanovanjske stroške, ki jih imajo študentje. Kot univerzitetno mesto ima Gorica absolutno premalo študentskih domov, v katerih bi študentje našli stanovanja po dosegljivih cenah. To

bi morala biti za Občino velika skrb in izziv. Predlagala sem, da bi Občina delno razbremenila študente pri pogodbah za plin in vodo, kot delajo v številnih drugih univerzitetnih mestih. Odgovorili so mi, da to ni mogoče. S tem se nisem ni-

koli strinjala in grenkoba, da tega nisem dosegla, je ostala. Tudi skromno čezmejno sodelovanje me je razočaralo. Za zdaj je bilo to le institucionalne narave. Na tem področju se lahko veliko naredi: od čezmejnih prevozov do zdravstva, skupne turistične ponudbe in raznih prireditev. Dobro naloge je pri tem opravljal EZTS, mnogo pa se da še narediti.

11. junija bodo občinske volitve. Vi ste zopet kandidatka. Kakšne občutke imate?

Ja, odločila sem se, da še enkrat kandidiram, in sicer s stranko Slovenska skupnost, ki tokrat sodeluje z listo 100 sanj, katere nosilka je Mara Černic. Razdrobljenost v levi sredini ni pozitivna, a upamo, da bomo dosegli balotož in tam nastopali bolj enotno, samo na ta način lahko premagamo kandidata desne sredine. Upam, da kot lista in kot stranka dosežemo dober rezultat in da županski kandidat Collini zmaga.

V Gorici potrebujemo preobrat, mesto je mrtvo, moramo mu dati nov zagon. Gorica ima veliko zakladov, ki jih je treba razviti in promovirati. Mislim še predvsem na turistično in kulturno področje, ki je bilo ta leta zanemarjeno. Tukaj vidim pomembno vlogo naše slovenske narodne skupnosti, ki je lahko povezovalni člen med Gorico in Novo Gorico, ki bi morali stalno sodelovati.

MČ

POGOVOR Dr. Neva Makuc o projektu RESTAURA

Spodbuda mehanizmu javno zasebnega partnerstva pri obnovi zgodovinskih stavb

Jeseni leta 2016 je bil s strani Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) pridobljen projekt RESTAURA - Revitalizacija zgodovinskih stavb preko shem javno-zasebnega partnerstva. Njegova koordinatorica je raziskovalka dr. Neva Makuc, zaposlena na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa, ki deluje na Raziskovalni postaji ZRC SAZU v Novi Gorici. Projekt, ki je usmerjen v spodbujanje učinkovite uporabe javno-zasebnega partnerstva pri revitalizaciji zgodovinskih stavb, je bil vzpostavljen znotraj srednjeevropskega partnerstva držav, kjer se veliko zgodovinskih stavb nahaja v precej slabem materialnem stanju. Z koordinatorico projekta sva se pogovarjali o vsebini projekta.

Katere države so poleg Slovenije vključene v projekt oz. katere institucije znotraj teh držav sodelujejo s slovenskimi partnerji?

V projekt je poleg treh slovenskih vključenih še sedem partnerjev iz Poljske, Hrvaške in Slovaške. Gre za zelo raznoliko partnerstvo, saj obsega tako raziskovalne in izobraževalne ustanove, lokalne skupnosti, društva in druge. Vodilni partner je poljsko mesto Nowy Dwór Mazowiecki, ki si med drugim prizadeva za revitalizacijo ogromnega trdnjavskega kompleksa Modlin ob reki Visli. Pri projektu sodelujejo ZRC SAZU, Fakulteta za poslovne vede iz Ljubljane, Mestna občina Nova Gorica, Inštitut za javno-zasebno partnerstvo in Inštitut za zaščito krajin, oba iz Poljske, Inštitut za razvoj in mednarodne odnose iz Zagreba, slovaško Društvo za podporo javno-zasebnemu partnerstvu, Razvojna agencija za regijo Gemer, prav tako iz Slovaške, ter mesto Buzet na Hrvaškem. Poleg teh je v projekt vključenih še 11 pridruženih partnerjev iz omenjenih držav, naj omenim slovenske to so Slovenska škofovska konferenca, Nadškofija Lju-

bljana ter Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Sodelovanje Zavoda je ključnega pomena, saj so znanja in izkušnje njegovih strokovnjakov bistvenega pomena za projekt.

Shema javno-zasebnega partnerstva se zdi v slovenskem prostoru precej slabo razvita, zato je morda projekt RESTAURA že v svoji osnovi nekaj, kar predstavlja novost v tem prostoru. Kako sama razumeš RESTAURA v kontekstu Slovenije?

Projekt RESTAURA izhaja iz konkretnih potreb določenih srednjeevropskih držav, kjer je javno-zasebno partnerstvo slabše razvito kot na primer v določenih zahodnoevropskih državah. V Sloveniji je ta problem posebno pereč. Projekt je usmerjen v spodbujanje uporabe javno-zasebnega partnerstva pri obnovi zgodovinskih stavb oziroma kulturnih spomenikov. Veliko jih je v slabem materialnem stanju. Istočasno se soočamo s pomanjkanjem finančnih virov za njihovo obnovo. Prav zaradi tega je spodbujanje uporabe tega mehanizma bistvenega pomena ne le za materialno obnovo in vzdrževanje teh stavb, ampak tudi za njihovo celostno revitalizacijo in ovrdenotenje. Pri tem se žal še vedno soočamo z določenimi predsodki, posebej v nekaterih srednjeevropskih državah, kot je na primer mnenje, da javno-zasebno partnerstvo pomeni prikrito privatizacijo. Pri tem bi rada iz-

postavila, da stavbe lahko ostajajo v javni lasti, zasebniki pa jih za določeno daljše obdobje vzdržujejo, upravljajo in poskušajo po svojih najboljših močeh vključiti v ekonomske tokove. Slednje je – po mojem mnenju – nujno, če upoštevamo, da naj bi znašala

omenjenega partnerstva.

Gre za sicer zelo kompleksen mehanizem, ki zahteva veliko znanja in sposobnost dobrega načrtovanja, a prav preudarno načrtovanje, stalen nadzor javnega sektorja in učinkovitost in fleksibilnost zasebnega sektorja lahko zagotovijo učinkovite storitve ali infrastrukturo ter razbremenitev javnih financ. Pri tem je bistvenega pomena porazdelitev tveganj med zasebnim in javnim sektorjem.

V Sloveniji je v letu 2006 začel delovati tudi Zakon o javno-zasebnem partnerstvu, kakšno je dejansko stanje tega mehanizma?

Javno-zasebno partnerstvo je v Sloveniji žal še zelo slabo razvito, in sicer kljub temu da imamo z zakonskega stališča ta mehanizem zgledno urejen. V okviru Ministrstva za finance deluje tudi Sektor za upravljanje javnega premoženja, kateremu je bil pred nekaj leti pridružen Sektor za javno-zasebno partnerstvo. Sektor nudi podporo lokalnim skupnostim pri implementaciji javno-zasebnega partnerskega projekta z odličnimi strokovnjaki. Kljub podpori, ki jo lahko občine pridobijo z njihove strani pri pripravah za sklepanje vrstnih projektov, pa – po določenem zanimanju v letih po sprejetju zakona – ni posebnega zanimanja za ta mehanizem s strani lokalnih skupnosti.

Kaj so prednosti takega partnerstva in kakšna so tveganja ter

kje so razlogi, da v Sloveniji ni dosežene neke prepoznavne ravni tega odnosa.

Težave nastopijo že pri razumevanju, kaj je javno-zasebno partnerstvo. V širšem pomenu besede je to lahko kakršnokoli sodelovanje javnega in zasebnega sektorja, v bolj kompleksni obliki pa gre za dolgoročno pogodbeno razmerje, ki pomeni pritegnitev zasebnih sredstev pri zagotavljanju javne infrastrukture ali storitve, pri čemer je bistvenega pomena porazdelitev tveganj med zasebnim in javnim sektorjem. Prednost tega mehanizma, ko je dobro načrtovan in voden, gredo od razbremenitve javnih financ do hitrejših, gospodarnjših in kvalitetnejših izgradnje, do učinkovitejšega upravljanja. Zasebni partner pa mora v zgodovinski stavbi prepoznati ekonomske potencialne. Med slabostmi partnerstva se navajajo na primer dolgotrajnejša pogajanja in stroški priprav.

Da se še nekoliko vrnemo na konkreten projekt, ki ga s strani ZRC SAZU vodiš. Kateri so glavni cilji projekta RESTAURA?

Cilj projekta je preko pilotnih akcij, strategij, ozaveščanja javnosti, dialoga s ključnimi deležniki itd. preveriti ter tudi dejansko spodbuditi uporabo tega mehanizma v srednjeevropskih državah, kjer je ta mehanizem slabše razvit. V ta namen smo pravkar končali opravljati analizo stanja, pri čemer smo za Slovenijo ugotovili, da imamo težave že pri bolj poglobljenem razumevanju, kaj sploh je ta mehanizem. Določene slovenske primere revitalizacije nekaterih zgodovinskih objektov relevantni deležniki različno pojmujejo. Nekateri jih kot javno-zasebno partnerstvo zavračajo, drugi celo pojmujejo kot dobro prak-

so.

Javno-zasebno partnerstvo se v tem primeru obrača na revitalizacijo kulturne dediščine, konkretno gradu Rihemberk, ki bo tudi predmet projektne pilotne akcije. Nam lahko za konec kaj več poveš o tem primeru?

Pilotno akcijo projekta Restauracija na gradu Rihemberk vodi Mestna občina Nova Gorica. Kot je izpostavila njihova koordinatorica arhitektka Nataša Kolenc načrtuje občina narediti korak naprej pri oživljanju gradu Rihemberk. Grad je prešel pod občino leta 2013 in je potreben celovite prenove, v kar občina vlaga veliko prizadevanj. V preteklih letih sta tako občina kot tamkajšnja lokalna skupnost računala predvsem na evropska sredstva za obnovo kulturne dediščine, ki pa so žal za obnovo na voljo v vedno manjšem obsegu. V okviru projekta bo zato ključni poudarek na izdelavi še manjkajoče obvezne dokumentacije (npr. konservatorski načrt), prilagoditvi že predvidenih vsebin gradu novi finančni in splošni situaciji ter pripravi vseh potrebnih podlag za iskanje sredstev za postopno obnovo gradu, tudi na trgu zasebnega kapitala s pomočjo shem javno-zasebnega partnerstva. Občina je vzporedno z začetkom izvajanja projekta tudi sicer začela bolj zavzeto urejati stvari na gradu Rihemberk, z odprtjem gradu za obiskovalce kot prvim pomembnim ciljem. V zadnjih mesecih je že bilo očiščeno in varnostno urejeno območje gradu znotraj obzidja. Pred poletjem 2017, ko je predvideno odprtje, bodo z deli v notranjosti nadaljevali, očiščene pa bodo tudi krožna pot in površine ob gradu. Grad bo predvidoma na ogled ob koncih tedna in ob praznikih, za predhodno najavljene skupine pa tudi v drugih terminih. Te aktivnosti in izkušnje, pridobljene v okviru projekta, bodo kot pilotne aktivnosti lahko v pomoč tudi drugim lastnikom dediščinskih stavb.

Petra Kolenc

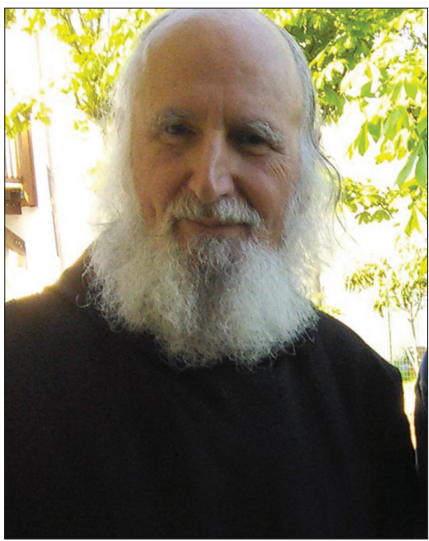
Anselm Grün v Vidmu

“Ne bojte se”

V centru Balducci v Zuglianu blizu Vidma je bil 29. in 30. aprila na obisku pater benediktinec Anselm Grün. Patra iz samostana Münsterschwarzach v severni Bavarski že veliko let kličejo v razne kraje, ker ima velik dar pri reševanju težkih in manj težkih življenjskih zablod. Izdal je že nad 300 knjig, ki so prevedene v več jezikov. Temi dvodnevne seminarja sta bili: strah in sočustvovanje človeka. Po predstavitvi je začel z glavno temo: strah v vsakdanjem življenju. Ni dobro za človeka, da se boji. Vendar napako delamo, ko se hočemo znebiti strahu tako, da se borimo proti njemu. Osupnemo pa, ko opazimo, da smo dosegli ravno obratno: strah v tem slučaju se poveča, namesto da bi se zmanjšal. In to je tipično za strah kot tudi za druge človeške negativne občutke. Da bi premagal strah, skuša človek spremeniti obnašanje, misleč, da bo tako strah pregnal. A vsaka preračunana sprememba je vedno neko nasilje, nasilje proti samemu sebi. To ni del krščanske vzgoje.

Krščanska misel je drugačna: cilj krščanske drže je ostati isti, saj Bog nas je ustvaril in mi se moramo sprejeti taki, kot smo. Pravzaprav krščanska pot človeka je ostati tak, kot je, ker tako nas je Bog ustvaril, in istočasno se spremeniti. To je upodobljeno tudi v čudežu, ki se pri vsaki maši dogodi, ko se spremeni kruh v vino. Tu se ne spremeni le neka snov v drugo, ampak se mi sami dobesedno spremenimo, čeprav ostajamo isti. To je krščanska skrivnost, ki jo cerkveni očetje večkrat poudarjajo. Pred strahom torej si ne smemo domisliti, da se bomo spremenili in tako postali močnejši in tako premagali strah. Tudi bežati ne smemo pred strahom. Gre bolj za to, da nam strah postane zaveznik, prijatelj in da lahko tako imamo z njim neki umirjen pogovor. Na to nas opominja tudi Nova zaveza, ko pravi: “Kateri kralj, ki gre na vojsko proti drugemu kralju, ne bo prej sedel in se posvetoval, ali se more z deset tisoč možmi postaviti po robu njemu, ki prihaja nadenj z dvajset tisoč? Če se ne more, pošlje poslanstvo, ko je oni še daleč, in sprašuje, kakšni so pogoji za mir.” Isto je z nami, ko se borimo proti strahu. Če se spo-

pademo z njim, lahko izgubimo ogromno energije, da nam ne ostane nič več za naše vsakdanje življenje. Tu se moramo vprašati raje: kaj ima strah povedati meni? Strah me opozarja lahko na nepravdo podoba življenja, ki jo imam. Mogoče sem kaj zgrešil, a strah me je, kaj bodo sedaj ljudje rekli o meni; tedaj se začem spraševati in ugibati, ali me bodo drugi odklonili itd. In to ni realistično, ker v življenju bo vedno kaj narobe in bom lahko vedno

našel koga, ki me bo lahko odklonil, četudi sem prav ravnal. Strah mi lahko tako pokaže pravo pot: moram se zgledovati po Bogu in ne po ljudeh. Večkrat okamenijo noge pred strahom in postanemo kot kipi, negibni. Postanemo dobesedno hromi. Tudi tukaj – pravi Anselm Grün – pomislimo na odlomek iz Nove zaveze, kjer Jezus reče: “Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi!” Mi bi radi postali kot hromi človek oseba brez napak, brez strahu, brez negotovosti. Jezus pa prav v tem dogodku nam pokaže, da je strah, negotovost del našega življenja, a za take stvari ni potrebno okameneti. Čeprav smo grešniki, imamo dolžnost iti naprej v življenju, moramo sprejeti strah in se z njim napotiti naprej do drugih. V Matejevem Evangeliju je rečeno: “Ne bojte se torej! Nič ni zakritega, kar se ne bo razodelo, in skritega, kar se ne bo spoznalo. Kar vam pravim v temi, povejte na svetlem; in kar slišite na uho, oznanite na strehah.” Tudi tukaj nas Jezus opozarja in nas sprašuje, zakaj se bojimo, zakaj si ne upamo, da nas drugi vidijo take, kot smo. Zaradi tega strahu večkrat gradimo zidove okoli sebe in ostajamo sa-

mi. Potem nadaljuje Jezus: “Ne bojte se tistih, ki umorijo telo, duše pa ne morejo umoriti”. Anselm pravi, da je tudi tukaj poudarek na strahu pred ranami, ki bi jih mogoče povzročile naše negotovosti, naše napake, v trenutku, ko bi bile odkrite. Toda moramo vedeti, da je v nas tudi kotiček, kamor nihče nima dostopa, in se lahko vedno za-tečemo in ostanemo vedno rešeni. To je “skrita kamrica”, o kateri govori Ivan Cankar, “ta je pravi dom, in vse, kar se bučno in pisano razmahuje tam zunaj, je praznosta, je nečimrnost, je trenutek, ki gre mimo kakor bežen veter...” V tej kamrici nihče me ne more raniti in tukaj imam zaklonišče tudi pred samim strahom.

Imamo še druge vrste strahov. Na primer strah, da strmoglavimo, da potonimo, da gremo nekam na dno. Tu zelo dobro prikaže odlomek Evangelija, ko Jezus pomiri vihar na morju. Da se potolažimo, lahko si tu lahko predstavljamo Jezusa, da stopi v naš čoln in nam pomaga s svojo prisotnostjo. Nekateri se bojijo Boga, se bojijo podobe, ki jo imajo o Bogu in živijo v strahu in ne v zaupanju. Bojijo se, ker mislijo, da niso zadostili temu, kar Bog hoče od njih. Zato tudi v priliki o desetih minah pravi tretji služabnik: “Bal sem se, ker si strog; jemlješ, česar nisi vložil, in žanješ, česar nisi sejal...”

Pater je potem poudaril strah pred boleznijo. Tudi ta strah je večkrat neupravičen, saj si ne moremo misliti, da bomo za vedno zdravi. A kako premagati ta strah? Ko zbolimo, se večkrat tožimo, da je to naša krivda. Podoben tej je strah pred smrtjo. Drugi se bojijo dejstva, da bodo morali sprejeti pomoč drugega in tako se pokazati nesamostojnega. Da se iznebimo takih strahov, so zelo učinkoviti tudi zdravi vsakdanji obredi. Ko se pripravim in vem, da bom nekaj ponavljal vsak dan, mi bo to dalo občutek gotovosti. To je lahko način, kako se pripravim na spanje, kako se zjutraj zbudim in potem ponavljam opravila, preden grem na delo. To so obredi, v katerih čutimo sami sebe. Ne čutim se več zapuščenega ali nemočnega pred življenjem. V takih trenutkih dajem jaz pečat življenju. Sam lahko ustvarim in dam ritem življenju. Obredi utrdijo v nas identiteto in nam dajo novo energijo za življenje. V obredih se čutim uresničenega, se čutim doma, se čutim svobodnega. Nisem več nemočen pred življenjem, moj čut odgovornosti se okrepi.

Karlo Nanut

ZNAMENJE KRIŽA

PRIMOŽ KREČIČ

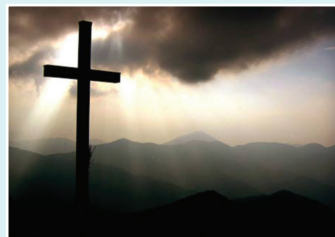
Križ odpravlja absolutiziranje

Že sveti Pavel je spoznal, da je križ **sredstvo proti vsaki samohvali in samo-opravičenju človeka**. Ljudje smo bitja odnosov in **življenje se odvija v darovanju**. Pri tem se ne more nihče postaviti nad svobodo darovanja in jo prikrojiti svojim zahtevam. Nihče tudi ni več ali manj vreden, ker gre vse skozi topilnico odpovedi svojemu in darovanju drugim. Toda svet živi vse bolj daleč od tega. **Potrošniška miselnost grabi zase**, išče užitek in se spravlja nad ljudi, da jim hlapčujejo. Določene interesne skupine **napadajo svobodo državljanov** in jim želijo vsiliti svoje poglede. Podobne pristope najdemo v medijih, industriji, modi, politiki. Posebno **nasilne so sekte** vseh vrst in razna središča za oblikovanje javnega mnenja. Tudi šolske ustanove morejo biti nasilne, če ne upoštevajo svobode učencev in vzgojne poti staršev.

Ekonomska združenja

se trudijo, da bi verjeli njihovim prognozam, kam bodo šli trendi v gospodarstvu in kapitalu. Skoraj ne opazimo, kako postaja vse odvisno od dobička in da smo zbombardirani z absolutnostjo določenih pogledov.

Močno nagljenje k absolutiziranju je **na pravnem področju**. Pravniki marsikje določajo življenje in stopajo celo do morale ter najbolj občutljivih pogledov na življenje. Kirurgi ne morejo operirati brez strahu, da jih bodo tožili, če se bo kaj zataknilo pri opera-

ciji. Tudi pri vzgoji otrok in v šolstvu ni več zaupanja in spoštovanja. Nad vsem visi meč, da jih bodo dali na sodišče. Predvsem pa ta prazna družba **deluje v prid tistih, ki imajo denar** in so pri vzvodih oblasti. Kolikor so ti ljudje zaverovani vase, v svojo moč in denar, odpravljajo misel na bolezen, smrt, prisotnost bolnih, prizadetih.

Zato se trudijo, da bi odpravili znamenja križa iz javnega življenja, da jih ne bi spominjal na to, da so minljivi ljudje, ki nimajo absolutne veljave. **Križ je znamenje zmage nad lažnimi prevladujočimi kriteriji v družbi, politiki, religiji**. Spominja nas, da nas ob naši krhkosti in veličini Bog drži v rokah in nas vodi modro naprej. Brez tega stvarnega pogleda postanejo drže ljudi brutalne in nasilne, nestrpne do vseh, ki so drugačni, nemočni, svobodni.

V križu moremo **odkriti Božjo brezpogojno ljubezen**, ki nas doseže v vsaki okoliščini in nam daje spodbudo za darovanje, obenem pa tudi pokaže sodbo nad svetom, ki se zapira vase ter zganja nasilje. Noben napuh in ošabnost ne more zaustaviti tega daru, ki gre čez vsako uporniško oblast. Križ je **zagotovilo svobodne drugačnosti**, v kateri more biti vsak človek ovrednoten in sprejet, v njem je upor zlu in vsem skritim silam sveta, ki se postavljajo nad ljudi. Zato je treba s križem blagoslovljati svet in ljudi ter se nikoli ne sprijazniti z lažno pokorščino majhnim, napihnjenim idejam ljudi in struktur. **V znamenju križa je in bo zmaga človeškosti**.

Papež v Fatimi

“Blažena Francisca Marto in Jacinto Marto razglasamo za svetnika, in ju uvrščamo na seznam svetnikov”, je vzkliknil papež 13. maja v Fatimi. Verniki z vsega sveta so napolnili prizorišče pred cerkvijo, na katerem je prostora za 400.000 ljudi. Okoli 100.000 pa jih je razglasitev pastirkov za svetnika spremljalo prek velikih zaslonov na okoliških ulicah. Trem pastirkom - Franciscu in Jacinti Marto ter njuni sestrični Lucii dos Santos - se je Marija prvič prikazala 13. maja 1917 nad oljko. Do oktobra 1917 se jim je znova prikazala vsak 13. dan v mesecu. Naročila jim je, naj jo častijo ter molijo in delajo pokoro za grehe. Prikazovanja v Fatimi je Cerkev priznala leta 1930. Francisca in Jacinto Marto, ki sta bila ob prikazanju stara sedem in devet let, je leta 2000 za blažena razglasil papež Janez Pavel II. Brat in sestra Marto sta bila prva za blažena razglašena otroka v zgodovini Cerkve, ki nista bila mučenca. Francisco je umrl leta 1919 star deset let, Jacinta pa leto dni kasneje v starosti 12

let, oba za posledicami španske gripe, pokopana sta v baziliki v Fatimi. Tam je pokopana tudi tretja pastirica, Lucia dos Santos, ki je postala redovnica in umrla leta 2005, stara 98 let. Tudi

zanjo je že sprožen postopek za beatifikacijo. Marija je pastirkom posredovala tri sporočila, t. i. tri skrivnosti iz Fatime, ki jih je kasneje zapisala Lucia v svojih spominih. Prva je vizija pekla, ki jo verniki vidijo kot poziv k molitvi in obsodbo preganjanja Cerkve. Druga skrivnost je bila napoved druge svetovne vojne ter vzpona komunistične Rusije. V tretji skrivnosti, ki jo je

Vatikan objavil leta 2000, pa je Marija pastirkom napovedala poskus atentata na papeža Janeza Pavla II. 13. maja 1981, na obletnico njenega prvega prikazanja v Fatimi. Papež Benedikt je razlago Marijinega sporočila še dopolnil, češ da bi lahko pomenilo tudi trpljenje, ki ga bo morala Cerkev prestopiti zaradi pedofilskega škandalov. Razglasitev pastirkov za svetnika je bil vrhunec dvodnevne obiska papeža na Portugalskem.

“Prosim za sožitje med vsemi narodi sveta”, je molil papež ter vernike pozval, naj sledijo Francescu et Jacinti: “Tako bomo porušili zidove in premagali meje, šli do najbolj oddaljenih delov ter tam razodeli pravičnost in Božji mir!”

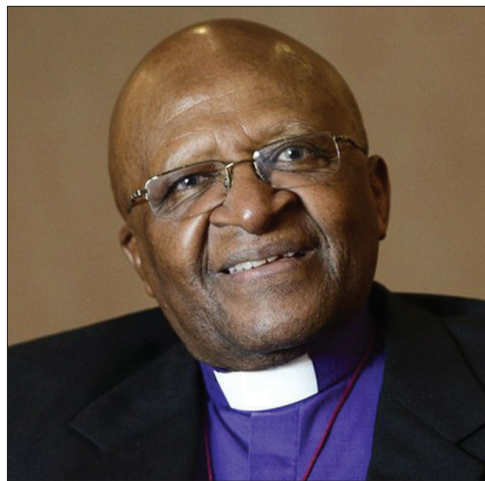
Sveže napisano delo

Nobelovec Desmond Tutu s hčerko napisal knjigo o odpuščanju

Desmond Tutu in njegova hčerka Mpho (oba delujeta kot duhovnika anglikanske cerkve) sta v angleščini izdala knjigo o odpuščanju. Redkokje se je na Zemlji zbralo toliko sovražstva kot med režimom apartheida v Južnoafriški republiki. In v sovražstvu uspeva nasilje vseh vrst. Črnapolti, domači prebivalci te dežele in ostali ne-beli prebivalci Južnoafriške republike dolga desetletja niso imeli možnosti za normalno življenje in še huje je bilo, če si je kdo od teh zasramovancev želel ohraniti svojo čast in samo-spoštovanje. Zato se je De-

smond Tutu, kot piše, v svojih letih življenja v Londonu čudil, kako spoštljivo so tam delali z njim, ko pa je bil v Južni Afriki navajen na čisto nekaj drugega. Po povratlu, v letih svojega delovanja v Južni Afriki, je Desmond Tutu vedno spet prejemal grozilne telefonske klice in vsa njegova družina je trpela z njim. Prav tako je morala njegova hčerka Mpho doživeti umor gospe, ki je pazila na njene otroke. Umorili so jo v sobi enega njenih otrok, ko na srečo, v času krvavega dogodka, v hiši ni bilo nikogar od njene družine in nje same. Jasno pa je,

da tako strašni dogodki zaznamujejo družinsko življenje še za mnogo let. Oče in hčerka Tutu sta prišla po dolgem premišljevanju do zaključka, da je pot odpuščanja štiridelna: najprej izpoved - pripoved dogodka, zaradi katerega trpimo, poimenovanje same bolečine, privoljenje v odpuščanje; obnovev oziroma prekinitev razmerja. V knjigi opisujeta več različnih, do srca segajočih zgodb, npr. kako so starši umrjenega otroka odpuščali morilcu, ker je ta, kot zasramovan črnapolti državljani, iz

čistega afekta reagiral nasilno. Pri tem zapišejo, da mu niso samo odpustili, ampak je celo postal del njihove družine in skupno prestavljajo svojo zgodbo poslušalstvu po državi. Nadalje lahko preberemo zgodbo

voljenja v odpuščanje. Človečnost Tutujevih se zame zelo lepo vidi tudi v tem, da se oba avtorja zavedata, da se noben korak na zgoraj opisani poti odpuščanja ne more izsiliti. Človek odpušča ali pa ne, vendar se mora

zavedati, da bo tudi sam trpel, če tega ne zmore. Prav tako je stvar oškodovanih, ali želijo nadaljevati razmerje s storilcem ali ne, oz. ali se iz soočenja, priznanja in kesanja lahko razvije nov odnos. Prav tako ob branju spoznamo, kako je važno, da se zavedamo, da tudi sami včasih žalimo druge, da smo jim krivični, jim hote ali nehoti povzročimo škodo, jih prizadene. Zavedati se torej moramo, da smo tudi sami ljudje, ki smo prav tako lahko krivični, oz. da je tudi v nas lahko tudi prisoten še hujši vzgib, ki pripelje do hujših dejanj. Priznati in ozavešteviti moramo torej svojo človeško nepopolnost in zmotljivost.

Knjiga tako odpira nove poglede na prostrano področje odpuščanja in upam, da ji bodo sledile še druge na to (očitno ne samo na Slovenskem) vročo temo.

Andrej Feinig

Cerkveni in družbeni antislovar (36c)

J kot JOGA (3)

Nekateri niso razumeli, da bodo odgovori na tiste ugovore, ki so bili dani v 2. delu pisanja o jogi, podani zdaj, namreč v 3. delu pisanja. Naj pa vseeno pisec poudari, da se strinja z učenjem Cerkve in torej ne odobrava prakticiranja joga s strani kristjanov. Zdaj pogledajmo, zakaj. Kot pravi zadnjič omenjeni cerkveni dokument, so v jogi elementi, ki so nezdružljivi s krščanskim pogledom. Cilj joga je npr., izničenje zavesti, zavedanja, vesti, cilj krščanske molitve pa je srečanje človeške osebe z Bogom-osebo. Tu ne bomo na dolgo razglabljali, ker nam prostor preveč tega ne

dopolnitev dobre krščanske prakse, kakor da bi jemali neka prehranska dopolnila. Joga naj bi pomagala k združitvi (beseda joga pomeni prav to, kot smo dejali) posameznikove zavesti s tisto univerzalnega Bitja, ki je dihi, ki drži in vzdržuje kozmos in resničnost. Po učenju joga je mogoče doseči razsvetljenje, ko smo enkrat dojeli, da sta Atman, individualni Jaz, in Brahman, Bitje brez oblike, začetka in konca, eno in isto. To naj bi torej pomenilo, da Bog ni drugo od nas, ampak je naša ista substanca. V tej viziji tako Bog ni presežen, transcendenten, kar pa neizbežno vodi do neke oblike

in razodetjem Boga, ki je postal človek in govori vsaki duši. Morda je najboljša branje v tej smeri delo p. Josepha-Marie Verlindeja, Prepovedana izkušnja (Slomškova založba 2008). Ta pater je nekdanji prakticiral joga, zdaj pa raziskuje ta fenomen, kakor tudi številna nova verovanja (O tem je napisal, recimo, knjigo "100 vprašanj o novih verovanjih", Slomškova založba 2011). Pravi, da je osnovna razlika med joga in krščanstvom v tem, da prva išče združitev z nekim neosebnim božanstvom, v katerem se popolnoma raztopi in ugasne (enstaza oz. samadhi), medtem ko se v krščanstvu išče združitev z Bogom-osebo, ki spoštuje posameznost oz. individualnost (ekstaza). Askeza v krščanstvu ni obvezna, je priporočena, saj je

trudom za zvestobo v svojem stanu in redna spoved ter sveta maša z obhajilom) dovolj. Pustimo duhovnika Le Sauxa, ki se je imel obenem za kristjana in hindujca, saj je praktično postal samo hindujec. Le Saux je zelo sporna osebnost in ga zagotovo ne moremo dajati za zgled. Verlinde je vsekakor boljši zgled. Glede joga še pravi prav slednji, da pravzaprav krščanska joga ne obstaja in tudi ne more obstajati, saj pravzaprav hinduizem niti ne pozna molitve, ki bi bila vsaj podobna krščanski. Imamo le hindujsko joga, ki jo prakticirajo ljudje, ki verujejo v Kristusa in evangelij, pa mislijo, da jim bo joga pomagala k boljšemu fizičnemu, psihičnemu in celo duhovnemu počutju. Vendar je tveganje zmešnjave zelo veliko, saj tisti naravni mir, ki ga dosežemo s počasnim ugašanjem zavesti pri jogi, nima kaj dosti skupnega, če sploh kaj, s tistim nadnaravnim mirom, ki ga daje Duh vstalega Kristusa. Tudi joga ne pripravi človeka, da bi mir sprejel, temveč večjemu obratno. To je torej tista zmota sodobnega človeka, ki misli oz. si domišlja, kako si bo dobrine, ki so v osnovi nadnaravne, uspel zagotoviti kar sam od sebe, ne pa narediti z molitvenim in zakramentalnim življenjem prostora Bogu, da bi mu lahko te dobrine naklonil, človek pa bi jih potem sprejel.

Andrej Vončina

P. Joseph-Marie Verlinde

dopušča, vsekakor pa joga pravzaprav ne more biti

panteizma ali monizma, kar pa je nezdružljivo s krščanstvom

vera sama po sebi, združena z zakramentalno prakso (torej s

Verske skupnosti

Serracchiani je sprejela novega tržaškega rabina

Predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani je v palači deželne vlade v Trstu sprejela tržaškega rabina Alessandra Melonija, od katerega je prejela vabilo za obisk mestne sinagoge konec meseca ali v začetku junija. "Počasčena sem, da bom lahko obiskala to veličastno svetišče. Veselim se, ker bo to še ena priložnost za obujanje vseh naporov, ki smo jih v zadnjih letih naredili za to, da bi bila naša dežela enotna skupnost, kjer ima vsak svoj obraz, kjer vsak neguje svojo identiteto", je dejala Serracchianijeva.

Novi tržaški rabin je bil na položaj imenovan marca letos, v pogovoru z deželno predsednico pa je poudaril, da si bo v svojem mandatu prizadeval zlasti za dialog, ki naj sloni na spoštovanju in pripravljenosti razumeti drugega. "A vsak mora biti ponosen na to, kar je, brez tega ni pravega dialoga", je dejal Meloni, ki se veseli "prijetne zadolžitve", čeprav bo hkrati tudi zahtevna. / ARC/ PV

Prejeli smo

Spoštovano uredništvo Novega glasa!

Pričakoval sem, da bo gospod Ambrož Kodelja v skladu s svojim poklicem pojasnil ime osebe, ki ji je v svojem članku *Obmejni spomini* (Novi glas, 27. 4. 2017) naprtel sodelovanja pri "herojskem dejanju" rušenja cerkvice na Sv. Katarini nad Novo Gorico. Gospod Kodelja ni odgovoril, tudi ni odgovoril na elektronsko pismo, ki sem mu ga bil poslal. V njegovi obtožbi sem spoznal sebe zato, ker se me je na tak anonimen in podtikajoč način vsaj že dvakrat spomnil v *Novem glasu*. Enkrat sem ga v osebnem pismu opozoril na netočnost njegovih spominov, a mi je odgovoril na izmikajoč način. Tokrat ni odgovoril, ker morda ni vedel kaj odgovoriti. Gospod Kodelja rad brska po preteklosti, pogosto tudi obtožuje posameznika z navedbo na primer "neka oseba". Iz njegovega pisanja veje želja po razsojanju, ker da ima veliko pravega vedenja o preteklosti in sedanjosti tudi s pomočjo osebnih zvez z mnogimi vidnimi soustvarjalci dogajanj. V svojem zadnjem objavljenem pisanju je očitno pokazal, da mu je zmanjkalo kake večje pozornosti, javnega zanimanja vredne stvarine in se je poslužil izmišljotin. Časniku ni v prid objavljane neresnic, zlasti še, ko jih zapiše oseba, ki bi se jim morala zaradi zavezanosti poklicu izogniti.

Branko Marušič, Solkan

NA 8XMILLE.IT ODKRIJ ZEMLJEVID DEL, KI SI JIH PRISPEVAL USTVARITI.

Poišči dela, uresničena s prispevki, namenjenimi katoliški Cerkvi; odkril boš bolj prozoren in bližji "8xmille". Oglej si zemljevid na 8xmille.it ali naloži brezplačno [aplikacijo](#) "mappa 8xmille".

8xmille
CHIESA CATTOLICA

Kratke

Mladinski dom / Bogata poletna ponudba

Priprava na maturo, ki spada v vzgojno-didaktično ponudbo Mladinskega doma, bo letos potekala od 5. do 9. junija od 15. do 18. 30. Tretješolci bodo ponavljali snov glavnih predmetov in utrjevali matematiko ob testih INVALSI-ja prejšnjih let, poleg tega bodo vadili premagovanje treme pred preizkušnjo izpitov in ohranjanje koncentracije med študijem. Ob koncu bodo med krajšim obredom zaprosili za ohranitev notranjega miru pred izpiti in med njimi ter v ta namen prejeli poseben blagoslov.

Poletnosti 2017: MD Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na poletne dejavnosti z igrami in dinamikami, ročnimi spretnostmi, eksperimenti, izleti, videodelavnico, kopanjem, športnimi podvigi, adrenalinskimi pustolovščinami:

- Šala po šoli (dnevno središče od 15.6. do 7.7.) za otroke od 6 do 13 let, 100 evrov;
- Adrenalinski potepi (dnevno središče od 19. do 23.6.) za mlade od 11 do 14 let, 50 evrov;
- Avante (igrivo letovanje v koči od 19. do 23.6.) za otroke od 8 do 11 let, 80 evrov;
- Zelenlživ (pustolovsko letovanje v koči od 25. do 30.6.) za mlade od 11 do 14 let, 100 evrov.

Priprava na šolo: MD prireja igrivo pripravo na začetek pouka v osnovni in srednji šoli.

- Šola za šalo (6-13 let) od 28. avg. do 8. sept., 70 evrov;

- 1,2,3: srednja! (12 let) od 4. do 8. sept., 50 evrov.

Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Pošolski pouk: medtem seveda poteka vpis k pošolskemu pouku v šol. l. 2017/18. Kot znano, so predvideni prevoz, kosilo, pošolski pouk, psihopedagoško svetovanje. Šolnina za osnovno šolo 90 evrov, za sršednjo od 105 dalje; možnost delnega obiska, popusti za brate/sestre, olajšave za družine v težavah. Predvpiši s popusti do 31. maja, pohitite!

Informacije: na sedežu (Ul. Dom Bosco 60), www.mladinskidom.it, na tel. 0481 280857 ali 331 6936603 oz. 366 6861441 ali po mailu info@mladinskidom.it.

Komelovci nagajeni tudi v Pordenonu

Od 5. do 7. maja je v Pordenonu potekala tretja izvedba tekmovanja Diapason d'oro v organizaciji kulturnega društva Farandola, na katerem sta se predstavila klarinetist Matej Tavčar in saksofonist Samo Nevo Kovačič iz razreda profesorja Tomaža Škamperleta na devinski podružnici SCGV Emil Komel. Matej in Samo sta tekmovala v najmlajši kategoriji A, sekcija pihala, ki je bila na sporedu v petek in je bila namenjena otrokom, rojenim od leta 2006 dalje in mlajšim. Oba sta se odlično predstavila pred žirijo: Samo je dosegel prvo nagrado s 97 točkami, Matej drugo nagrado s 94 točkami. Tudi tokrat se se Komelovci ponosno vrnili s tekmovanja z nagrado. Saksofonistu Samu, klarinetistu Mateju in seveda profesorju Tomažu iskreno čestitamo!

SCGV KOMEL in ARSATELIER Snovanja 2017: Mi smo pomlad

Praznik mladih, ki rastejo v skupnem muziciranju

Koncert *Mi smo pomlad* je že tradicionalno srečanje v spomladanskem glasbenem nizu Snovanja, ki ga prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Arsatelier. "Ta koncert ima izreden pomen", je v soboto, 13. maja, na odru velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž dejala ravnateljica šole Alessandra Schettino: posvečajo ga namreč "mladim glasbenikom, ki se družijo in rastejo ob glasbi ter hkrati razvijajo vrsto sposobnosti, ki jim bodo lahko v pomoč v življenju". Skupno igranje pomaga odkrivati lastne talente, pa tudi pomen spoštovanja drugega, pomen skladnega sožitja z drugimi člani skupine. Da bi na tem večeru sodelovalo čim več

Godalni orkester GŠ Konservatorija za glasbo in balet; levo: A. Schettino (foto dd)

glasbeni šoli, ker se tako učenci lahko med sabo primerjajo, so motivirani za nadaljnje delo, in to bodisi med individualnim poukom instrumenta kot v skupinskem delu. Razvijajo in poglobljajo občutek sozvočja in, ne

nazadnje, razvijajo čut in smisel za vzajemno delo, delovno disciplino in odgovornost", je še poudarila ravnateljica. Na ta "praznik mladih" so povabili mlade glasbenike iz Ljubljane, in sicer odlični Godalni orkester GŠ Konservatorija za glasbo in balet. Sestavlja ga 25 godalcev, starih od osem do štirinajst let, izvajajo pa skladbe od baroka do sodobne glasbe. Pod vodstvom izkušenega Armina Seška, znanega po izjemnih dosežkih na pedagoškem področju, so zablesteli že z glasbo iz filma The Patriot Johna Williamsa, z Uspavanko iz koncerta št. 2 za

klavir in orkester Črta Sojarja Voglarja, z znano baletno suito iz Hrestača P. I. Čajkovskega in Rondojem francoskega čelista in skladatelja Jeana-Baptiste'a Brevala. Naravnost čudovita v svoji lahkotnosti in eleganci pa je bila sklepna tritavčna Otroška simfonija Leopolda Mozarta, pri katerim orkestru

pomaga še osem mladih glasbenikov. Čeprav so člani orkestra iz Ljubljane res mladi, so pa resnično presenetili goriško publiko z bogato in zrelo zvočnostjo. V prvem delu pestrega sporeda so prvi stopili na oder člani Mladinskega pevskega zbora Emil

Komel: pod vodstvom Damijane Čevdek Jug in ob klavirski spremljavi Elisabette Cavaleri so odpeli Gobčev Mlin in Varlovo Mavrico. Mladi komelovci so se lepo izkazali tudi s šolskim pihalnim orkestrom, ki je pod vodstvom Tomaža Škamperleta odigral Manganijev Missouri in Greenbergov Funkytown. Luigi Pistore pa je dirigiral Godalni orkester SCGV Emil Komel, ki se je tokrat predstavil z Belokranjsko serenado Saše Šantla.

Bil je res lep praznik mladih, polnih poustvarjalnih energij, svežine in upanja.

DD

Delegacija Svetovnega slovenskega kongresa Obisk rojakov v Gorici

Delegacija Svetovnega slovenskega kongresa s predsednikom Borisom Pleskovičem na čelu je v petek, 12. maja, obiskala Goriško. V zgodnjih popoldanskih urah so si gostje najprej ogledali goriški grad, nato Trgovski dom, bližnji kip Simona Gregorčič, nakar jih je v Kulturnem domu sprejel Igor Komel. Sledil je obisk v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kjer so spoznali pahljačo slovenskih dejavnosti s sedežem na Drevoredu 20. septembra; prisotna sta bila tudi goriška člana vodstva SSK, dr. Karlo Bresciani, predsednik konference SSK za Italijo, in Marijan

Terpin, član častnega razsodišča.

V komorni dvorani je ugledne goste najprej pozdravila in na kratko nagovorila predsednica centra Franka Žgavec. Po prvi glasbeni točki - tri pesmice je pod taktirko Damijane Čevdek Jug in ob klavirski spremljavi Elisabette Cavaleri radoživo odpel Otroški pevski zbor Emil Komel - jim je predsednik

Katoliškega tiskovnega društva dr. Damjan Paulin bolj razčlenjeno spregovoril o dosežkih in težavah naših društev in ustanov, pa tudi o sedanjem političnem trenutku. V nadaljevanju so nastopili tudi

drugi gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, nato pa so si člani delegacije ogledali tudi druge prostore okrog kulturnega centra. Gostje se nadaljevali svoj obisk v Števerjanu.

Županski kandidat Roberto Collini v Podgori

Predmestje je duša mesta

"Predmestje je duša mesta". To je bila ena od močnejših misli, ki jih je izrazil levosredinski županski kandidat Roberto Collini v petek, 12. maja, v prostorih nekdanje šole v Podgori, to je na sedežu ene izmed (nekdanjih!) krajevnih skupnosti na Goriškem. Tudi tu je imel možnost se srečati z ljudmi, jih poslušati in jim tudi kaj povedati. Pri mizi, za katero je ponosno stal dvojezični prapor nekdanjega rajonskega sveta, je nekdanji predsednik krajevnih skupnosti Walter Bandelj najprej pozdravil številne prisotne (med njimi so bili tudi člani zadnjega rajonskega sveta, Mara Černic, pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, predstavniki sveta kulture, prosvete in gospodarstva), nato pa je povedal, da so v Podgori, ki je bila do pred 90 leti samostojna

občina, kot krajevna skupnost veliko naredili, in to s skromnimi sredstvi. Omenil je različne opravljene posege, potrebe in probleme krajanov, kot so npr. pločniki, dela na pokopališču, razsvetljava, azbest, urejanje soške struge, Grojna itd. Z ukinitvijo rajonov so zadali hud udarec demokraciji. Če so periferije problem, pomeni, da ima mesto nizko moralno strukturo, je Collini komentiral trditve, češ da so predmestne četrti nadležne v očeh občinske uprave. Krajevne skupnosti namreč krepijo občutek skupnosti in demokracije, ki sta bistveni družbeni razsežnosti. "Zato je treba postaviti periferije v središče"! Periferije so namreč družbene stiske, opravka

imamo s samimi temelji naše omike, s solidarnostjo in občutkom za socialno ter primernimi ukrepi na tem področju; "samo to nam lahko daje verodostojnost". Gledati je treba na interese celotne skupnosti, ne pa samo na delne koristi prijateljev ali prijateljev prijateljev ... Žal se zdi, da je Gorica v deželi FJK

to, da bo naše mesto - spriči interesov Trsta in Vidma - v bistvu izginilo.

Govor je bil še o drugih odprtih vprašanjih (o prometnem načrtu, zaprtih trgovinah in obrtniških obratih, o univerzitetnih študentih, o vzpenjači na grad itd.) in še in še je prihajala na dan slika Gori-

foto dd

najmanj pomembna, "najmlajši otrok", in to "po zaslugi" tistih, ki bi morali braniti interese Gorice, v resnici pa pristajajo na

ce, mesta izgubljenih priložnosti. Kljub vsemu je Collini izziv sprejel: "Mi poskusimo!"

DD

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

MILAN KOMAR: ČLOVEŠKI ČAS IN NEMINLJIVA MISEL

Spregovorili bodo:

Martin Sušnik iz Argentine, filozof in učenec Milana Komarja, **Andrej Lokar**, **Igor Senčar** in **Matija Ogrin**

Prvič se bo predstavil Zavod Philosophia Perennis, ki razvija krščansko-realistično misel o človeku, kulturi in družbi ter preučuje življenje in delo dr. Milana Komarja (1921–2006).

Predstavili bodo novo Komarjevo knjigo Človeški čas.

Kulturni center Lojze Bratuž
petek, 26. maja 2017, ob 20.30

V cerkvi sv. Ivana v Gorici bo ob 18. uri spominska maša za Milana Komarja.

ZSKP in KCLB Iskrivi smeh na ustih vseh

Pretep na doberdobski gmajni in nagrajevanje

Mladinska gledališka skupina SKD Hrast iz Doberdoba (foto dd)

Letošnji niz veseloiger ljubiteljskih odrov *Iskrivi smeh na ustih vseh*, ki ga prirejata Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž, se je končal 11. maja z nagrajevanjem natečaja Mladi Oder, ki ga razpisujeta Slovenska prosveta iz Trsta in ZSKP iz Gorice. Poseben ton večeru, ki ga je povezovala Stefania Beretta, je z nekaj mislimi o pomenu gledališča dala priložnostna guvernica Ilaria Bergnach, članica in organizacijski vodja Dramske družine SPKD F. B. Sedej iz Števerjana. Amatersko gledališko poustvarjanje je od-

krila v najstniških letih in to je bilo zanj najlepše obdobje, "posejano s pisanimi spomini, enkratnimi doživetji in predvsem s številnimi zabavnimi trenutki". Prvič je na oder stopila kot otrok in gledališče je doživljala kot igro; danes ji je vir osebnega zadoščenja in užitka, za kar je hvaležna staršem, prijateljem, mentorjem in občinstvu. Odrske deske so ji pomagale premostiti strah pred nastopi v javnosti, pomagale so ji rasti kot član skupine. Mlade talente je treba iskati in jih prepustiti mentorjem, ki "z ustreznimi kompetencami in pedagoško ka-

rizmatičnostjo znajo voditi in navdušiti". V mlade sile je danes treba zaupati, jih postopno uvajati v odgovornost pri izvajanju nalog in dolžnosti naših skupin in društev, da se bodo lahko zavedali lastnega kulturnega poslanstva. Nujno je, da se mladi družijo, komunicirajo in tkejo prijateljstva. Tako lahko nastanejo nove zgodbe in nova snovanja. Če želimo uspešno izvesti kateri koli projekt, so potrebni strast, talent, znanje in disciplina, pa tudi možnost, da posamezniki, ki v sebi nosijo te elemente, pridejo v stik med sabo; sinergije pa se rodijo, če znamo seštevati naše sile, je sklenila Ilaria Bergnach. Večer se je nadaljeval z ljubko gledališko predstavo *Pretep na doberdobski gmajni* kulturne delavke Franke Ferletič. Člani Mladinske gledališke skupine SKD Hrast so v režiji Chiare Bruzzesche in ob pomoči članic domačega društva predstavili zgodbo o domačih živalih, ki se podijo in igrajo po kraški gmajni, "koščku rapja". Skozi posebitev domačih ljubljencev - med njimi so izstopali zlasti muc Mustacka in Uhačka ter pes Sultan - igrice s srečnim koncem razkriva otroški svet, poln nagajivosti, igrivosti in prisrčnosti, ki ga je Franca Ferletič dobro poznala in neizmerno ljubila. Večer se je končal s slovesnim nagrajevanjem natečaja Mladi oder. Nagrade sta podelili predsednica

Ilaria Bergnach

KCLB Franca Žgavec in predsednica ZSKP Franca Padovan. Priznanja so prejeli - kot odrasla dramska skupina - Dramski odsek PD Štandrež za predstavo Georgea Feydeauja *Pokojna gospejina mama* v režiji Jožeta Hrovata, mladinska gledališka skupina O'Klapa iz Gorice za "družinski mi-jauzikl" Andreja Rozmana Roze *Obuti maček* v režiji Sanje Vogrič, Mladinski dramski odsek PD Štandrež za *Butalce* Frana Milčinskega v režiji Emil Aberšek (z dolгим in toplim aplavzom so se vsi navzoči v dvorani spomnili na pred kratkim umrlega priljubljeneega režiserja), Mladinska gledališka skupina SKD Hrast iz Doberdoba za *Pretep na doberdobski gmajni* Franke Ferletič v režiji Chiare Bruzzesche, otroška gledališka skupina O'Klapica iz Gorice za *Miklavžovo pismo* Helene Kraljič v režiji Katje Terčič, Karin Vižintin in Sanja Vogrič; štandreaška veroučna skupina za predstavo *Kdo bo zmagal?* Franca Juvana v režiji g. Karla Bolčine, otroška skupina KD Sabotin iz Štavra za *Veliko razliko med stoletji* v priredbi in režiji Barbare Devinar in Petra Devinarja, mala dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana za igro *Čudeži se še dogajajo* Franca Juvana v režiji Ilarie Bergnach, Nikol Dorni in Lize Terčič, otroška skupina PD Rupa-Peč za *Pismo svetemu Miklavžu* v priredbi in režiji Martine Gereon, otroški pevski zbor in mladinska skupina PD Vrh Sv. Mihaela za predstavo *Na to sveto noč* v režiji Karen Ulian in na besedilo Nike Cotič. Vsem nagrajenim (njihovi predstavniki so na veliki fotografiji na prvi strani) iskreno čestitamo!

DD

Obvestila

Fotoklub Skupina75 vabi v petek, 19. maja, ob 20.45 v Taverno al Museo v grajskem naselju. V sklopu kulturnega večera Fare Voci Gorizia (kustos Giovanni Fierro) bo poleg literarnih (Marco Marangoni, Urška Kramberger, Massimiliano Bottazzo) in glasbenih trenutkov (Ismail Ismail - robab) odprtje razstave fotografij s heavy metal in hard rock koncertov, ki jih je posnel član fotokluba Manuel Demori s privilegiranega zornega kota koncertnega fotografa. Vstop prost. Pojasnila: info@skupina75.it, www.skupina75.it.

SPDG prireja v soboto, 20. maja, planinski izlet na Pal Piccolo. Možnost prevoza z društvenim kombijem. Odhod s parkirišča pri Rdeči hiši ob 8. uri. Priporoča se čelada. Prijave po tel. 3495552075 (Cvetka).

Društvo F. B. Sedej prireja v četrtek, 25. maja, ob 20. uri, v prostorih župnijske dvorane v Števerjanu, zaključni koncert, nastopali bodo otroški in mladinski pevski zbor F. B. Sedej, z dirigentko Martino Hlede in mešani pevski zbor F. B. Sedej, z dirigentom Patrickom Quaggiatom.

KD Sovodnje vabi člane in prijatelje na enodnevni izlet v Ljubljano v petek, 2. junija. Zbirališče v Sovodnjah ob Soči ob 8.30 pred Kulturnim domom. V Ljubljani si bomo najprej ogledali grad in fotografsko razstavo "V Ljubljani pred 100 leti". Za tem bo čas na razpolago v središču mesta za prost obisk kulinaričnega dogodka Odprta kuhna in znanstvenega festivala Znanstival. Popoldan ogled razstave o vsakdanjem življenju v Jugoslaviji "Nikoli jim ni bilo boljše"? Za konec ogled muzeja piva Union. Vrnitev v Sovodnje predviden ob 19:30. Za vpisnine in informacije: e-mail kdsovodnje@gmail.com ali tel. 34936661616 (Erik). Vpisnine do 21. maja.

SPDG vabi na vsakoletno srečanje planincev 11. junija pri Aljaževem domu v Vratih, pod severno triglavsko steno. Predviden je ogled Planinskega muzeja v Mojstrani, udeležba na krašem pohodu in ogled reševalne vaje v steni. Prevoz z avtobusom, ki bo odpeljal iz Gorice ob 6. uri. Povratek do 19.30. Prijave na sredežu društva Veridjev Korzo 51/int ob četrtkih od 19. do 20. ure.

V Mladinskem domu poteka vpis k pošolskemu pouku v 2017/18. Predpisi s popusti do 31. maja. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na "POLETNOSTI 2017" z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami: Šala po šoli - dnevno središče (15.6. - 7.7. / 6-13 let); Adrenalinski potepi - dnevno središče (19. - 23.6. / 11-14 let); Avanture - igrivo letovanje v koči (19. - 23.6. / 8-11 let); Zelenizziv - pustolovsko letovanje v koči (25. - 30.6. / 11-14 let); Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja! - uvod v srednjo šolo (4. - 8.9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi

članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu ženskemu pevskemu zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljene, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprt od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprt naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail.it.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirk, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 19. 5. 2017 do 25. 5. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 19. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 21. maja, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 22. maja (v studiu Ilaria Banchig in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 23. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Goriška židovska skupnost 2. del - Izbor melodij.

Četrtek, 25. maja (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

V Doberdobo

Dan maternega jezika

Šesto leto je k nam priletela lastovka, / ki ni nobena hudobna pastorka, / da bi dan maternega jezika počastila / in za tem z zavestjo po svetu krožila. // Unesco je postavil 21. Februar za ta dan, / da bi vsak jezik bil enako spoštovan, / naj si bo narod velik ali je majhen, / noben jezik ne sme bit na rob pahnjen. // Vsa stoletja je po naši zemlji drhal drvela / ker bi naša skromna domovanja rada imela, / lahko so nam požgali domove in nadeli okove, / a slovenske besede niso mogli zakopati v temne rove. // Trubar, Kopitar, Prešeren, Gregorčič in še marsikateri, / so s pisano besedo -že v dobri veri / jezik skrbno negovali in gradili, / da se Slovenci v teh lomastenjih nismo izgubili. // Nadaljujmo delo naših legendarjev / in ne bojmo se nadutih komarjev, / materin jezik nosimo v srcu / in ljubimo ga kot rože na vrtu. S tem nagovorom se je začela kulturna prireditev v župnijski dvorani v Doberdobo, ki so jo oblikovali Opz Veseljaki in gledališka

skupina Zvonko Tolminske gimnazije. Povezovalce večera Shimen Gergolet je povabil na oder doberdobski zborček, ki ga vztrajno vodi dirigentka Lucija Lavrenčič. Zapeli so ljudsko iz Koštabone: Čivčiv. S flavto jih je spremljala Ivana Gerin, na čelo je igral Jurij Lavrenčič. Izkazali so se dijaki Tolminske gimnazije, ki so v režiji in avtorski priredbi Petra Harla zaigrali enodnevno A. P. Čehova, z naslovom Medved. Avtor si je zamislil predstavo brez kostumografije in kulisja, ker je dal poudarek besedi. V zgodbi so glavni akterji štiri vdove, upniki in služkinje. Delček srečnega konca je, da sta se upnik in vdova zaljubila, ostale tri pa so upnike kar ustrelile. Za konec so Veseljaki zapeli še pesem Kukavici Ljubke Šorli. Glasbo je napisal Patrick Quaggiato. Človeka prevzame čudovit občutek, ko smo iz mladih otroških grl slišali peti Prešernovo Zdravljico in vsi prisotni v dvorani smo spoštljivo vstali. Večer so priredili ljubitelji slovenske besede.

SCGV Emil Komel / Snovanja

Četrty koncert Snovanj 2017 je namenjen jazz in moderni glasbi. V kisni kleti Sirk na Subidi se bodo **21. maja** predstavili učenci jazz in modernega oddelka centra Komel pod mentorstvom Jana Sturialeja. Z naslovom La Viarte jazz bodo poslušalci lahko prisluhnili skladbam iz svetovne zakladnice in iz sodobnega časa. Skupina izvajalcev se bo predstavila v različnih sestavih, ki vključujejo tudi trobento jazz in saksofon. Koncert je v sodelovanju s tradicionalno prireditvijo La Fieste da Viarte, ki poteka vsako leto v maju v Krminu. Koncert s prostim vstopom se bo pričel ob 17. uri. Peti koncert bo posvečen violini, saj se bo predstavil publiki perspektivni violinist Aleš Lavrenčič, bivši učenec na Centru Komel, diplomant 1. akademskega trienja na videmskem Konservatoriju. Aleš je obetaven violinist, pred enim letom je postal član državnega mladinskega simfoničnega orkestra italijanskih konservatorijev in sodeluje z raznimi deželnimi sestavi. Večkrat se je izkazal kot solist na mnogih koncertih in kulturnih prireditvah v našem in tudi širšem prostoru. Koncert, ki bo v samostanu na Kostanjevici v torek, **23. maja**, ob 20. uri, je v sodelovanju s sezono Glasba z vrhov sv. Frančiška, ki jo organizira Kulturni dom Nova Gorica. Aleš bo ob spremljavi očeta Hilarija predstavil zanimiv recital, ki vsebuje skladbe Bacha, Bazzinija, Paganinija, Čajkovskija in Ravela. Vstop je prost.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ PRAZNIK ŠPARGLJEV 2017

26., 27., 28. maja

2., 3., 4. junija

v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

Petek, 26. maja 2017

ob 20.45 odprtje fotografske razstave del Milana Bressana

Sobota, 27. maja 2017

ob 17. uri slikarski ex-tempore za vrtnice in osnovne šole na temo Svet pravljic

ob 20.30 ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 28. maja 2017

ob 19. uri Štandreški župnijski otroški zbor

in osnovna šola Fran Erjavec iz Štandreža

ples z ansamblom HRAM

Petek, 2. junija 2017

ob 20.30 mladinski večer z ansamblom Mlade GAZDE

Sobota, 3. junija 2017

ob 20.30 ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 4. junija 2017

ob 19. uri Pevski zbor,

nagrajevanje natečaja ex-tempore

komedija P.D. Štandrež ROMEO IN JULIJA, delovna verzija ples z ansamblom ABC (pika na i)

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača. Bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Pogovor z dvema mladima Tržačanoma

Brittnov Obrat vijaka prvič v slovenščini v Cankarjevem domu v Ljubljani

V Cankarjevem domu v Ljubljani je bila minuli teden premiera opere Obrat vijaka, osrednjega dela Benjamina Brittna, najpomembnejšega britanskega skladatelja 20. stoletja, pri katerem sodeluje Akademija za glasbo v Ljubljani, Cankarjev dom, Slovensko komorno glasbeno gledališče in Akademija za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Režiser in dramaturginja opere sta Tržačana Igor Pison in Sara Zupančič.

Mladi Tržačan Igor Pison je zaključil študij germanistike na Filozofski fakulteti v Trstu in operno režijo na akademiji August Everding v Münchnu, kjer je diplomiral s postavitvijo opere Volo di notte italijanskega skladatelja Luigijsa Dallapiccole. Od tedaj je sodeloval z dramskimi in opernimi gledališči v Sloveniji, Italiji, Nemčiji, Avstriji ter na Hrvaškem. Izpostavimo lahko avtorski projekt Hozana tekočemu računu, uspešni dramatizaciji romanov Saj razumete Claudia Magrisa in Angel pozabe Maje Haderlap, dramo Dogodek v mestu Gogi Slavka Gruma, monodramo Ismena, njena sestra Lot Vekemans, tragedijo Macbeth Williama Shakespeara in poslednjo dramo Antona Čehova Češnjav vrt. Januaria letos se je v Sloveniji prvič predstavil v vlogi opernega režiserja, in sicer v Mariboru, kjer je režiral prvo slovensko postavitev opere Rensko zlato Richarda Wagnerja.

Dramaturginja Sara Zupančič je diplomirala iz klavirja na Glasbenem konservatoriju Tartini v Trstu. Študirala je pod mentorstvom Marie Rite Verardi, Massima Gona in Igorja Cognolata, redno pa se je izpopolnjevala pri številnih priznanih pianistih, kot so med drugimi Igor Lazko, Alessandra Ammara in skladatelj Fabio Nieder. Slednji ji je leta 2013 posvetil tudi svoje klavirsko delo Obraz. Kasneje je vpisala dodiplomski in podiplomski študij muzikologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani ter tu magistrirala z delom o operi La Libellula – Kačji pastir someščana Pavleta Merkuja, za katerega je pravkar prejela prvo nagrado za dela na temo Slovencev v zamejstvu in v izseljenstvu. Svoje glasbene izkušnje je obogatila z delovanjem na glasbenih in kulturnih ustanovah v Sloveniji, Italiji ter predvsem v Španiji, kjer se je seznanjala s špansko in baskovsko glasbeno tradicijo. Z Igorjem Pisonom sodeluje od leta 2015.

Opera je zasnovana po romanu angleškega pisatelja Henryja Jamesa. Pripoveduje o mladi vzgojiteljici, ki skrbi za aristokratski siroti na podeželskem dvorcu, kjer strašijo duhovi. Skupino študentov so vodili režiser Igor Pison, dramaturginja Sara Zupančič in dirigent Simon Dvoršak. O uprizoritvi opere smo se pogovorili z dramaturginjo in režiserjem.

Sara Zupančič, kako je sploh prišlo do tega projekta, v katerem sodelujejo Akademija za glasbo v Ljubljani, Cankarjev dom, Slo-

vensko komorno glasbeno gledališče in Akademija za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani?

Akademija za glasbo vsako leto organizira operno produkcijo, tako da se študenti lahko že pred diplomom preizkusijo na odru. Letos je izbira padla na Brittnovo opero Obrat vijaka, ker je odgovarjala razpoložljivim pevskim močem. Opera namreč nima

Igor Pison

zboru in zahteva samo sedem solistov, od katerih so kar štirje soprani, nato še deški sopran in dva tenorja. Benjamin Britten je vlogo Flore in Milesa namenil otroškim glasovom, vendar je zaradi zahtevnosti partov že skoraj ustaljena praksa, da vlogi prevzmeta dekleti. Ker imamo dve zasedbi, pojeta Floro v našem primeru sopranistki, Milesa pa mezosopranistki.

Bi nam opisali, s čim se pravzaprav ukvarja dramaturg? Katera je vaša vloga na odru?

Vlogo dramaturga spoznavam postopoma, saj sem po izobrazbi pianistka in muzikologinja. Ker pa je v operi stalno prisotna glasba, imam to nalogo, da partituro analiziram in se o operi podrobno dokumentiram, tako da sem v podporo režiserju in pevcem. V primeru Benjamina Brittna sem svoje glasbene izsledke predstavila študentom na Akademiji, da bi se lahko bolje pripravili na svoje vloge, in se pri tem posluževala posnetkov postavitev v Angliji in Franciji. Opera je namreč, tako kot njena predloga, to je roman Obrat vijaka Henryja Jamesa, zelo dvoumna, zato sem študentom morala predstaviti vse možne interpretacije. V operi sicer duhovi nastopajo, vendar lahko še vedno menimo, da so to le projekcije nore vzgojiteljice. Brittnova glasba je tudi tako komponirana, da nikoli ne vemo, kdo predstavlja dobro in kdo zlo. Pojav Petra Quinta na primer spremljajo čelesta in zvončki, ki ponavadi spremljajo pozitivne like, naj pomislimo na Sladkorno vilo Petra Iljiča Čajkovskega ali na Papagena Wolfganga Amadeusa Mozarta. Ravno tako si vzgojiteljica in Peter Quint delita iste glasbene teme, zato lahko domnevamo, da sta si precej enakovredna v dobrem in slabem.

Je to vaša prva izkušnja v vlogi dramaturginje? Kakšni so vaši občutki ob delu s tako skupino študentov?

V vlogi dramaturginje prvič jav-

no nastopam, čeprav sem v preteklosti večkrat pomagala režiserju Igorju Pisonu pri analizi opernih partitur in pri glasbenih izbirah v dramskih delih. Posledično je bila ta izkušnja tudi zame študijski proces, ne samo za študente. S slednjimi sem se dobro ujela, z nekaterimi sem sedela v istih klopih med študijem muzikologije, zato smo vzpostavili enakovreden odnos. Prizade-

vala sem si, da bi bila posrednica med študenti in režiserjem, tako da bi delo čim bolj gladko steklo.

Kako sodelujeta dva mlada perspektivna Tržačana pri postavitvi osrednjega dela izjemnega britanskega skladatelja 20. stoletja na odru Cankarjevega doma?

Režiserja Igorja Pisona v Sloveniji že dobro poznamo, zanj pa so se na Akademiji odločili po uspešni postavitvi Shakespeareovega Macbetha v ljubljanski Drami. Ker je Pison operni režiser, zelo dobro ve, kako je pri postavitvi opere pomemben doprinos glasbenega izvedenca, zato me je zaprosil, da bi pristopila kot dramaturginja. Sama sem več let študirala in živela v Ljubljani, tako da dobro poznam njeno glasbeno stvarnost. Prav zato sva z režiserjem skušala posredovati nekaj novega in študente seznaniti z opernimi produkcijami izven Slovenije. Doslej so bili precej vezani na ljubljansko opero, posledično sva jim posredovala posnetke znanih oper, kot so na primer Verdijeva La Traviata, Mozartov Don Giovanni in Bizetova Carmen, ki jih režirajo velika imena v Nemčiji, Avstriji, Švici in Španiji. Ravno tako sva dva dni posvetila delu na njihovih najljubših arijah, ne nujno Brittnovih, in z njimi vabila interpretacije. Na ta način so se seznanili z gledališkimi zahtevami, preizkusili nov način dela in svoje igralske sposobnosti. Za nekatere je bilo to pravo odkritje, za druge pa ne, vendar sva na to računala. Pridobljene izkušnje smo seveda uporabili tudi pri operi Benjamina Brittna in kljub skrbi študentov, da nimamo dovolj časa na razpolago, je individualno delo korenito pospešilo proces skup-

nega dela.

Kaj vas je najbolj prevzelo od zgodbe Obrata vijaka?

Tako roman kot opera sta neverjetno kompleksni deli, ki ne nudita jasne interpretacije. Vsak bralec ali poslušalec lahko na podlagi lastnih izkušenj oblikuje svojo zgodbo, zato je delo izredno zahtevno za režiserja in dramaturga. Zame je bil to izziv, vendar sem pri tem skušala ostati nepristranska. Z režiserjem sva pevcem dala nalogo, da nam povedo svojo verzijo zgodbe, nato pa sva upoštevala nekatere njihove ideje. Ravno različnost zamisli in idej je bila najzanimivejša izkušnja v procesu dela.

Kateri so vaši načrti za prihodnost?

Z glasbeno dramaturgijo se prvič spoprijemam na gledališkem odru, vendar se z njo že dalj časa teoretsko ukvarjam. Ker je to neverjeten spoj glasbe (tako s teoretske kot s praktične plati), literature in seveda jezika, torej področji, ki so mi še posebno blizu, se nameravam

vano obliko, ki temelji na dvanajstonski temi in na njenih variacijah, vendar je skladatelj vanjo vključil tudi ljudske pesmi iz 17. in 18. stoletja, tako da je opera izredno raznolika in primerna za vse okuse.

Igor Pison, kako ste se na začetku sploh spoprijeli z besedilom?

Veliko mi je pomagala pri predpripravi Sara Zupančič. V tistem času sem imel kar dve veliki predstavi, Sara pa mi je pripravila – kot dobra in razgledana dramaturginja – vse nujne informacije: članke, prevode, obnove, glasbene analize itd. Postavljala sva si vprašanja okrog možnih interpretacij, v kakšno smer bomo peljali zgodbo. Z Jamsovim besedilom kot takim pa se nisva veliko ukvarjala, poleg tega, da sva ga prebrala. Pri taki operi je glasba v ospredju.

V predstavitvi opere ste dejali, da so s študenti tri možnosti dela: režija za študente, režija s študenti ali pa "tudi s študenti". Katero izmed navedenih možnosti ste izbrali za Brittnovo opero?

V središču sem nameraval postaviti študenta, da bi skupaj z njim razvijal glavne silnice, ki dovolijo interpretu, da lahko razvije figuro. Zato sem se odločil, da bo to režija s študenti. Ostali dve držijo pa predpostavljata tudi neko drugačno funkcijo režiserja, kot apriorno vsemogočega in vsevednega, kar bi privedlo do nesrečnega rezultata, da bi študent ostal popolnoma sam, priklenjen na tuje ukaze. Še drugače povedano: z napačno metodo ali pristopom, bi šel mimo potrebe študenta in bi ga enostavno izključil iz kreativnega procesa. To ne bi bilo odgovorno.

Vaša naloga režiserja je podobna vlogi coacha – v središču je predvsem predelava, analiza in refleksija scen,

konfliktov, situacij in napetosti. Kako ste se znašli na tem bojnem polju?

Že v času akademije sem prišel v stik z različnimi metodami coachinga. Čeprav me je na samem začetku to veliko bolj spominjalo na zlobno psihologijo, na manipulacijo preko besed, sem dokaj hitro odkril, da je uporaba metode odvisna od posameznika. Beseda retorika ima danes že negativen predznak, ker jo vežemo z mlatenjem prazne slame večino italijanskih politikov. V resnici sta umetnost ubesedovanja misli in preciznosti v podajanju opisov situacije zelo pomembni veščini, da lahko druga oseba pride v stik z našimi mislimi. Konkretno je pri delu s študenti pomembno, da se sami naučijo detajliranega opisovanja odnosov med figurami, da se znebijo

binarnega dojemanja sveta, vščekanja, torej opisovanja stvarnosti z "všeč mi je" ali "ni mi všeč". Naša naloga je, da reflektiramo predmet. Najprej opišemo to, kar vidimo, šele naslednja stopnja je lahko interpretacija ali variacija tega, kar vidimo. Študentom sem hotel jasno prikazati, da ni prostora za blefiranje v tem poklicu.

Izjavili ste, da je proces "aktivnega reflektiranja" pomembnejši od samega rezultata. Velja slednja trditev predvsem za to predstavo, v kateri nastopajo študenti ali nasploh?

Morda velja to nasploh. Še največ v času, ko je vse zelo hitro mimo. Preobložen smo z informacijami, drvenjem in večino smo sami. Družba nas sili v trpno stanje. Zato zagovarjam aktivnost misli in zavedanja, da se mi odločamo o količini sveta, ki jo sprejemamo. Da je še vedno naš svet realen, ne pa virtualen. Čutimo in živimo pred ekranom, ne preko njega. Mislim, da je to nujno za vsakogar, ki se definira kot umetnik: da dnevno predela svoj odnos do sveta, do samoumevnega, do ljudi.

Kako sta se ujela z dirigentom Simonom Dvoršakom?

Do zdaj sem imel z dirigenti, ki sem jih srečeval po raznih projektih, veliko sreče. Simon je zelo pripravljen in izjemno sodelavec. Njegovo znanje sega od resne glasbe do popularne – saj dirigira tudi koncerte Laibachov. Z njim se lahko pogovarjam o najbolj neposrečen komadu do najbolj zakomplicirane kompozicije. Študentom je pa zelo dober zgled: pripravljen in resen profesor, kot se temu reče.

Opera govori o duhovih in boju za dve otroški duši. Je to danes še aktualno?

Odgovor bi lahko bil res neskončno dolg... Doma imam dve razpravi o tem, kako je treba resno jemati "otroške duše". Umerito Galimberti je napisal "L'ospite inquietante", o nihilizmu v mladih danes, Peter Sloterdijk je pa malo za Galimbertijem izdal knjigo "Die schreckliche Kinder der Neuzeit", kjer se izpostavlja odnos oče-sin, mati-hči v družbi, ki je pozabila na figuro odraslega. Zato bi tukaj še dodal knjigo Zagrebelskega "Senza adulti" in razprave Boštjana M. Zupančiča, vse tri knjige o Svetih kravah. Da smo zabredli v neko čudno, mestoma res predediplano družbo, je to na obeh vseh nas. Umetnost se mora nujno s tem soočati. To so argumenti našega sveta, če se zatekamo v opisovanje sončnih zatono ali orumenelih dreves, smo zbrisali celo vrsto ljudi, ki nujno rabi zgodbo, da ne ostane sama, odtujena, nesprejeta.

Po izobrazbi ste operni režiser, za seboj imate izjemne rezultate v več državah. Katera odrska postavitev vas je doslej najbolj prevzela in vam spremenila pogled na svet?

Ne bi izpostavil še kake posebne predstave, do zdaj so mi bile vsaka zase izziv in mislim, da bo naslednja tista, ki mi bo dala nekaj in še nekaj. Ravno to je lepo v gledališču, nič se ne ponavlja, kot je bilo, še napake ne. Tako da vsakič pogledaš na svet nekoliko drugače.

Kako bi bralce prepričali, naj si ogledajo Obrat vijaka?

Več ljudi pride, bo več ljudi lahko podpiralo mlade študente, ki si želijo resno vstopati v svet dela. Ob tem lahko še spremljajo zgodbo, ki nas zaplete v večna vprašanja. Pa se shrljivo je tu pa tam, kar nikoli ne škodi.

Metka Šinigoj

Sara Zupančič

Kratke

Uspeh naših zborov na tekmovanju na Gardskem jezeru

Il Garda in Coro je bil naslov tekmovanja za pevske zборе, potekalo je minuli teden v mestu Molcesine, na katerem sta zasedla drugo in tretje mesto naša zbora, za kar dirigentoma in pevcem iz srca čestitamo! V kategoriji mladinskih zborov je namreč dekliški zbor Igo Gruden pod vodstvom Mirka Ferlana prejel drugo nagrado, trejo pa so osvojili pevke in pevci mešanega mladinskega zbora Emil Komel pod vodstvom Davida Bandlja. Iskrene in tople čestitke!

Srečanje pod lipami o Milanu Komarju

Človeški čas in neminljiva misel bo naslov večeru, ki ga v okviru Srečanj pod lipami prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič v petek, 26. maja, ob 20.30. Gre za poseben dogodek, ki se bo 24. maja ob 17. uri zgodil najprej v Galeriji Družine v Ljubljani, v nekoliko drugačni obliki pa naslednji petek v Gorici. Vsebinska, ki bo povezovala oba dogodka, bo misel krščanskega filozofa, profesorja, izobraženca in učitelja v višjem pomenu besede Milana Komarja (1921–2006), Ljubljancana goriških korenin, ki je v Gorici za krajše obdobje tudi živel, Gorica pa mu ni bila daleč, saj je goriškim prijateljem posvetil tudi eno od svojih knjig. V povojnem obdobju je kot politični emigrant Milan Komar deloval v Buenos Airesu, kjer je bil več desetletij univerzitetni profesor, po njem se danes imenujeta fundacija in filozofska šola. Zelo dejaven je bil tudi v tamkajšnji slovenski skupnosti, med Argentinci in Slovenci so bila zelo obiskana in priljubljena njegova slovita predavanja o filozofiji, družbi, človeku, času.

Priložnost za ljubljanski in goriški večer predstavlja obisk v Sloveniji profesorja Martina Sušnika iz Argentine, filozofa in učenca Milana Komarja, ki bo tudi v Gorici spregovoril na temo realizem, ki osvobaja. Ob njem bodo v Gorici še drugi znani katoliški intelektualci, in sicer Matija Ogrin, Igor Senčar in Andrej Lokar. Prvič se bo predstavil Zavod Philosophia Perennis, ki razvija krščansko-realistično misel o človeku, kulturi in družbi ter preučuje življenje in delo dr. Milana Komarja. Na večeru bodo tudi predstavili novo Komarjevo knjigo Človeški čas.

Pred večerom bo v cerkvi Sv. Ivana v Gorici ob 18. uri spominska maša na Milana Komarja.

Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

12

Ne bomo se slepomišili ali ne bomo slepomišili?

V nekaterih prejšnjih Jezikovnicah smo se srečali s številnimi besedami, katerih pomen včasih zamenjamo, ker se nam njihova podoba zdi enaka ali vsaj zelo podobna. Res pa je, da se nam lahko zaradi take napake pogosto zgodi, da nismo razumljeni ali da vsaj na jezikovno kultiviranega govorca (ali bralca) ne naredimo dobrega vtisa. Neredko se nam to dogaja tudi pri stalnih besednih zvezah oz. frazemih, vendar še zdaleč ne le tam. Včasih dodamo kaj, kar tja ne sodi (npr. osebni zaimek se ali si h glagolu, ki ni povratni glagol: *nisem si pričakovala* namesto *pravilnega nisem pričakovala*), drugič spet pa na tak zaimek pozabimo (*ne tikaj mize* namesto *pravilnega ne dotikaj se mize*, *predavanje prične* namesto *predavanje se prične*) ali samostalni napačno sklanjamo in mu dodamo neustrezen predlog (*je knjiga na razpolagi?* namesto *pravilnega je knjiga na razpolago?*, *ste na volji?* namesto *pravilnega ste pri volji?* ali *ste na voljo?*).

V naslovu tokratne Jezikovnice je glagol *slepomišiti*, ki ga je nekdaj zamenjal z glagolom *slepiti* se, zato mu je dodal zaimek se, s čimer je pritegnil mojo pozornost. Pravilno je seveda samo *slepomišiti* v slovarskem pomenu *neodkrito govoriti ali ravnati*, kar ilustrirajo primeri iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika: *cenimo jo, ker*

ne slepomiši; ne slepomiši, povej, kaj želiš. Nekaj drugega je glagol *slepiti*, ki pomeni *povzročati, da ima kdo o kaki stvari mnenje, ki ne ustreza resnici: slepila sta se, da hčerina bolezen ni nevarna; ni se slepil, da bo objavljeno z lahkoto uredništil*. Tudi *biti na voljo* (na razpolago npr. za delo) ni enako kot *biti pri volji* (razpoložen za delo, dobre volje, zainteresiran). In če se s čim ne strinjamo, pričakujemo, da imamo *možnost ugovarjati*, ne pa *zmožnosti ugovarjati*, ker je *možnost, kar se lahko uresniči, zmožnost pa je sposobnost* (npr. *zmožnost branja in pisanja* ali *jezikovna zmožnost*). Neustrezno je tudi rabiti *glavna nit pogovora*, če pa je stalna zveza *rdeča nit*, torej *rdeča nit pogovora* ali *dvigniti ramena* namesto *pravilnega skomigniti z rameni* ali zgolj *skomigniti* (dvigujemo namreč roke, če želimo imeti besedo ali v prenesenem pomenu, če smo nad čim obupali in se temu odpovedali: *od te zadeve dvigujem roke, nočem biti več povezan z njo*). Nikar pa, dragi bralci, ne dvignite rok od Jezikovnice, ki se bo še naprej trudila, da vas reši iz kakšne jezikovne zagate.

Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

Majda Artač Sturman z novo pesniško zbirko

(O)graditi srečo - Igra kontrastov

Pesnica in profesorica Majda Artač Sturman je prejšnji petek v Tržaškem knjižnem središču v Trstu javnosti predstavila svojo najnovejšo pesniško zbirko, ki jo je poimenovala (O)graditi srečo. Že po naslovu sodeč, lahko ugotovimo, da je pesnica svoje pesmi med drugim osnovala tudi na igri s črkami in na namenskem razgrajevanju in sestavljanju pomenov. Gre vsekakor za izbor pesmi, ki so nastale v zadnjih nekaj letih. Razdeljene so v 5 razdelkov in imajo različno motiviko. S temi besedami je predstavitev zbirke v TKS 360 uvedla Nadia Roncelli, urednica pri založbi Mladika, ki je knjigo tudi izdala. Začetni glasbeni pozdrav sta takoj zatem pripravila flautista Valentina Jogan in Jan Kalc z Glasbene maticice. Osrednji del večera je s predstavitev zbirke oblikovala avtorica spremne besede, esejistka in pisateljica Vilma Purič, ki je orisala osrednje značilnosti pesnišine lirike ter na to temo z avtorico razvila tudi pogovor. Obe sogovornici sta publiki tudi ponudili nekaj pesmi "v pokušino".

Puričeva je v pesmih Majde Artač Sturman izpostavila osrednjo tehniko dinamičnega gibanja v dihotomijah. "To je nihanje čustvenih amplitud", je pojasnila Puričeva, "oziroma, da nekoliko poenostavimo, spretnost poigravanja s spomini". Že omenjeno poigravanje s pomenom besed in z nje-

moka spremeni v muko, beseda oreh pa v greh. Na zastavljena vprašanja je pesnica najraje odgovorjala s prebiranjem pesmi. Uvodoma pa je pojasnila naslov zbirke. Vsak človek namreč želi graditi svojo srečo, a v tem iskanju se zelo pogosto ograjuje. O formi svojega pisanja je Artačeva priznala, da rada gradi na kontrastih. V pesmih je po njenem mnenju naslikana razpetost vsakega človeka.

"Upam, da bodo bralke in bralci našli kaj zase v tej knjižici", je še sklenila Artačeva.

Vilma Purič je pesniščino liriko opredelila za zelo zrelo pisanje. Izpostavila je dve inovativni značilnosti. Prva

je odnos do Trsta. "Gre za odnos, ki se navezuje na konkretno stvarnost". O tem je spregovorila tudi Artačeva: "Tržaško okolje je stičišče različnih motivov: doma, delovnega prostora, ustvarjalnosti in svobode. Trst je pri tem izhodišče". Pesnica skuša ob tem razgraditi predsodke o Trstu kot izključno zatohlem in zaprtem mestu. Priznava sicer, da je veliko težav z integracijo (primer kitajske skupnosti v pesmi) in z ovrednotenjem mladih, hkrati pa, optimistično, dopušča možnost, da bo z vztrajnostjo predsodke le mogoče izbrisati in imeti jasnejši pogled na Trst (pesem Prozornost šip).

Druga značilnost, ki jo je izpostavila Vilma Purič, pa je ženska problematika. "Pesnica jo razvija z motivom gospodinjstva. Tako se razgalja vsiljena podoba ženske v sodobni družbi", je dejala Puričeva. V pesmi Uganka lahko tako najdemo prisposodobeno ženske, od katere širša javnost pričakuje, da je "angel ognjišča, kraljica doma, kuharica na kvadrat, strelodvod, vzgojiteljica otrok, krpalka strganih nogavic".

kil

Trst / V Peterlinovi dvorani

Nagrajevanje mladih ustvarjalcev literature v prozi in poeziji

Slovenski kulturni klub, ki deluje v Trstu že več kot 60 let, razpisuje vsako leto literarni natečaj, namenjen mladim med 14. In 19. letom starosti, torej višješolski mladini. S to pomembno pobudo spodbuja ustvarjalnost pri mladih in jim daje možnost, da se pomerijo med seboj, obenem pa sami sebi dokažejo, da so sposobni uspešno nadaljevati svojo ustvarjalno pot. Marsikateri nagradjenec teh natečajev iz preteklih let (včasih so bili posvečeni tudi likovni in fotografski umetnosti) se je pozneje odločil, da izpopolni svoj talent in se je že uveljavil v našem kulturnem prostoru.

Zadnja leta posvečajo organizatorji svoje natečaje pomembnim pesnikom in pisateljem, katerih življenjski jubileji potekajo tisto leto (npr. Rebula, Kosovel, Kovič) in ponujajo kot neobvezen naslov ali izhodišče literarnega prispevka citate iz njihovih del. Letos je bil to pesnik Ivan Minatti, od smrti katerega bo čez nekaj tednov minilo točno pet let. Njegovi verzji so očitno bili res pravi navdih za mlade, saj je na natečaj prispelo kar 73 prispevkov. Ocenila jih je tričlanska komisija, katero sestavljajo izvedenci, ki se bodisi poklicno kot iz lastnega veselja ukvarjajo z besedno umetnostjo (to so pesnica in pisateljica Majda Artač, Lučka Peterlin Susi, mladinska pisateljica, režiserka in dolgoletna mentorica SKK, ter pe-

snik in pisatelj Jurij Paljk, ki je tudi časnikar in urednik tednika Novi glas). Ta petek pa bo slove-

sna razglasitev imen najboljših mladih avtorjev in nagrajevanje prvouvrščenih. Ker je literarnih prispevkov res veliko, je komisija sklenila, da podeli po tri nagrade za prozo in tri za poezijo. Nagradjena dela bodo objavljena v Rasti, mladinski prilogi revije Mladika.

Komisija predlaga za objavo še štiri pesmi in tri prozne sestavke, ker je mnenja, da zaslužijo posebno pohvalo.

Ker so organizatorji prepričani, da sta nagrajevanje in podelitev priznanj tolikim mladim pomemben dogodek, pripravljajo za to priložnost primeren dogodek, to je Dan mladinske ustvarjalnosti, na katerem nastopajo sami mladi.

Sovrstnikom, literarnim ustvarjalcem, se poklonijo s sporedom, v katerem se tudi oni sami izkažejo v drugih umetnostih (glasbi, petju, recitacijah). Tokrat se bo recital Minattijevih pesmi prepletal z zvoki harmonike in klavirja ter s petjem Fantovskega zbora Devin-Nabrežina pod vodstvom Mirka Ferlana. Na kulturni dogodek mladih so vabljeni predvsem mladi

avtorji literarnih prispevkov, njihovi prijatelji, mentorji, starši in sploh vsi, ki jim je pri srcu mladinska ustvarjalnost. Prireditel bo, kot že rečeno, ta petek, 19. maja v Peterlinovi dvorani (ulica Donizetti 3) ob 18.30.

L. S.

Na beneškem umetnostnem bienalu zmagoslavje Nemčije

Na odprtju 57. umetnostnega bienala v Benetkah so podelili nagrade. Oba zlata leva, tako za najboljši nacionalni paviljon kot za najboljšega umetnika, je prejela Nemčija. Paviljon naseljuje peturno performanco, Faust umetnice Anne Imhof, konceptualni umetnik Franz Erhard Walther pa je preprčil z velikanskim delom iz tekstila in jeklenih plošč. Devetintridesetletna umetnica Anne Imhof v paviljonu prikazuje zahtevno, približno pet ur dolgo performanco. Pod naslovom Faust se poigrava s temami moči in nemoči, samovolje in nasilja, odpora in svobode, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Po monumentalni stavbi so položili debela steklena tla, v ogradi pred paviljonom stojijo psi. Gre za občutek, ali smo iz družbe izključeni ali ne, je kustosinja Susanne Pfeffer iz kasselskega muzeja Fridericianum povedala ob odprtju zmagovalnega paviljona.

Njeno delo se zavzema za "pravico biti drugačen", je umetnica povedala v zahvalnem govoru. Zavzema se tudi za tematizacijo nemške preteklosti. Nemški paviljon so v času nacionalsocializma preoblikovali nacisti in ga uporabljali za svojo propagando. Franz Erhard Walther (77), ki prvič sodeluje na

bienalu, je poznan po svoji interaktivni umetnosti. Kot je povedal v zahvalnem govoru, lahko tako vsak obiskovalec postane umetnost. Njegova dela določa radikalen in kompleksen značaj, meni žirija. Nagrado zlati lev za življenjsko delo je prejela ameriška pionirka feministične performance Carolee Schneemann. Srebrnega leva za obetavnega umetnika pa so podelili Hassanu Khanu, ki deluje v Kairu. Predsednik petčlanske žirije je direktor španskega nacionalnega muzeja Reina Sofia Manuel J. Borja-Villel.

Osrednja razstava beneškega bienala Viva arte viva, postavljena v Vrtovih in Arsenalu, je konceptualno razdeljena v devet paviljonov, v katerih so združena dela 120 umetnikov različnih slogov in praks iz 51 držav.

Ob tem se več kot 80 držav, tudi Slovenija, predstavlja z nacionalnimi paviljoni. V Arsenalu so že v sredo odprli projekt Novicam se ne odpovemo!, v katerega sta umetnica Nika Autor in kustosinja Andreja Hribernik povezali istoimenski zbornik s 30-minutnim filmom Obzornik 63 - Vlak senc, ki skozi filmsko formo prevprašuje begunstvo, potovanja in srečo.

Bienale bo na ogled do 26. novembra. Organizatorji pričakujejo pol milijona obiskovalcev.

Kratke

Popravek

V prejšnji številki Novega glasa smo izpustili opis fotografije v članku Ivana Bužečana o gospe Martelanc. Na posnetku iz leta 2002: Pokojna Nada Martelanc, pokojna Mira Bole, pokojna prof. Ksenija Levak Budal in pokojni prof. Martin Kranner in ostali takratni odborniki Slovenske Vincencijeve Konference z msgr. Evgenom Ravignanijem.

V ponedeljek trije zgodovinarji v DSI

Posledice totalitarizmov na Slovenskem, revolucionarno nasilje, begunske poti. To bodo nekatere teme srečanja s tremi zgodovinarji iz Študijskega centra za narodno spravo v Ljubljani, ki ga Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta prirejata v ponedeljek, **22. maja**, v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3 v Trstu z začetkom ob 20.30.

Dr. Damjan Hančič, Jelka Piškurič in dr. Renato Podbersič bodo v pogovoru z Ivom Jevnikarjem predstavili tri nove publikacije Študijskega centra, na razstavi, ki jo je pripravila Knjižnica Dušana Černeta, pa bodo na ogled vse dosedanje knjižne izdaje omenjene ustanove.

Damjan Hančič je kot četrto knjigo iz zbirke Revolucionarno nasilje pripravil študijo o okupacijskih sistemih, začetkih revolucije in državljanski vojni v slovenskem glavnem mestu. V knjigi Revolucionarno nasilje v Ljubljani (1941–1945) je tudi seznam žrtev komunizma v Ljubljani: okoli 200 civilistov in 1500 pripadnikov oborožene protirevolucije.

V angleškem zborniku o Sloveniji v 20. stoletju ter zapuščini totalitarnih režimov je zbranih 22 prispevkov 17 avtorjev.

Marta Milena Keršič in Jelka Piškurič pa sta v slovenščini in angleščini pripravili knjigo pričevanj o dolinski družini, ki se je po tegobah okupacije, revolucije in poveljne represije znašla v ZDA. Njen naslov je: "Jaz vem, da sem Slovenka, jaz ljubim domovino!" - Begunska pot družine Adamič iz Sodražice.

Nižja srednja šola Simona Gregorčiča – Dolina

Državna srednja šola v Dolini je bila 13. maja 1967 poimenovana po pesniku Simonu Gregorčiču. Pobudnik, ki je poimenovanje tudi uresničil, je bil tedanji ravnatelj dr. Aldo Stefančič. Dogodka so se na dolinski šoli spomnili v soboto, 13. maja 2017, ko je potekalo natanko 50 let od posebnega trenutka.

Na svečanosti so predstavili tudi novo publikacijo, ki želi biti nekakšen vodnik po Gregorčičevem imenu. Gradivo zanjo je zbral in besedilo napisal prof. Boris Pangerc. Knjiga, ki po Gregorčičevem navdihu nosi naslov "Zlatih dni spomin", je vsebinsko sicer zelo bogata in raznolika in opremljena z izvirnim fotografskim gradivom. Knjiga je tudi primerna kot pomožni učbenik za poglobljanje lika Simona Gregorčiča in njegovega dela.

Svečanost je potekala na šolskem dvorišču v soboto, 13. maja, ob 11. uri. Spored je med drugim predvideval nastop šolskega pevskega zbora, nastop šolske plesne skupine in predstavitev nove knjige o Gregorčiču. Spored je kot posebni gost sklenil Oktet "Simon Gregorčič" iz Kobarida, ki je predstavil skladbe slovenskih skladateljev na Gregorčičeva besedila.

Kultura: Močna zasedba FJK in dve slovenski založbi na sejmu v Turinu

Na letošnjem 30. knjižnem sejmu (Salone del libro) v Turinu, ki bo potekal ob koncu prihodnjega tedna, bo Furlanija Julijska krajina privabljala goste z natrpanim programom prireditev v razstavnem paviljonu, ki meri 200 kvadratnih metrov. Podrobnosti so razkrili na novinarski konferenci na sedežu deželne vlade v Trstu ob navzočnosti podpredsednika Sergia Bolzonella in odbornika za kulturo Giannija Torrentija. "V primerjavi s prejšnjimi leti smo podvojili razsežnost svojega razstavnega prostora, to pa ne iz koristiljubja ali praktičnih razlogov, ampak zato, da prikažemo celotno stvarnost naše dežele", je povedal Bolzonello. Prav podpredsednik deželne vlade bo v četrtek, 18. maja, odprl niz dogodkov v paviljonu FJK, in sicer v vlogi moderatorja na debatnem srečanju s projektanti arhitekturnega biroja Stefano Boeri. Ti so namreč avtorji inštalacije Urban hugs, ki bo krasila razstavni prostor FJK in je izdelana strogo po standardih certifikata deželne lesne verige.

Do konca sejma, v nedeljo, 21. maja, bo Furlanija Julijska krajina ponudila skoraj 30 dogodkov, ki so namenjeni promociji deželnih festivalov (Jazz & Wine of Peace, Udin&Jazz, ŽStoria idr), razmisleku o sodobnih izzivih na kulturnem področju ter prikazu lastne zgodovine in kulturnih zanimivosti. Več bo debatnih srečanj, na katerih bo govor o poeziji, veliko pa bo tudi zgodovine. V četrtek ob 17.30 bo zgodovinar Guido Alliney govoril o bitki pri Kobaridu ob njeni stoletnici, zgodovinski pridih pa ima tudi dokumentarec Il viaggio di Caterina, v katerem nastopata tudi Lara Komar in Elena Husu, v režiji Sabine Morena in Franca Peroja. Zanimivo filmsko srečanje se obeta tudi v soboto, 20. maja, ko bosta Masolino d'Amico in Livio Jacob govorila o treh filmih, ki so nastali po knjižni predlogi in ki prikazujejo dogajanje v naših krajih: Zbogom orožje, Gli ultimi in Senilnost. Vse dogajanje v paviljonu FJK bo povezoval novinar Antonio Liberti. Glavna pozornost bo vsekakor namenjena knjigam. V Turinu bo navzočih 37 založb iz Furlanije Julijske krajine, med temi tudi Mladika in Založništvo tržaškega tiska. "Želimo združiti v enem vse, kar ponuja naša dežela, ne samo na kulturnem področju, ampak tudi v gospodarstvu ali turizmu", je povedal Torrenti, ki si obeta dobro promocijo Furlanije Julijske krajine. / ARC/PV

S 1. strani

Mitja Ozbič se je predstavil ...

Za listo Insieme Skupaj, ki je izraz treh različnih strank oz. gibanj, se je predstavil tudi mlajši kandidat iz vrst gibanja Cittadini per Duino Aurisina (Občani za Devin Nabrežino) 26-letni Alberto Tarlaio: "Trdno sem prepričan, da je Mitja prava oseba, ki lahko vodi našo občino v naslednjih petih letih. Prepričan sem,

Del liste Insieme Skupaj je tudi stranka Slovenske skupnosti, za katero kandidira tudi Edvin Forčič: "V tem kriznem trenutku nihče nima v roki čarobne palice. Mitja je izredno sposobna in kvalificirana oseba. Z njegovimi izkušnjami bomo lahko lažje pridobili še dodatna finančna sredstva in ovrednotili

ji je obdržati visoko kakovost storitev, v določenih primerih je celo izboljšala marsikatero situacijo. Res je, mogoče ni znala najboljšie komunicirati z občani, ampak je delala s strastjo in predanostjo. To je treba priznati odhajajočemu županu Vladimirju Kukanji in njegovi ekipi. Ustvarili smo listo Insieme

proti sistemu ali proti drugim strankam, želimo nadgrajevati in izboljšati vse to, kar je bilo v zadnjih petih letih težje uresničevati. Imamo sposobnega človeka in sposobne ljudi, ki lahko to storijo. Mitja Ozbič je nedvomno najboljši kandidat, ki ga je lahko naša občina kdaj premogla. Z izkušnjami, ki jih je nabral v letih, o njih priča 14 strani dolg študijski in profesionalni življenjepis, se dokaj hitro prepričaš, da ima najboljša

da to, kar ustvarjamo v teh dneh in kar bomo nadaljevali soustvarjati do volitev, je pravilno. Mitja Ozbič je res vreden zaupanja vseh nas, če želimo 11. junija prespati mirno noč".

Za Stranko italijanskih socialistov je posegel Gianfranco Orel: "Socialisti imajo v Občini Devin Nabrežina dolgo tradicijo in je povsem pričakovano, da podpirajo to koalicijo. V tem mesecu sem bližje spoznal in prislulni Mitji. Prepričal sem se o njegovih sposobnostih in zamislih, zato lahko mirne duše izjavim, da je izredna pridobitev na politični sceni. Podčrtati pa moram še naslednje: kot prvo želi ovrednotiti in negovati sposobnosti ljudi, ki skrbijo za upravni ustroj naše občine. Ta je ključna točka, če želimo, da bodo stvari delovale učinkovito".

teritorij, ki se mora še toliko bolj povezovati s sosedi, predvsem s sogovorniki onstran bivše meje". Na čelu liste Insieme Skupaj je Igor Gabrovec, deželni tajnik stranke Slovenske skupnosti: "Mitja se posveča tej vlogi z veliko predanostjo, in to v nelahkem trenutku za katerokoli občino, od večjih mest do manjših realnosti, med katere sodi tudi devinsko-nabrežinska občina. Mimo težav, s katerimi se je morala soočiti levosredinska uprava v zadnjih petih letih, je treba izpostaviti tudi pozitivne primere. Uspelo

Skupaj, ker si želimo izkazati povezovalno moč. Smo velika koalicija in imamo pred sabo zahteven mesec volilne kampanje, podobno je bilo sicer tudi pred petimi leti. Menim, da je pravzaprav naša dodana vrednost, da ne nastopamo proti komu,

spoznanja, ki bi lahko koristila tudi večjim občinam. Ne vedno pa najboljši zmagaajo. Pomagati moramo našim soobčanom, da res razumejo, da je Mitja najboljša izbira v tem trenutku. Z njim in z njegovimi pravnimi in drugimi izkušnjami lahko nedvomno izboljšamo našo občino". Srečanje je zaključil Ozbič, ki je kandidatom zaupal tri ključne točke: "Prvo: kot kandidati ste ušesa in glas županskega kandidata. Prisluhnite občanom in posredujte naprej njihove zamisli in predloge. Drugo: Pomembno je mreženje. Delajmo složno z vsemi občani in ostalimi občinami. Tretje: Pogovarjajte se osebno z vaščani. Smo prisotni na socialnih omrežjih, ampak še največ šteje beseda".

Seznam kandidatev Insieme Skupaj:

http://elezioni.regione.fvg.it/000462_Com/Candidature/000147_002025.html
1) IGOR GABROVEC MONFALCONE 03/02/1972
2) MARIJA DOROTEJA BRECELJ BUENOS AIRES 24/09/1957
3) SILVIA CALLIN TRIESTE 24/10/1962
4) EDVIN FORČIČ COMENO 21/12/1953
5) MANUELA GALIUSI TRIESTE 04/03/1968
6) ALFREDO GHIRA TRIESTE 14/08/1952
7) MAJA KOSMINA TRIESTE 28/06/1975
8) FEDERICA MARS TRIESTE 09/02/1973
9) TANJA PERIC TRIESTE 29/05/1982
10) NIKO PERTOT TRIESTE 07/12/1966
11) DANIELE SULIGOJ TRIESTE 15/05/1971
12) ALBERTO TARLAIO MONFALCONE 28/08/1991
13) SERGIO TIMACO TRIESTE 14/09/1944
14) GIANLUCA TOMASELLA TRIESTE 09/01/1981
15) GIORGIO VIDALI TRIESTE 24/08/1960
16) DARIA VIVIANI TRIESTE 12/01/1949

Seznam kandidatev Partito democratico - Demokratska stranka:

http://elezioni.regione.fvg.it/000462_Com/Candidature/000147_002041.html
1) MICHELE MORO TRIESTE 28/12/1964
2) MARISA SKERK TRIESTE 23/05/1955
3) MASSIMO VERONESE TRIESTE 29/01/1972
4) FRANCESCA DRAGANI PALMANOVA 23/01/1967
5) ROBERTO GOTTER TRENTO 28/06/1966
6) LUCIANA BOSCHIN TRIESTE 15/10/1952
7) ANDREJ CUNJA TRIESTE 23/02/1967
8) IDA FIORI MACOMER 03/08/1945
9) ROBERTO BORGHESI PADOVA 06/06/1954
10) VERONICA ABRAMI TRIESTE 13/02/1990
11) STEFANO BERTOLINI PARMA 18/05/1956

Opčine

Openski planet v pesmi in besedi

V petek, 12. maja, je bila v Finžgarjevem domu na Opčinah prireditve z naslovom Openski planet v pesmi in besedi. To je bil konec projekta Naš planet v pesmi in besedi, ki ga je financirala avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina, nosilec projekta pa je društvo Vesela pomlad.

Na petkovi prireditvi so se predstavile vse openske skupine, ki so sodelovale v projektu. Najprej so zavrtili video, ki ga je posnel Radijski oder v studiu Trak. Fotografije v videu so delo članov krožka Fotovideo Trst 80, uredil pa jih je Marko Cividari. Nato je nastopil otroški pevski zbor Vesela pomlad pod vodstvom Andreje Štucin Cergol, ki je ob klavirski spremljavi Alenke Cergol zelo suvereno zapel tri pesmice. Sledil je dramski prizorček, ki ga je pripravila Otroška dramska skupina Tamara Petaros pod vodstvom Manice Maver, med letom pa sta ji priskočili na pomoč tudi Ksenija Vremec in Urška Petaros. Igralo je pet dečkov, ki obiskujejo komaj 2. razred osnovne šole in so dokazali, da lahko postanejo pravi igralci, saj so odlično opravili svojo nalogo. Prizorček je imel naslov

V parku. Na odru se je najprej sprehajal deček s psom, potem pa prijatelji, ki so igrali nogomet. Smisel prizorčka je, da režiser ustavi predstavo in zahteva od dečkov, da zagrajo prizorček najprej bolj hitro, potem bolj počasi itd.

Sledil je nastop Mladinskega pevskega zbora Vesela pomlad, ki ga prav tako vodi Andreja Štucin Cergol.

Foto M. Maver

gol in spremlja na klavir Alenka Cergol. Pevke so zapele ljudski pesmi Čarni kus v priredbi Pavleta Merkuja, Komar se je oženu v priredbi Ignacija Ote in Narobe svet. Na koncu je sledil še nastop Mladinske gledališke skupine Tamara Petaros, ki jo vodi Manica Maver,

na pomoč pa ji je priskočila članica Radijskega odra Anka Peterlin. Zaigrali so igrice Ekometamorfoze, ki jo je napisala Lučka Susič. Za sceno je poskrbela Veronika Skerlavaj. Igrica je nekoliko nenavadna, govori pa o okoljski problematiki, zato se zelo lepo sklada s cilji projekta, preko katerega so sodelujoča društva hotela javnost opozarjati na pomen skrbi za naravo in okolje. Glavna tema igrice je pomen reciklaže: skupina sošolcev, ki se zavedajo pomena reciklaže, se odloči, da bo uprizorila Ekometamorfoze (če je Ovid v svojih Metamorfozah prikazal, kako so se

ljudje spreminjali v živali ali drevesa, zato da so pobegnili kakšnim preganjalcem ali zato, da so bili večno združeni v ljubezni, nam skupina mladih v prizoru prikazuje ekometamorfoze, v katerih se predmeti s pomočjo reciklaže spremenijo v druge koristne predmete). Tako so zaigrali zgodbo o Romeo in Juliji, v kateri je Julija plastenka vode, Romeo pa zvezek. Njuna ljubezen je seveda nemogoča, ker se lahko plastenka polije na zvezek. Sledila je še zgodba o Pepelki, v kateri je Pepelka steklenička Kokakole, njeni polsestri pločevinki Kokakole, mačeha pa je debela dvolitrska

ri je Julija plastenka vode, Romeo pa zvezek. Njuna ljubezen je seveda nemogoča, ker se lahko plastenka polije na zvezek. Sledila je še zgodba o Pepelki, v kateri je Pepelka steklenička Kokakole, njeni polsestri pločevinki Kokakole, mačeha pa je debela dvolitrska

plastenka. Med celotno prireditvijo je za luči, glasbo in projekcije skrbel Erik Geletti.

Prireditvi je sledila še zakuska v sedmih dvorani, kjer je lahko številna publika še malo poklepotala ob kozarčku pijače in narezku. Za ta projekt so se pri društvu Vesela pomlad odločili, ko je iz Švedske prišlo povabilo, da bi se vključili v projekt Earthchoir 2016, katerega namen je preko zborovskih dogodkov ozaveščati občinstvo o okoljski problematiki in ga spodbujati k skrbi za naravo in naš planet. Ljubezen do narave je društvo Vesela pomlad spodbudilo, da se vključi v ta mednarodni projekt in da organizira dogodek, ki bi bil odmeven tudi v našem širšem prostoru. Tako je nastal projekt Naš planet v pesmi in besedi, ki ga je podprla tudi Dežela FJK in s katerim je društvo Vesela pomlad vključilo še nekatere druge pevске sestave in slovenska društva: MVS Bodeče Nežice, ki deluje pod okriljem društva Vrh Sv. Mihaela, DPZ Igo Gruden, ki je del istoimenskega društva, Dramska skupina Tamara Petaros, ki deluje v okviru Društva Finžgarjev dom, Radijski oder in skupina Fotovideo Trst 80. S tem projektom so sodelujoča društva želela povezati ljubezen do narave z ljubeznijo do slovenske besede, slovenske glasbe in slovenske zemlje naploh.

Urška Petaros

Obvestila

Vincencijeva konferenca vabi člane, sodelavce in prijatelje na občni zbor v petek, 19. 5. 2017, ob 16. uri, v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, 1. nad.

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 22. maja, v Peterlinovo dvorano v Ul. Donizetti 3 v Trstu na srečanje s tremi zgodovinarji iz Študijskega centra za narodno spravo v Ljubljani. Dr. Damjan Hančič, Jelka Piškurič in dr. Renato Podbersič bodo predstavili tri nove publikacije, na razstavi pa bodo na ogled vse dosedanje knjižne izdaje Študijskega centra. Začetek ob 20.30.

Slovenščina z empatijo: z namenom uvajanja v raziskovalno dejavnost na področjih slovenske kulture bo v petek, 26. maja, srečanje v Narodni in študijski knjižnici - Trst. Zbirališče: ob 16.30 pri vodometu z dvema velikima maskama na začetku drevoreda XX. septembra, oširek Bonifacio. Udeležba je brezplačna. Prisrčno vabljeni, vabljeni!

Klub prijateljstva - Vincencijeva konferenca in Društvo slovenskih izobražencev vabita na ekskurzijo "Ogled

poslikav Toneta Kralja" (Slivje, Hrenovica, Avber, Lokev), ki jo bo vodil dr. Egon Pelikan, avtor knjige "Tone Kralj in prostor meje", v četrtek 8. junija; odhod ob 8.30 s trga Oberdan, s postankom na Opčinah - info in prijave zvečer na tel. 040 225468 in tel. 347 1444057 (Vera).

Darovi

V spomin na **Borisa Čoka** darujeta Magdy in Grazia 25 evrov za Marijin dom pri sv. Ivanu.

V spomin na **Borisa Čoka** darujejo Ilda, Boži in Marta 60 evrov za slovensko Vincencijevo Konferenco pri sv. Ivanu. Za rojansko glasilo **Med nami** daruje Vinko Ferluga 20 evrov.

ODBOR ZCPZ - TRST
IN VČLANJENI ZBORI

iskreno čestitajo svojemu
predsedniku

MARKU TAVČARJU

ob imenovanju
za glavnega urednika
časnikarske redakcije

Naš cenjeni sodelavec

MITJA PETAROS

je pred dnevi slavil okroglo obletnico.
Vse najboljše mu voščimo in si želimo,
da bi tudi v prihodnje
bogatil naš teden s svojimi zapisi.

VSI PRI NOVI GLASU

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
vabi na

**OPENSKO DEKANIJSKO REVIVO
MARIJINIH PESMI**

Nastopajo: Združenj zbor ZCPZ, MeCPZ Sv. Jernej,
MePZ Repentabor, ŽVS Barkovlje, MeCPZ Sv. Ana,
ZePZ Prosek - Kontovel

Glasbeni utrinek: Borut Štoka in Erik Piščanc

**nedelja, 21. maja 2017, ob 16. uri
cerkev sv. Vincencija v Trstu**

Društvo slovenskih izobražencev Dr. Maja Smotlak o svoji monografiji

Tokratni ponedeljkov večer je priredilo Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju z Založbo Mladika. Urednica Nadia Roncelli je izrekla dobrodošlico avtorici dr. Maji Smotlak, recenzentki prof. Jadranki Cergol in prof. Miranu Košuti. Aprila letos je namreč izšla znanstvena monografija Narodna identiteta v sodobnem slovenskem romanu v Italiji (1991-2015) na podlagi doktorske disertacije, ki jo je dr. Maja Smotlak zagovarjala lani na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem.

Novo publikacijo je prof. Jadranka Cergol strokovno umestila in razčlenila. Predstavila jo je kot zelo kakovostno in nadvse zanimivo znanstveno monografijo, saj „zgleda, da ukvarjanje s slovensko literaturo, ki nastaja v Italiji, ni več ali ni še tako zelo moderno. Potrdila je besede prof. Košute, ki ji je že pred leti dejal:

“Če se ne bomo mi ukvarjali z našo literaturo, se ne bo nihče”. Gre torej za vprašanje narodne identitete, ki je eden najbolj ključnih problematik današnjega časa. Dr. Maja Smotlak se je odločila za sodobno znanstveno analizo, ki zelo natančno in shematično predstavlja premike v sodobni literaturi glede narodne dimenzije. Monografija temelji na ključnem vprašanju, ali se tudi v sodobnem slovenskem romanu v Italiji avtorji odmikajo od obravnave teme narodne identitete in ali gre v tem procesu za preseganje kompleksa ogroženosti, ločenosti, obrobnosti in drugorazrednosti v odnosu do italijanske večinske stvarnosti. Avtorica najprej predstavi zgodovinske premike na obravnavanem območju in glavne mejnike, ki so zaznamovali nastajanje in spreminjanje slovenske narodne komponente na ozemlju današnje Italije od konca 18. stoletja do najsodob-

Foto damj@n

nejših dogodkov, vključno z osamosvojitvijo Slovenije leta 1991, s propadom TKB leta 1996, sprejetjem zaščitnega zakona leta 2001, z vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 in vstopom Slovenije v schengensko območje leta 2007.

V monografiji je analiziranih 46 romanov, ki jih je napisalo 14 različnih avtorjev: Boris Pahor, Alojz Rebula, Bojan Pavličič, Evelina Umek, Irena Žerjal, Sergej Verč, Marij Čuk, Dušan Jelinčič, Jasna Juretič, Marko Sosič, Igor Škamperle, Vilma Purič, Matjaž Klemš in Erik Sancin. Razdeljeni so v tri skupine, in sicer v enonarodno usmerjene romane, večnarodno usmerjene romane in nadnarodno usmerjene romane. Za

tako pod taktirko Mirka Ferlana. Fantje, ki skupaj pojejo šele od januarja letos, so odpeli Dalmatinsko *Daleko mi je biser Jadrana* ter ritmično Vasilija Mirka Kolo. Nazadnje je prišel na vrsto še gost večera (Z)

Mešani zbor Škofijske gimnazije Ljubljana, ki ga vodi Helena Fojkar Zupančič. Zbor, ki goji specifičen repertoar zabavne glasbe, sestavlja 110 pevcev iz višjih treh letnikov Škofijske gimnazije in je eden izmed petih zborov šole, ki ima dobro strukturirano zborovsko piramido. Tržaški publiki so ob spremljavi banda (Lovro Frelih- klavir, Jure Brunšek- bas in bobni, Andrej Marinčič- kitara) predstavili izbor skladb slovenskega krščanskega popa ter

medley zborovskih priredb britanske rock skupine Queen. Scensko so njihov nastop podkrepili tudi dobro premišljeni gibi, ki so mladim pevcem le še dodali elana za odlični nastop. Koncert, ki sta ga podprla Javni sklad za kulturne dejavnosti RS

in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je bil predvsem priložnost za srečanje mladih, ki so z navdušenjem spremljali nastop drug drugega, skupaj zapeli zaključno Kako sva si različna (Jože Privšek, Frane Milčinski- Ježek) in se nato sproščeno

družili še dolgo v noč. Nedvomno je koncert predstavljal tudi prevetritev za zborovsko dogajanje našega prostora, priložnost za izmenjavanje dobrih zborovskih praks, rojevanje novih idej in prijateljstev.

LT

Kulturni dom v Trstu Koncert mladinskih zborov za nova prijateljstva

“Bodimo prijatelji” je zgovoren naslov, v katerem so organizatorji Zveze cerkvenih pevskih zborov strnili namen koncerta mladinskih zborov, ki je bil v nedeljo, 7. maja, v Kulturnem domu v Trstu.

Na odrskih deskah so se zvrstili trije zbori: Dekliški pevski zbor Igo Gruden iz Nabežine je pod vodstvom dirigenta Mirka Ferlana predstavil zaokrožen program, s katerim se je minuli ko-

nec tedna uspešno pomeril na tekmovanju “Il Garda in Coro” v Malcesinah. Od Morleyevega madrigala *Now is the Month of Maying* in sodobne *The Snow*, Edwarda Elgarja ob spremljavi Matjaža Zobca (klavir), Paola Škabarja in Anne Scolaro (violina), preko *Ave verum* Maria Lanara so dekleta uspešno krmalila skozi različne glasbene stile vse do ritmičnega *Časa Lojzeta Lebiča*. Sledil je nastop Fantovske skupine Devin- Nabežina, prav

Razvoj turizma

Toliko naravnih možnosti kot malokje

Pripravljeni na strmo pot do mondene višine ponudbe za mizo in na snegu

Smučarska sezona na Kaninu je to pomlad uradno zaključena in po obveznem servisu žičnice bo ta zopet delovala še pred glavno poletno turistično sezono. Kot je povedal Marjan Skornišek, direktor Sončnega Kanina, je edina žičnica v Sloveniji, ki je v zimskem delu sezone poslovala pozitivno, kar je presenetilo tudi največje optimiste. Zato sproščeno pričakujejo poletno sezono od 1. junija do 15. oktobra. Ob nižjih stroških obratovanja si lahko do jeseni, v primeru lepega vremena, obetajo poslovni uspeh.

Turna smuka še vedno vabi s pesmijo: "Na Kaninu sonce sije..."!

Smučišče s prebujenim nasmehom investorjev

Doslej reka Soča in sedaj še obujeni Kanin sta ključni magnet za podaljšanje turistične sezone na celo leto. Prav odprtje čezmejne žičnice in združevanje turističnih ponudnikov v Posočju kaže, kako pomembno je poslovno povezovanje tudi z območjem v Italiji, ki je bilo od nekdaj enoten gospodarski in v

večjem obsegu tudi kulturni prostor, čeprav treh in nazadnje štirih jezikovnih skupnosti. Slovenci so bili na tem področju daleč najbolj prilagodljivi, saj so večinoma znali še dva jezika sosedov. Tako jim pride ta tradicija prav kot konkurenčna prednost, ko gosta presenetijo z neko sprejetostjo, domačnostjo v turistični ponudbi. Uspešni primeri na celotnem območju in posamezniki v Breginjskem kotu nedvoumno dokazujejo, da je prihodnost turizma, zlasti kmečkega, tudi v celi Benečiji, ne le v Kanalski dolini.

Treba je priznati, da je potres slovenskim investorjem preprečil vlaganje v dolino pod Kaninom. Nekatere od naj-

“zgrabili bika za razvojne roge”. Že pred obnovo žičnice so povedali, da je obnova stare žičnice šele neizogibna začasna rešitev in skupaj s pristojnimi in poslovno zainteresiranimi v evropskem in širšem prostoru, iščejo pot naprej za razvoj celoletne turistične ponudbe v navezi Kanin - reka Soča v dolinah okoli njiju, ne glede na nekdanje meje na zemljevidih in v glavah.

Prav uspeh minule zimske sezone na obeh straneh kaninskega smučišča daje prav tistim v upravah teh dveh smučišč, ki že vseskozi dokazujejo, da drug brez drugega ne morejo. Vse kaže, da je stekel resen dialog o tem, da bi nadgradnjo sistema umetnega zasneževanja, ki ga načrtujejo potegniti do vrha italijanskega smučišča, speljali še navzgor na slovensko stran in zagotovili smuko iz nadmorske višine okoli 2300 metrov prek meje, tudi v primeru pomanjkanja naravnega snega v mesecu novembru in decembru. To je eden temeljnih pogojev, ki jih postavljajo turističnim ponudnikom resne potovalne agencije, da pri njih že mesece prej rezervirajo prenočišča, smučarske karte s popustom... Nizke temperature pod lediščem se na Kaninu začnejo že sredi oktobra in tako je potem časa za napravo zalog umetnega snega do otvoritve smučarske sezone več kot dovolj. V bistvu gre le za strošek v začetku zime, kajti kasneje je na Kaninu naravnega snega dovolj “za izvoz”, saj ga bo mogoče prej narediti na višji bovški strani in ga potem prepeljati še navzdol na italijansko stran.

Miran Mihelič

Kulturna in duhovna dediščina

Naša “špraha”

Pred velikonočnimi prazniki je na povabilo župana Valterja Mlekuža bovško občino obiskal Alessandro Oman, ki je ljubitelj slovenske kulture, zlasti njen raziskovalec na lokalni ravni Kanalske doline, in mu podaril nekaj svojih knjižnih del, v katerih so zajete njegove raziskave.

Alessandro Oman je priljubljen med vsemi narodnostmi v Občini Naborjet - Ovčja, zato ni čudno, da je bil na mestu župana kar 15 let. Prav zaradi njegovih raziskav narečij v Kanalski dolini je pritegnila njegovo pozornost v javnosti objavljena vest o podelitvi Prešernove nagrade Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani domačinki iz Bovca Miji Bon, za njeno diplomsko delo Tipologija ledinskih imen v Bovcu. Njena zasluga je, da je zbrala in tako pred pozabo rešila številna ledinska in hišna imena na Bovškem, ki jih dosedanja raziskovalci strokovno še niso zabeležili in obrazložili.

Glede na to, da je tudi sam navdušen zbiralec tega gradiva, ki ga je tudi objavil v nekaj

knjižnih delih o tipologiji območja Kanalske in Železne doline in je eno knjigo posvetil prav narečjem tega območja, ki jih skupaj imenujemo ziljska narečja, si je želel prebrati omenjeno diplomsko delo diplomantke Mije Bon. Pozornost med domačini in stroko je vzbudila zlasti raziskava narečij, zajetih v knjigi z naslovom Naša špraha in slikanica “Po naše”. Zanimivo je namreč primerjati značilnosti in razvojna prepletanja slovenskih ziljskih narečij s sosednjimi v Zgornjesavski dolini (zlasti rateški) in na Bovškem. S posredovanjem Občine Bovec je diplomsko delo Mije Bon takoj prejel po elektronski pošti. Iz hvaležnosti je na dan obiska na Občini Bovec občini in Miji Bon podaril svoja dela.

Alessandro Oman ni le odlični poznavalec svojega narečja, ampak obvlada tudi slovenski knjižni jezik in samo po sebi se razume, da prijateljska komunikacija v tujem jeziku ni bila potrebna. Sama po sebi je tovrstna tematika nanesla tudi na pogovor o položaju

Miran Mihelič

VIPAVSKI PRIIMKI (39)

SLEJKO

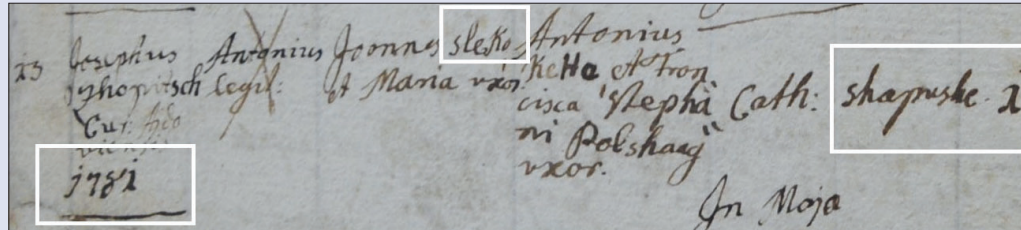
Izvorno vipavski priimek je nastal pod Čavnom. Čeprav imamo dva zaselka Slejkoti in Slejki, enega v Šturjah, drugega v Ravnah nad Črničami, gre izvor iskati v slednjem. V župniji Črniče in tudi v samih Ravnah je priimek Slejko še danes živ. Od tam se je precej razširil tudi v sosednjo župnijo, Kamnje. V Šturjah pa priimek Slejko ni tako pogost. Slejkoti, ki jih naglašujemo na O, pa mogoče v preteklosti niso imeli enakega naziva kot danes. Leta 1822 namreč najdemo v Franciscejskem katastru zapisano besedo Slegole. Obstaja pa

priimkom Sleick. Med prvimi je mogoče tudi kakšen s primorskimi koreninami, med slednjimi pa gotovo ne.

Jezikoslovec dr. Silvo Torkar meni, da je priimek “domnevno nastal kot vzdevek iz narečnega glagola šlekati”. Gre za pomen “imeti govorno napako, jecljati”, še pojasnjuje Torkar. To bi pomenilo, da je prvi Slejko bil jecljav ali da je imel govorno napako. Besedo šlekati v sodobnih slovarjih sicer ne najdemo. V zname-

Tino Mamić

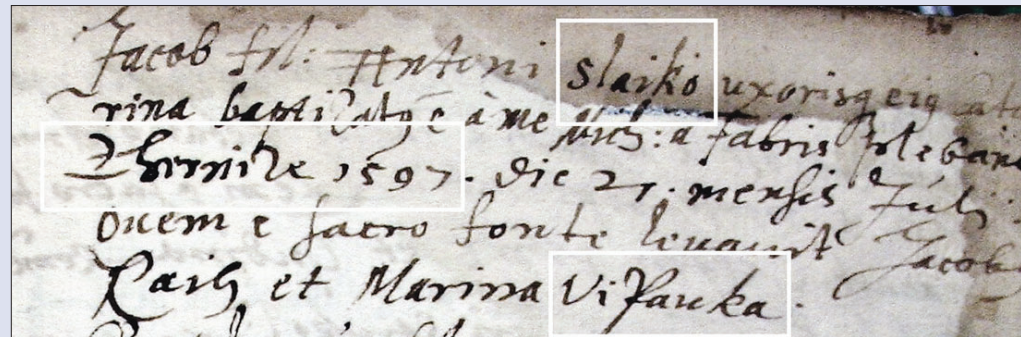

V Šturjah na Vipavskem najdemo leta 1781 vpis rojstva Antona Slejka, sina Janeza Slejka in Marije. Živel so na naslovu Žapuže 1. Hišna številka iste hiše je bila kasneje 5. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

seveda možnost, da je priimek nastal na dveh krajih, kar pomeni, da si štirski in ravenski Slejkoti niso v sorodu. Temu v prid govori tudi dejstvo, da so v Črničah priimek zapisovali kot Slajko, v Šturjah pa kot Slekto.

nitem Pleteršnikovem slovensko-nemškem slovarju pa je zapisana kot narečna beseda na Dolenjskem.

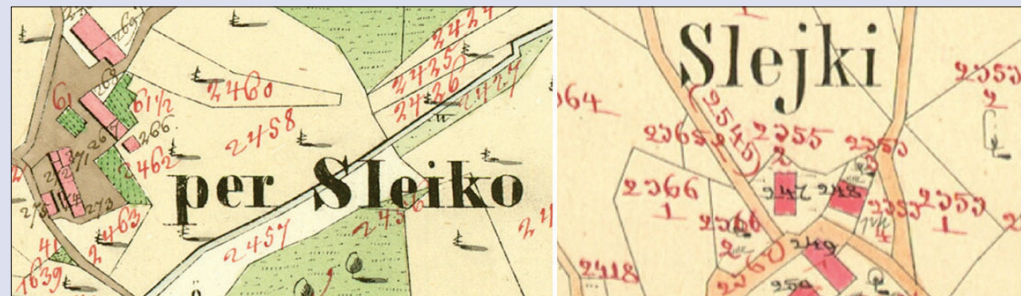
Seveda moremo pa lahko pomisliti tudi na otroško besedno zvezo šlek-šlek ob škodožel-

Najstarejša omemba priimka Slejko je v drugi najstarejši slovenski matični knjigi, ki je nastala v Črničah. 21. julija 1597 je bil krščen Jakob Slejko, sin Antona in Katarine. Zanimiv je vpis župnije Črniče, označen z okvirjem. Za botro je bila »Marina Vipauka«, kar pa ne pomeni, da je bila iz Vipave ali Vipavskega, ampak da se je pisala Vipavec oziroma Ipavec. Zanimivo, da so Rave gnezdo več priimkov: Ipavec, Peršič, Ušaj in Slejko. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

Priimek sicer najdemo zapisan v različnih oblikah: Slaicko, Slaico, Slaiko, Sleico, Slekto, Sleiko, Sloico, Slojko. Slejkice, kot so nekoč prav nič slabšalno imenovali ženske s priimkom Slejko, pa najdemo takole zapisane: Slaichizha, Slaikiza, Slaikizha, Slaikizza, Slaikouka, Slaikozauka, Sloickiza.

jnem in šaljivem “strganju korenčka”. Asociacija pa dobimo tudi ob narečnih besedah za slečenega človeka. “Slejkto se je”, bi rekli po domače na Vipavskem namesto zbornega “Slekel se je”. V tem primeru se vprašamo, kaj pa, če je tak vzdevek dobil človek, ki si je zimsko suknjo rad slekel že spomladi, ko so jo drugi še vedno

Franciscejski kataster, ki ga hrani Državni arhiv v Trstu: leta 1822 je v Ravnah zapisano zaselek »per Sleiko«, leta 1884 pa Slejki.

V Sloveniji živi 218 Slejkov in Slejkic. 172 je Primorcev, drugi pa so njihovi potomci. Verjetno isto velja tudi za 52 Američanov, 7 Avstralcev in 4 Kanadčane s tem imenom. V Italiji živita dva Slejka.

V Ameriki in Kanadi najdemo tudi 180 ljudi s priimkom Sleik, v Mavretaniji pa 311 ljudi s

vsi nosili? “Uni, ku se je slejku”. Tisti, ki se je slekel? A tudi pri tem vprašanju moramo dodati pomislek, da Črniče niso v isti narečni skupini kot Zgornja Vipavska in se po njihovo človek ni “slejku”, ampak “sljeku”. Poleg Raven in Črnič najdemo priimek Slejko že v 17. stoletju tudi v Gojačah.

Beneška Slovenija: Serracchiani sprejela župana Dreke

Predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani je 11. maja v Vidmu sprejela Francesca Romanuta, župana občine Dreka, ki je s svojimi 115 prebivalci najmanjša občina v deželi. Med srečanjem sta se deželna predsednica in župan beneškoslovenske občine pogovarjala o ponovnem zagonu turizma v Nadiških dolinah, še zlasti s čezmejnimi in medobčinskimi projekti. Dreka lahko stavi predvsem na svoje naravne znamenitosti, še zlasti na zdravilne lastnosti tamkajšnjega področja, sta se strinjala Serracchiani in Romanut. Eden od projektov, v katerega je vključena Dreka, postavlja v ospredje

zdravilno lastnost dreških gozdov, kar je koristno predvsem za bolnike, ki imajo težave z dihalci. Zato je zelo pomembno, da so na pobočju Kolovrata in ob reki Kozici čim bolj urejene sprehajalne in pohodniške steze. Serracchianijeva je v zvezi s tem napovedala, da bo s prihodnjim finančnim zakonom ustanovljen poseben sklad za vzdrževalna dela, iz katerega bi Dreka lahko črpala potrebna sredstva za izboljšanje ponudbe pohodnikom.

Toda težava, ki za zdaj še nima rešitve, je vprašanje zasebnih zemljišč. Mnogi lastniki so se namreč izselili in svoje imetje prepustili zobu časa. / ARC/PV

Še vedno nepojasnen umor Ivana Krambergerja

Zoran Janković se bo odločal o kandidaturi za predsednika vlade

Življenje v Sloveniji tudi v mesecu maju, ki ga zaznamujejo razne pomembne obletnice, kot sta, denimo, obletnica konca druge svetovne vojne in začetek pobud za združevanje evropskih držav, poteka normalno, to je na tradicionalen način. Vendar pa je politika v nekakšnem razcvetu in njen vladajoči del poln optimizma, obljub in dobrih napovedi. Peter Jančič, urednik Spletnega časopisa, nekdanji časnikar in urednik časnikov Delo in Večer, ki so ga nedavno z Dela odpustili, je v intervjuju za tedenski magazin Reporter dejal, "da tudi širše dogajanje kaže, da bodo prihodnje leto volitve, in da smo sredi kadrovskega preurejanja v medijih. Vendar ima leвица v večini množičnih javnih občil tako veliko premoč, da personalne spremembe pravzaprav niso nujne. V preteklosti so veliko stvari dosegli tudi brez zaostritev. Mediji so bili že nesramno zlorabljeni za politično propagando in bodo zagotovo tudi pred naslednjimi volitvami".

Vendar ima t. i. običajna javnost v Sloveniji jasen in konkreten odnos do stanja in delovanja politike. Vrhovi Evropske unije so odločili, da se bo nadaljeval nadzor prometa na mejah Slovenije s Hrvaško in Avstrijo, in do 30. maja tudi z Italijo. Prav ovire in zastoji pri prehajanju meje s sosednjimi državami so za našo javnost in tudi za gospodarstvo zelo občutljiva zadeva. Župan mestne občine Nova Gorica Matej Arčon opozarja, da sta zaradi nadzora prometa med Slovenijo in Italijo Nova Gorica in italijanska Gorica postali spet ločeni območji. In poudarja: "Desetletja smo si ljudje na Goriškem prizadevali, da bi mejo ukinili, zato vsako ponovno postavljanje ovir,

čeprav za krajši čas, in to z izgovorom, da je to potrebno zaradi vrha predstavnikov najbolj razvitih držav sveta, pomeni velik poseg v vsakdanje življenje in svobodno gibanje ljudi ob meji. Predvsem pa me moti to, da je Italija uvedla nadzor na meji s Slovenijo, ki leži znotraj schengenskega območja in več kot tisoč kilometrov oddaljena od območja, kjer poteka omenjeni vrh najbolj razvitih držav. Italijanski ukrep se mi vsekakor zdi pretiran". Časnik Delo je 9. maja objavil posebno prilogo z naslovom Evropa,

Čas nelagodja, Čas negotovosti. V njej je šestnajst avtorjev iz sveta politike in z drugih področij, objavilo svoje ocene in poglede pretežno o procesih združevanja v Evropsko unijo, in o sedanjih krizi omenjene povezave. V bistvu gre za stališča in poglede politične levice, saj v omenjeni prilogi oziroma posebni izdaji časopisa Delo, ni nobenega zapisa o tem, denimo, kaj se je s Slovenijo dogajalo od konca druge svetovne vojne pa do osamosvojitve in ustanovitve samostojne države. Torej so uredniki omenjene pisne stvaritve molče in brez utemeljitve opustili razmišljanje o pomembnem delu naše bližnje preteklosti. Časnik Delo je v ponedeljek, 8. maja, kar dve strani svojega pro-

stora namenil pogovoru z ljubljanskim županom, Zoranom Jankovićem. Presenetljivo je, s kolikšnim prepričanjem v svoj prav in svoje resnice, tudi oholo in vzvišeno, je odgovarjal na vprašanja časnikarke Mateje Babič. Obveljal je vtis, da je Zoran Janković tudi tokrat hotel prepričati politike in javnost o svojih domnevnih vrlinah in sposobnostih. Toda omenil je tudi primere o krivicah, ki da so mu bile povzročene. Po njegovem mu je bila največja krivica storjena takrat, ko ga je Komisija za preprečevanje

korupcije "dala v isti čoln z Janezom Janšo". Če se bo prihodnje leto v obdobju volitev okoli njega kaj dogajalo, je odvisno od njegove morebitne kandidature za razne funkcije. Za koga in za kaj bo morda kandidiral, se še ni odločil. Med možnimi kandidaturami je tudi tista za predsednika vlade. Že dvakrat je dobil tožbo zoper komisijo za preprečevanje korupcije. Zaradi dvojne morale ministra za pravosodje Gorana Klemenčiča, slednjega sprašuje, ali bo sebe ovadil komisiji za preprečevanje korupcije, glede na to, da je njega, torej Zorana Jankoviča, obtožil sistemske korupcije. Gospod Goran Klemenčič naj raje pove, kako njegova žena posluje z državo in državnimi podjetji in kako se ji je promet povečal, odkar je on minister. Menda celo iščejo nekoga, ki mu bodo rekli, da bo dobil nižjo kazen, če "namoči" Zorana Jankoviča. Zoran Janković je v obravnavanem dolgem pogovoru za časopis

Delo tudi odločno zatrdil, "da, če bi bil leta 2012 on predsednik vlade, bi bilo v Sloveniji zdaj drugače. Mnogo bolje, o tem je trdno prepričan. In to na vseh področjih. Sedanji predsednik vlade Miro Cerar pa mora izpolniti dva pogoja, da bi se lahko potrdil na naslednjih volitvah. Zgraditi bo treba drugi tir na železniški progi od Divače do Kopra in sprejeti zdravstveno reformo. Če bi bil jaz predsednik vlade, bi se že peljali v Belo krajino in na Koroško po novi razvojni osi. Drugi železniški tir pa bi bil v funkciji".

Sicer pa politiki, v katero je zelo vpet ljubljanski župan Zoran Janković, nasprotuje nekdanja županja slovenskega glavnega mesta, Nuša Kerševan. V pogovoru za časopis Delo je povedala, da je bila samo članica komunistične partije in pozneje socialdemokratov, vendar je iz njih izstopila, ker meni, da danes nima nobena stranka več ideje za napredek. Zlasti mladi, da živijo v veliko težjih razmerah, kot smo živeli mi starejši. In zato bo mlada generacija morala nekoč pokazati roge.

Javnost in najbrž tudi dele politike je vzburla posebna priloga časnika Slovenske novice, namenjene 25-letnici smrti Ivana Krambergerja, ki je bil leta 1990 eden izmed kandidatov za predsednika Slovenije. Sedmega junija leta 1992 je padel pod strel, kot morilca pa je sodišče obsodilo Petra Rotarja. Ta je umor sprva priznal, potem pa zanihal. O celotnem primeru obstajajo nepojasnjena vprašanja, zato se Slovenske novice v posebni prilogi, objavljeni 11. maja, sprašujejo, "ali je bil Ivan Kramberger žrtev pijanca ali atentata". Očitno se bo v zvezi s tem primerom v prihodnje še kaj dogajalo.

Marijan Drobež

Kratke

Izlet KD Sanje v Bruselj in kraje evropske zgodovine (od 22.4.017 do 26.4.017)

Kulturno društvo Sanje iz Nove Gorice je priredilo zanimiv izlet v Bruselj in druge kraje evropske zgodovine, katerega so se z veseljem udeležili tudi nekateri člani Društva slovenskih upokojencev za Goriško. ŽePZ Sanje, pod vodstvom ge. Jožice Golob, so ustanovile zelo živahne, delavne, prijazne in družbeno željne članice. Njihova gonilna sila je zelo temperamentna ga. Klara Makovec. Imajo kvaliteten pevski zbor in pohvale vredno vokalno instrumentalno skupino Sanje s kitaro pod mentorstvom Tomaža Lenardiča.

Na povabilo slovenskega veleposlanika v Bruslju so priredile

boгат kulturni program. Na koncertu, katerega so se udeležili ga. Violeta Bulc, g. Jelko Kacin in več Slovencev, ki bivajo v Bruslju, je bila poleg kulturnega programa tudi predstavitev mesta Nova Gorica s tipičnimi velikonočnimi dobrotami. Vsi so bili zelo navdušeni.

Sledil je obisk evropskega parlamenta na povabilo slovenske poslanke ge. Romane Tomc. Poslanica jim je predstavila delovanje te evropske ustanove, kar je izzvalo tudi zanimivo debato. Po končani predstavitvi so pevke lepo zapele nekaj slovenskih pesmi, ob navdušenem ploskanju tudi tujih obiskovalcev.

Ob vračanju domov so si ogledali še mesti Tuebingen, kjer je Trubar dal natisniti prvi slovenski knjiži, Catechismus in Abecedarium, ter slikoviti letoviški Bad Urach, kjer so mu pred leti ob tamkajšnji župnijski cerkvi postavili lep spomenik. Izlet je zelo dobro uspel in naše gospe napolnil z novim elanom. / rk

Proti koncu meseca se začenja obnova hitre ceste po Vipavski dolini

Pred vrati je obnova hitre ceste po Vipavski dolini. Ta je stara že skoraj dve desetletji in razen investicijskega vzdrževanja ni bila deležna večjih investicijskih posegov. Temeljite prenovе bosta najprej deležna odseka Ajdovščina-Selo in Selo-Vogrsko v dolžini 9,5 kilometra. Obnova bo stekla med 20. in 30. majem, so za STA povedali na Darsu.

Posel skoraj osem milijonov evrov vredne obnove sta v

skupnem nastopu pridobila Kolektor CPG in CPK, ki sta z Darsom že podpisala pogodbo. Skupno bodo obnovili 9,46 kilometra vozišč v obeh smereh, torej proti Vrtojbi in proti Razdrtemu. Predvideno je, da bo promet med obnovo potekal dvosmerno po eni polovici hitre ceste ter po enem pasu v vsako smer. V času zapore bo zaprt tudi priključek Selo. Rok izvedbe del je 90 dni od uvedbe izvajalca v delo. Izvajalec bo po sklenitvi pogodbe pripravil še tehnološki elaborat, tako da je začetek del pričakovati v drugi polovici meseca, med 20. in 30. majem, še pravijo na Darsu. Obnovitvena dela na hitri cesti bodo zaradi velikega obsega predvidoma razdeljena na dve gradbeni sezoni, zato je pričakovati, da bo sanacija celotne hitre ceste zaključena predvidoma do sredine leta 2018.

Razpis za izvedbo naslednjih faz obnov dotrajanih vozišč na odsekih Vipava-Ajdovščina in Ajdovščina-Selo v obeh smereh na razdalji 7,7 kilometra proti Vrtojbi in proti Razdrtemu bo pripravljen takoj, ko bo zaključena projektna dokumentacija, predvidoma še v spomladanskih mesecih. Če bo javni razpis uspešen, se lahko že letošnje jesen začne naslednja faza obnove, sicer pa prihodnje leto.

Hitra cesta po Vipavski dolini ni tako močno prometno obremenjena, je pa na njej razmeroma veliko tovornega prometa. Po podatkih Darsa je povprečni letni dnevni promet konec leta 2016 znašal 15.857 tovornih in težkih tovornih vozil, kar je 16 odstotkov več kot leta 2011; tovorni promet se je v teh petih letih povečal za 39 odstotkov, težki tovorni promet pa kar za 45 odstotkov.

Na Trgu narodnih herojev v Ljubljani

Odkrili spomenik dr. Francetu Bučarju

Na Trgu narodnih herojev v parku ob zgradbi Državnega zbora v Ljubljani so 9. maja odkrili spomenik prvemu demokratično izvoljenemu predsedniku slovenske skupščine Francetu Bučarju. Zbrane sta na krajši slovesnosti, ki so se je udeležili tudi Bučarjevi svojci, nagovorila predsednik DZ Milan Brglez in ljubljanski župan Zoran Janković. "Dr. France Bučar ni bil samo prvi demokratično izvoljeni predsednik slovenske skupščine, ampak je bil tudi mislec, ki je videl več; bil je človekoljub, ki je verjel v sočloveka, in bil je domoljub, ki je vse do svoje smrti delal le v korist naše države. In končno, a ne nepomembno, bil je velik Evropejec", je poudaril Brglez.

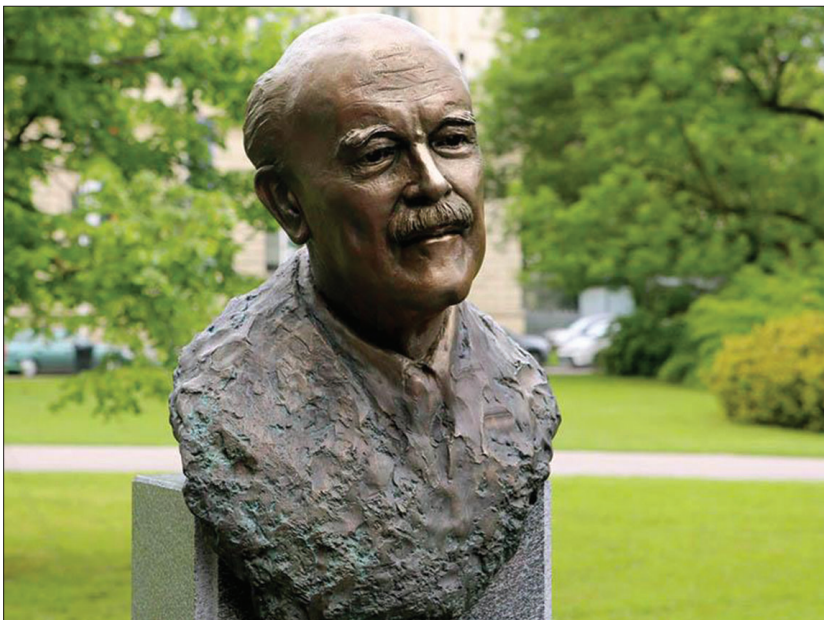
Kot je dejal, je bil Bučar humanist, človekoljub, predvsem pa prepričan Slovenec in Evropejec. Bil je neke vrste svetilnik v

časih, ko bi se lahko slovenski narod izgubil in bi razvoj slovenske države zastal. A sočasno je bil tudi velik kritik tega, kako so se stvari na Slovenskem in v Evropi razvijale. Bil je eden izmed očetov samostojne slovenske države, eden izmed očetov

slovenskega naroda.

"Kip, ki ga danes slavnostno odkrivamo, naj zato služi vsem nam, poslankam in poslancem Državnega zbora, predstavnikom in predstavnicam vlade in lokalnih oblasti ter drugim odločevalcem, kot zgled, da moramo do naše države biti odgovorni, predvsem pa, da moramo delati v korist vseh sodržavljank in sodržavljanov Republike Slovenije", je med drugim še poudaril predsednik DZ.

Poklon Bučarju je v svojem

imenu in imenu Ljubljane izrekel tudi ljubljanski župan. Kot je poudaril, se ga bo spominjal s hvaležnostjo za vse, kar je naredil za Ljubljano in Slovenijo. Bučarja je označil kot svetel zgled, kako voditi parlament. Spomnil je tudi na Bučarjeve besede: Tu pa ne boš afne guncal. "Mislim, da je ta misel še danes tako potrebna, kajti imamo mnoge v parlamentu, ki res še vedno guncajo afne", je dejal Janković. Bučar je za Ljubljano legenda, je dejal ljubljanski župan in dodal, da pa je v vsej svoji demokratični drži, ob svojem delu skozi desetletja, ostal predvsem človek, ki je znal razumeti tudi dušo drugega, mu je izkazoval podporo.

"Naš častni meščan, mislec, predvsem pa tudi človek, ki nas je razumel, ki nas je podpiral, je zaslužil ta kip v bodoči aleji velikanih", je poudaril Janković.

Bučarjev doprnski kip iz brona, delo kiparja Metoda Frlica, stoji ob kipu Staneta Kavčiča.

GORICA Izmenjava šola-delo / Projekt AlpeAdriaAttitude

Koristna formativna in človeška izkušnja

S krajšo slovesnostjo v avli magni tehnično-strokovnega zavoda Cossar-Da Vinci v ul. Virgilio v Gorici se je v četrtek, 11. maja, končala šestdnevna didaktična izkušnja, pri kateri sta sodelovala omenjeni goriški zavod ter elektrotehniška in računalniška šola iz Nove Gorice. Nekaj nad 30 slovenskih in italijanskih dijakov je šest dni skupno obiskovalo lekcije na slovenski oz. italijanski strani meje, pa tudi dejavnosti v laboratorijih. Pri istih klopek so imeli opravka s kabliranjem in testiranjem sistema t. i. domotike ter z montažo avtomatiziranega sistema za javno razsvetljavo.

Ravnatelj zavoda Cossar-Da Vinci Claudio Riavis je izkušnjo označil za "zelo zanimivo in pomembno", saj je šlo za sodelovanje med različnimi razredi iz različnih držav, ki komunicirajo na različen način. Pomembno je bilo, ker so na tak način izkusili to, kar bo lahko v prihodnje njihovo delovno okolje, saj živimo v globalizirani ekonomiji in vedno bolj je potrebno biti pripravljeni sodelovati z različnimi ljudmi, ki pripadajo različnim kulturam in govorijo različne jezike. Gre za izziv, ki zahteva elastičnost. Vse to so študentje v minulem tednu lahko vnaprej poskusili in izkusili, je še dejal Riavis, navdušen nad projektom,

Marcocig, Riavis, Pipan in Peršič

ki je vreden, da se ponovi. Prof. Alessandro Marcocig, "duša" in koordinator projekta na zavodu Cossar-Da Vinci, je v slovenščini tudi v imenu kolegov, ki so imeli opraviti s konkretnim delom z mladimi, izrazil zadovoljstvo nad uspehim in spodbudnim projektom, ki je združil šoli iz dveh Goric. Tudi direktor Šolskega centra iz Nove Gorice, prof. Egon Pipan, se je pridružil mnenju, da je bila izkušnja zelo dobra. Dijaki so komunicirali in sodelovali, soočili so se v različnih delovnih metodah. Sodelovanje je bilo uspešno, zato upajo, da ga bodo lahko še poglobili in razvili. "Verjamem, da bo to lahko postalo običajna praksa v življenju obeh šol". Riavis ter ravnatelj elektrotehniške in računalniške šole Robert Peršič sta nato podelila dijakom spominska priznanja. Tako se je torej končala še ena faza inovativnega čezmejnega projekta AlpeAdriaAttitude, ki je po-

svečen izmenjavi šola-delo, navezovanju kulturnih, gospodarskih in osebnih stikov na področju strokovnega usposabljanja, pa tudi utrjevanju in promociji zavesti o Evropi dežel v srednjeevropskem prostoru. V sklopu istega načrta je skupina dijakov HLW Koroške karitativne zveze iz Celovca v januarju letos živela v družinah vrstnikov goriškega poklicnega zavoda Cossar-Da Vinci in dva tedna obiskovala pouk v italijanskem zavodu ter opravljala delovno prakso v mestu. V naslednjih mesecih so podobno izkušnjo doživeli italijanski in slovenski vrstniki na Koroškem. Tudi to je bila zanimiva didaktična in kulturna izmenjava. Projekt je prejel tudi podporo javnih upravitelj, saj so se njegovi pobudniki s predstavniki mladih ob koncu januarja že udeležili sprejema na sedežu goriške občinske palače.

DD

Po podatkih statističnega urada Eurostat

Povprečen Evropejec je zaposlen, živi v hiši in vsak dan uporablja internet

Povprečen Evropejec je star 41,2 leta, Evropejka pa 44,1 leta. Imata srednješolsko izobrazbo, zaposlena sta za poln delovni čas, živita v hiši, vsak dan uporabljata internet, vsak pa proizvede 480 kilogramov odpadkov letno, je v statističnem portretu ob nedavnem dnevu Evrope med drugim razkril evropski statistični urad Eurostat. Pričakovana življenjska doba Evropejca je 77,9 leta, Evropejke 83,3 leta. Tako moški kot ženske v Evropi imajo v

povprečju srednješolsko izobrazbo in znajo en tuj jezik. Povprečen Evropejec in Evropejka sta zaposlena za poln delovni čas, pri čemer moški delajo 42,3 ure tedensko,

ženske pa 40 ur. Povprečen Evropejec je bolje plačan od svoje kolegice, saj na uro zasluži 16,8 evra, ženska pa 13,8 evra. Povprečni Evropejci živijo v hiši, njihovo bivališče je v njihovi lasti in vsak dan uporabljajo internet. Najmanj enkrat letno si privoščijo izlet oz. počitnice. Tako povprečen Evropejec kot Evropejka vsak dan pojesta od ene do štiri porcije sadja ali zelenjave, na leto pa proizvedeta 480 kilogramov odpadkov, je še razvidno iz podatkov, ki jih je objavil Eurostat.

Z Novim glasom v roki ...

Slovenski kolesarji v Idrijski dolini

Kamenček radovednosti, ki se je odkotalil iz člankov o Stražarjih nad dolino, objavljenih lani v Novem glasu, se kotali naprej, pravzaprav je teh kamenčkov vedno več. Tako nekako je obisk petdesetih kolesarjev iz najrazličnejših koncev Slovenije, ki jih sicer v društvu Kolo-art združuje želja po spoznavanju sloven-

Stefano Novello. Stefano ni samo izredno simpatična, hudomušna in zanimiva osebnost, ampak je človek, ki, podobno kot Marinko Pintar, goji trto z dušo in srcem. Brez kemije v vinogradu in v kleti ustvarja Stefano oranžno nefiltrirano vino s podaljšano naravno maceracijo. Vino odločnega, krepkega okusa, ki nima nič skup-

Pokušnja vin in sonce, ki se je prikazalo nad vinogradi, je premočenim kolesarjem povrnilo nekaj moči, tako da so se podali do cilja druge etape, Tej (San Pietro di Chiazzacco), kjer sta jim avtorica člankov o Idrijski dolini Suzy Pertot in ilustrator

Moreno Tomasetig na kratko povedala o Idrijski dolini, o Benečiji in Beneških Slovenih ter o cerkvi Sv. Petra, majceni gotski umetnini z lepo ohranjenimi freskami, ki nosijo pečat škofjeloških mojstrov.

Kolesarska tura se je nato nadaljevala prek Stare Gore v zgornjo Idrijsko dolino in nato še v Britof, kjer je ljubitelje

negi z izumetničenimi proizvodi enološke kemije. Z Marinkom sta se spoznala na razstavah, pri oranžnih vinih in postala sta prijatelja. In ravno v čast temu prijateljstvu in obiskovalcem iz Slovenije je prek Praprotna odmevala naša lepa slovenska narodna Kolikor kapljic, toliko let...

negi z izumetničenimi proizvodi enološke kemije. Z Marinkom sta se spoznala na razstavah, pri oranžnih vinih in postala sta prijatelja. In ravno v čast temu prijateljstvu in obiskovalcem iz Slovenije je prek Praprotna odmevala naša lepa slovenska narodna Kolikor kapljic, toliko let...

kolesa in kulture pričakal etnolog Pavel Medvešek. V prijetnem okolju in ob odličnem Marinkovem vinu se je s prisotnimi razgovoril o magičnem svetu starovercev v Posočju in na Banjški planoti o njihovih simbolih, obredih, navadah in skrivnostih.

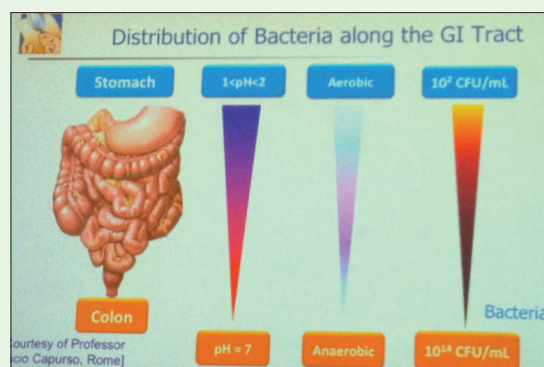
Suzy Pertot

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (153)

Kako pa se mikrobiota spreminja skozi življenje?

Že porod je pomemben faktor. Znanstveniki so namreč dokazali razliko v kakovosti mikrobiote otrok, rojenih s carskim rezom, in tistih, rojenih vaginalno. Otroci, ki so rojeni s carskim rezom, imajo drugačno sestavo črevesne mikrobiote, kjer je prisotnih več potencialno patogenih mikroorganizmov kot pri otrocih, rojenih vaginalno. Otrok prejme prve seve bakterij od mame skozi vaginalni kanal. Razlika je tudi med otroki, ki so bili dojeni, med tistimi, ki so bili hranjeni z adaptiranim mlekom. Materino mleko je bakteriološko neoporečno in nudi dojenčku vse, kar ta potrebuje, zato je ob dojenju otrokova mikrobiota najbolje

Na sliki vidimo, kako se pH skozi prebavni trakt spreminja in kako se populacije bakterij večajo (v želodcu 10 na 2 jih je manj kot v kolu 10 na 14).

hranjena, seveda pod pogojem, da se doječa mati ustrezno prehranjuje.

/ dalje
www.saeaka.si

Tabella 2 - Composizione del microbiota dei tratti del sistema gastrointestinale umano		
TRATTO GASTROINTESTINALE	CONTA MICROBICA TOTALE (CFU)	PRINCIPALI GRUPPI MICROBICI
Stomaco	<10 ¹ /ml	<i>Lactobacillus</i> , <i>Streptococcus</i> , <i>Candida</i>
Duodeno e digiuno	<10 ¹ /ml	<i>Lactobacillus</i> , <i>Streptococcus</i> , <i>Veillonella</i> , <i>Candida</i>
Ileo	10 ¹¹ - 10 ¹² /ml	<i>Bacteroides</i> , <i>Bifidobacterium</i> , <i>Enterobacteriaceae</i> , <i>Veillonella</i> , <i>Enterococcus</i> , <i>Lactobacillus</i> , <i>Streptococcus</i>
Colon	10 ¹¹ - 10 ¹² /g	<i>Bacteroides</i> , <i>Clostridium</i> , <i>Eubacterium</i> , <i>Ruminococcus</i> , <i>Fusobacterium</i> , <i>Bifidobacterium</i> , <i>Peptostreptococcus</i> , <i>Atopobium</i> *, <i>Enterobacteriaceae</i> , <i>Lactobacillus</i> , <i>Enterococcus</i> , <i>Streptococcus</i> , <i>Veillonella</i> , <i>Peptococcus</i> , <i>Propionibacterium</i> , <i>Actinomyces</i>

*Atopobium include: *Atopobium*, *Coriobacterium*, *Eggerthella*, *Collinsella*

Na sliki lahko vidimo, kako se sestava mikrobiote spreminja skozi prebavni trakt.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glas. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. maja, ob 14. uri

O cepljenju

Svobodna izbira je najboljša pot (2)

Bolezen mojega očeta je bil čas, ko sem v celoti razumela, koliko človeku pomeni zdravje. Vse. Neprecenljivo, Edino. Vsako bogastvo brez zdravja nima nikakega smisla. Dar. Ko ga imaš, imaš vse. Tudi veselje in srečo.

Da ima moj oče raka, smo izvedeli nepričakovano. Notranja krvavitev. Nato urgenca, kjer nam niso dali upanja. Operacija v Avianu. Ko se je že zdelo, da smo zmagali, se je čez štiri leta ponovilo. Ne da se ga odstraniti, a bomo operirali, mi je rekel primarij. Ko sem mu izkričala vso svojo jezo, da je to nesmiselno, da smo poskusni zajci, me je ponižal in zmerjal. Ko me je oče vprašal, ali naj pristane na operacijo, pa mu nisem hotela vsiljevati svojih pogledov. Samo on lahko odloči, sem stisnila zobe in pustila, da so ga odpeljali v operacijsko sobo. S solzami v očeh, ker sem vedela, da ne bo dobro. In ob njegovem neomajnem upanju, ki mu ga nisem hotela rušiti.

Po operaciji se ni popravil. Noro je to, sem vpila na zdravnika,

preden je prišel sem, je bil z nami na velikonočnem kosilu, nobenega simptoma ni imel. Domov ga bomo pa odpeljali skoraj nezvestnega, na nosilih. Zmignil je z rameni, infekcija se je z rane razširila na ves trebuh. Antibiotiki ji niso bili kos. Odpustili so ga, da bo umrl doma in ga odpeljali z rešilcem do Trsta. Doma me je pričakal naš prijatelj. Zdravnik, homeopat. Echinacea -argentum, injekcije. Nismo verjeli, nismo upali. A rana se je počasi začela celiti, ni se več gnojila. Po treh tednih nam je družinski zdravnik rekel, da je to čudež, da ne more verjeti, da ne ve, kaj naj reče. Za homeopatijo se dotlej ni nikoli zanimal. A moj oče je vstal. V brk vsem tistim, ki govorijo, da ne deluje. Moj oče je nato nadaljeval zdravljenje s homeopatskimi pripomočki. Bila je pomlad in čeprav so ga v Avianu že odpisali, je preživel poletje v Barkovljah, pri morju. In v bližnji gostilni, Fritolin, kjer je na skrivaj užival ob obilnih porcijah cvrtih kalamarov. Seveda sem mu jaz pripočela zdravo prehrano in ma-

ma mu je stregla povečini zelenjavo. On pa je bil podoben meni, po značaju namreč in je razmišljal po svoje. Carpe diem, namreč. Prehrana na žalost ni bila edino, pri čemer se ni držal mojih nasvetov. Konec novembra, ko je bil še čisto v redu, je sledil nasvetu bol-

nišničnega osebja na Katinari in se je dal cepiti proti gripi. Skriva seveda, ker bi mu jaz ne dovolila. Rekli so mu, da je gripa zanj nevarna, zaradi oslabiljenega imunskega sistema. Čudno, pred leti, ko sem hodila na cepljenje s psom, ga veterinar nikoli ni hotel cepiti, ko je sumil, da ima oslabiljen imunski sistem. Ne moreš cepiti subjekta s krhkim imunskim sistemom, mi je govoril... Kakorkoli že, zdravnik, ki je cepil mojega očeta, ni razmišljal kot stari veterinar, ki je že v penziji. V tednu dni se je očetu rana spet začela gnojiti, pešal je in izgubljal moč. Ravno za praznike je moral v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima metastaze po cellem telesu. Drugega januarja je umrl. Mesec po cepljenju. Moj prijatelj, homeopat, ga je sicer opozarjal, da njegov imunski sistem ne bo vzdržal stresa, ki ga povzroča cepivo. A oče ga ni poslušal... Morda bi z nami lahko dočkal še vsaj Veliko noč. Do poletja, ki ga je ljubil nadvse, je bilo v vsakem primeru morda predaleč.

Dokler nisem nekje na spletu zasledila prodajalca male bele psičke Nine in se odločila, da jo vzamem v svoj dom, nisem veliko prebirala o cepivih. Ravno dogodki v zvezi z mladičkom pa so me nekako prisilili, da sem spet potegnila iz predala svoje nekdanj dokaj dobro znanje angleščine in da sem, samo zato, da bi jo rešila, prebredla vse knjižnice na Tržaškem in v Sloveniji. In priznam, da je, čeprav nam tega nihče ne priznava, gradiva o cepivih in njihovih stranskih učinkih, pri otrocih seveda, ne pri psih, ogromno. Z obširno znanstveno dokumentacijo.

Ne vem, zakaj sem se odločila, da bom psičko cepila. Za mano je bila že izkušnja z zlato prinašalko, ki je bila lepo, redno cepljena proti pasji kugi. In na potovanju v Prago je staknila ravno to preklemano pasjo kugo. Tedaj smo izvedeli to, česar pri cepljenju psov in seveda otrok neradi povedo. Da cepiva namreč ne ščitijo 100% pred boleznijo. Lahko so izjeme, kot zelo oslabiljen imunski sistem, trenutke, ko je telo pod stresom, okolje, kjer je virus še posebno napadal. No, pravzaprav v takih in samo v takih primerih zbolijo tudi človek, ki ni cepljen. Tedaj namreč, ko je pod stresom in je imunski sistem oslabiljen.

Nino sem po dolgem oklevanju vendarle cepila. Ker je bila tako majhna in neobgljena, so mi svetovali. In to je bil ravno razlog, zaradi katerega bi je ne smela. Ker je bila tako majhna in neobgljena. Doza cepiva je ta-

ko pri človeku kot pri psu vedno enaka. Ne glede na težo subjekta. Pri pasjem mladičku in pri otroku tudi.

Že nekaj ur po cepljenju je "kužika" postala čisto okorna, hrbtnica ji je otrdela, oči osteklenele, pregibala se je z veliko težavo. Kot bi bil živčni sistem v popolni zmed. Poklicala sem na veterino, kjer so mi rekli, no, sedaj je, kar je, kaj pa hočete,

mladiček je bil šibak, boste pač drugega vzeli. Kot bi bili pasji mladički paradižniki, ki pač segnijo dne in jih odvrže. Naslednjega dne je imela Nina prvi epileptični napad. Nato še drugega. Sledili so si skoraj brez prestanka, tudi osem napadov dnevno. Phenobarbital ni deloval. Odpornost na zdravila. To se baje dogaja tudi pri majhnih otrocih,

ki imajo epilepsijo. Nežna bela psička, ki se je zvijala v krčih in moja prirojena trma sta pripomogli k odločitvi, da ne bom vzela drugega psa. Nino imam rada, Nina bo živel. In sem romala od knjižnice do knjižnice, brskala po internetu, našla v Tržiču veterinarjo, ki sama ni cepila lastnih otrok in mi je bila pripravljena pomagati. Dve leti sem redno vlivala v pasji gobček

različna zelišča in homeopatska zdravila. Dve leti sem trmasto verjela, da Nino lahko pozdravim, da lahko odpravim stranske učinke cepiva in psu povrnem zdravje. Napadi so postajali vse bolj redki. Kot so mi razni veterinarji svetovali, sem jih vpisovala v dnevnik, skupaj z okoliščinami, prehrano.... Najprej niso bili več vsakodnevni, nato samo enkrat na mesec, nato nekaj mesecev brez napadov. Dokler se ni zgodil čudež, ali dokler ni naravna medicina zmagala nad tistim neumnim.... ja sedaj je pač, kar je. Nina ima zdaj sedem let.

Ne jemlje več nobenih zdravil proti epilepsiji. Zanjih pet let je minilo popolnoma brez napadov. In ni bila nikoli več cepljena. Niti proti kugi, niti proti steklini, niti proti leptospirozi. Nikoli več je ne bom cepila. Pa četudi bi bil ves svet proti meni. Tako, kot bi nikoli ne cepila lastnega otroka. Po vseh teh izkušnjah, res ne!

Suzi Pertot

Košarka

Sokol v C ligo, Bor v D ligo

Košarkarji Bora Radenska in Sokola so si zamenjali ligo. Zadnja dva tekmovalna vikenda sta razsodila, da so Nabrežinci dosegli zgodovinsko napredovanje, prvič v zgodovini društva, v deželno C ligo Silver, nekdanjo C2, Svetovančani pa so bili obsojeni na izpad med četrtoligaše. Tako nizko niso bili polnih 20 let. Začnimo pri razveseljivih vesteh. Prejšnji petek je bil v na-

rani so se za Sokol dejansko odločili zaradi manjše obveznosti po dolgih letih višjih lig (Babich, Semec, Slavec, Strle), čim bolj so tedni minevali in so se uspehi vrstili, tem bolj se je vračala želja po uspešnosti in novem prestižnem dosežku, ki jih imajo v karieri omenjeni košarkarji za sabo že kar nekaj. Rezultat je Vatovec dejansko gradil dve sezoni, že lani je bil namreč Sokol prvi po rednem delu, nato so

Jadran, v katerem so kajpak tudi belo-rdeči, laboratorij za dozorevanje mladincev, še posebej zdaj, ko v ligi ni več Bora. Odvisno bo tudi od razpleta sezone za Breg Mediacem, ki bo v soboto začel kot favorit finalno serijo play-offa za napredovanje iz deželne v državno C ligo Gold.

Pa smo pri Boru, ki je nazadovalec iz C v D ligo po treh dodatnih tekmah play-outa za obstanek. Trener Andrea Mura se je z zahtevnim prvenstvom spopadel z rosnim mladomasedbo, ki je vso sezono plačevala davek neizkušnosti. Stavili so na treniranost, obrambo, svežino, vseskozi pa jim je primanjkovalo kvalitete (zelo majhno povprečje doseženih točk) in mirnih rok v odločilnih trenutkih. Moštvo je imelo med letom nekaj lepih prebliskov, kriza pa se je stopnjevala, pristali so na zadnjem mestu po rednem delu in naposled jih je na izpad obsodil bolj izkušen in

prekaljen tekmelec – Fagagna. Na Prvem maju v bistvu ne delajo tragedij ob neuspehu in nesrečni sezoni. Dobra osnova za prihodnost so menda najstniki leta 2001, ki jim je trener že zaupal tudi na ravni prve ekipe in so se izkazali. Vprašanje je, če bo društvo sprejelo morebitno repesažo v C ligo. Če bi se ne odprla ta pot, pa bodo v D ligi bržkone vztrajali pri pomladitvi. Nekoliko nenavadno je sicer videti Bor v D ligi, v kateri je bil zadnjič v sezoni 1997/1998. Vmes pa je bilo celo tudi pet let državne C1 lige.

HC

brežinski občinski telovadnici velik športni praznik. Sokolova ekipa je v predzadnjem krogu skupine za napredovanje D lige gladko ugnala goste iz Vidma in tako matematično izpolnila cilj prestopa v najvišje deželno tekmovanje v igri pod košema. Za varovanje izkušenega trenerja Walterja Vatovca je izjemna sezona, v kateri so bili stalno najboljši v predtekmovalni skupini, nato pa tudi v podaljšku prvenstva. Porazov je bilo bore malo, moštvo so sestavljali preverjeni in za to raven tekmovalja izredno kakovostni igralci. Številni vete-

fantje pogoreli v končnici. Letos pa je bila ekipa še bolj polna, mlajši so imeli v sezoni več izkušenj, celota se je uskladila. Podvig so soglasno posvetili predsedniku in dolgoletnemu neutrudnemu nabrežinskemu športnemu delavcu Savu Ušaju, ki je premnil novembra. Zdaj se v Sokolovi upravi poraja dilema, kako naprej. C liga je nedvomno mnogo bolj zahtevna kot tekmovalje v nižjem nadstropju, tako da ni gotovo, da bo odbor sprejel ta izziv. Odločitve bodo padle prav kmalu. Morda bi lahko bila C liga v sklopu projekta

Trst / Vrtnice, knjige, glasba, vino Majski kulturni utrip v parku Sv. Ivana

V mesecu maju je že postal prijeten običaj, da lahko obiščemo enkrat tedensko prekrasni rožnik v tržaškem parku Sv. Ivana, na območju nekdanje umobolnice, ob petkih, ko so tam na sporedu cel dan številne otroško zabavne, kulturno umetniške in enogastronske dejavnosti.

Že sedmo leto nas vabita socialna zadruga Agricola Monte San Pantaleone in tržaška univerza na vodene izlete po parku, na otroške delavnice v prostoru Mini Mu, na pogovore in poljudne univerzitetne lekcije na odru na prostem, na glasbene koncerte na istem odru oz. v gledališču Franco in Franca Basaglia in ne nazadnje na degustacijske pokušnje in večerje v prirediteljskega obrata Il posto delle fragole. Pobuda, ki nosi naslov Vrtnice, knjige, glasba, vino, ima letos spet aktualno povezovalno nit, osnovano na besedni povezavi: "sostenibilita' - possibilita'", kar bi lahko poslovenili kot možnost usklajenega in uravnovešenega pristopa na raznih področjih družbenega udejstvovanja, od dela do simbolov, krajev in identitet. Navdihovalka vseh srečanj in dogodkov, Patrizia Rigoni, je že imela v gosteh v prvih dveh petkih ugledne goste, ki so spregovorili o nanotehnologiji in vodi, ki ne

moči, o uspešni zgodbi Made in Italy in čudovitem mozaiku šest tisočih barv različnih nians vrtnic, ki krasijo vrtove tržaškega rožnika, ki je bil 2015 deležen v Parizu uglednega priznanja World Federation of Rose Societies in tako sprejet v elitno skupino najlepših tovrstnih evropskih nasadov.

Med nastopajočimi so bili tudi

Rožni vrt pri sv. Ivanu

slovenski predstavniki kot arhitekt Vladimir Vremec, odgovorni načrtovalec samega tržaškega rožnika, vinar iz dolinskega Brega Sancin in znameniti glasbeni trijo Aritmija. Ta petek, 19. maja, nas čaka spet zanimiv program. Ob 9.30 in 15.30 bo vodila zgodovinsko-urbanistični sprehod profesorica zgodovine arhitekture na tržaški univerzi Diana Barillari, ki je prevzela stolico Marka Pozzetta.

Jutranje univerzitetno predavanje, ob 11. uri, bosta imeli tržaški docentki francoščine Nadine Cellotti in Caterina Falbo. Popoldne, ob 17.30, pa bo Ivana Suhadolc, naša znana radiotelevizijska urednica in poznavalka vrtnic, spregovorila o Comtesse Vandal (Vandalski grofici), vrtnici, ki je bila posebno pri srcu pesniku Biagi Marini. Nadalje se bosta zgodovinarica Antonella Tarpino in kulturna antropologinja Roberta Altin razgovarjali o "krhkem pejsažu". Ob degustaciji vin krminskega pridelovalca Simona de Brazzan in večerji bo ob 19.15 še nastop dua pianista Riccarda Morpurga in trobentača Flavia

Davanza, ki bosta izvajala fragmente Gershwin. Naslednji petek, 26. maja, bo ravno tako zanimiv. Za podrobni spored se lahko klikne na spletni strani www.parcosangiovanni.it ali www.montepanta.it. Vsekakor bi napovedali vsaj dva dogodka: ob 17.30 predavanje Vladimira Vremca o "vrtnitvi dveh kraljev v Trst", o zgodbi dveh posebnih vrtnic in o še čem ter ob 20.30 koncert znane pianistke Glorie Campaner s skladbami Respighija, Beethovna, Chopina, Rahmaninova in Verdija.

Lizsta. Na spletnih straneh oz. namenski zbiranki se dobijo tudi navodila in naslovi za rezervacijo degustacijskih večerij in otroških delavnic. Rožnik parka pri Sv. Ivanu je sicer odprt vse dni in vsi, Tržačani in ne, so vabljeni, da ga obiščejo prav v teh dneh, ko je v polnem razcvetu, saj je ta pravzaprav ena najlepših in manj znanih čudes našega mesta.

Davorin Devetak

POGOVOR Prof. Ivan Florjanc o projektu Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica

Mirko Filej ni hotel biti Beethoven ali Mozart, temveč duhovnik in skladatelj v službi ljudi

Še en podvig Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice: do konca so pripeljali projekt, posvečen opusu Mirka Fileja (1912-1962), duhovnika, skladatelja in profesorja, prosvetnega delavca in narodnega buditelja, ki je sredi prejšnjega stoletja - kljub prerani smrti - ogromno naredil zlasti za Slovence na Goriškem. Projekt, ki ga je sofinancirala Dežela Furlanija Julijska krajina, bodo kronali s koncertom v četrtek, **19. maja**, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž, na večeru, ki ga združenje prireja v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete in s Prosvetnim društvom Štandrež, bo o Fileju in njegovem opusu spregovoril mag. prof. Ivan Florjanc, ki poučuje na Univerzi v Ljubljani - Akademiji za glasbo. Pred dogodkom smo mu postavili nekaj vprašanj.

Kakšna je bila vaša vloga pri projektu ZCPZ?

Imel sem uredniško vlogo, vodil sem strokovni del projekta. Pri združenju so Monica, Stefania in drugi mladi pod vodstvom Alberta Devetaka pridno zbrali Filejeva dela. Vse rokopise je bilo potrebno pregledati, urediti in pripraviti za tisk. Tokrat smo po-

natisnili vse skladbe, ki so nam bile dosegljive. Jih je še nekaj, ki so skrite oz. založene v kakšnih zasebnih arhivih ali kje drugje, zaradi česar nismo mogli priti do njih. Moja vloga je bila predvsem ta, da sem strokovni del ovrednotil in pripravil za dostojen tisk.

Filej sam je izdal štiri zbirke, veliko skladb je ostalo v rokopisu in jih ni izdal. Razni zbori so jih po potrebi prepisovali, v teh prepisih pa je bilo kar precej napak. Moja vloga je bila prav ta, da sem kot strokovnjak znal najti napake in ugotoviti pravi potek določenega glasu, ki je bil morda napačno prepisan. Kdor pozna Filejev slog in njegov jezik, lahko prepozna take napake z 99% gotovostjo. Sicer pa gre za manjše napake.

Že v izdajah, ki jih je Filej sam izdal v prvi polovici 50. let prejšnjega stoletja - dve med službovanjem v Mavhinjah (Kvišku srca leta 1950 in Pesmi za ženski ali mladinski zbor l.

1951) in dve v Gorici (Obhajilne leta 1952 in Zamejski zvoki l. 1955) -, je kar nekaj napak, ki jih je bilo treba odpraviti. Prepričan

foto dd

sem, da smo to dobro opravili. Nova izdaja Filejevih zbranih del ima tudi željo prebuditi zanimanje, da se to dragoceno gradivo zbere, dostojno ovrednoti in živi naprej.

Ste zbrali samo vokalna dela?

Čistih instrumentalnih del v njegovi zapuščini nismo našli. Imamo skladbe z orgelsko spremlja-

vo, ki ima tudi tehtno vlogo. Kjer je bilo smiselno, je Filej pisal orgelski part samostojno, ločeno od vokalnega. Pri tem podrobnem pregledu sem kot posebno zanimivost spoznal, da je Filej pisal orgelski part pianistično: ne kot organist, temveč kot pianist. Pričakoval sem, da bo pisal bolj organistično, in vendar najdemo npr. dvojne oktave v basu, kar na orglah ni potrebno. Tako je sicer pisal za orgle tudi Liszt ...

Kako gledate po tem delu na lik in osebnost Mirka Fileja?

Filej je pisal, je bil skladatelj, a to ni hotel biti. Ni maral skladateljstva, kjer bi samega sebe postavjal v ospredje. Prvenstvo mu je bilo biti duhovnik in učitelj, biti blizu slovenskemu človeku v tem prostoru, biti na neki način narodno-prebudiški delavec, humanist. Skladateljstvo je uporabljal za to komuniciranje. In vendar je zelo pošteno komponiral, njegov slog se prepozna. Ni uporabljal umetnosti zaradi umetnosti, podobno kot Komel.

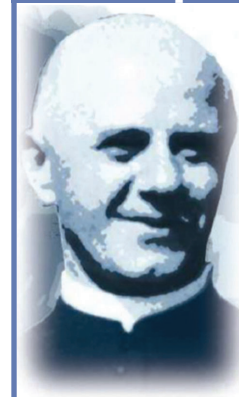
Prvo kaplansko mesto je imel v Idriji, kjer se ga še spominjajo. Tedaj je pridobil Komela, da se je 14 dni vozil v Idrijo in učil harmonije, kontrapunkta in kompozicijo njega in skupinico bogoslovcev. To je bilo leta 1937-38, ko je Bratuž ravno umrl. Verjeli so, da bo glasba nenasilno "orožje", najmočnejše sredstvo, ki bo na neki način zdržalo narodno-buditeljski moment ter pomagalo ohraniti krščansko vero, narodno zavest in plemenitost ljudi. Verjeli so, da bodo s pomočjo glasbe v zlobnih časih lahko ohranili dobroto. Tak ni bil samo Filej: to je bila že vera Bratuža in drugih. Filej po naravi ni bil fanatik ali zadr, temveč

dobrovoljen človek: bil pa je kar "fanatično" zagret za to delo, da bi bil nekak naslednik predvsem Bratuža. Iz dnevnikov smo razbrali, kako močno se ga je dotaknila njegova smrt. Zdi se, kot da si je zadal nalogo, da nadaljuje tudi njegovo delo. Prve njegove kompozicije so namreč zelo "bratuževske", manj "komelovske" ali "vodopivčevske", čeprav so bili vsi skupaj prijatelji. Na neki način je bil "sinovsko" prijatelj z vsemi tremi.

Filej torej ni hotel biti Beethoven ali Mozart. Ni želel komponirati zaradi komponiranja, da bi izrazil svojo dušo. Glasbo je pisal v službi ljudi. Zato govoriti o opusu bi bilo malo preveč: raje govorimo o "zbranim skladateljskem delu". Delal je za sorojake, ko je komponiral, ko je ustanavljal zборе, ko je organiziral božični koncert, Cecilijanko, ko je ustanovil orgelsko šolo itd. Vse to je bilo "komponiranje-v-žive-ljudi", v živo pokrajino. Tudi v tem je bil - komponist.

Danijel Devetak

"Opera omnia Mirka Fileja"

Sklepni koncert projekta v organizaciji ZCPZ bo v četrtek, **19. maja**, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Nastopili bodo MoPZ Mirko Filej-MoPZ Štmaver (zbiorovodji Zdravko Klanjšček in Nadia Kovic), Združeni pevski zbor ZCPZ - Gorica (zbiorovodja Zulejka Devetak) in Glasbeno društvo Tamburjaši (zbiorovodja Vlasta Lokar Lavrenčič). O Fileju in njegovem opusu bo spregovoril mag. prof. Ivan Florjanc, ki poučuje na Univerzi v Ljubljani - Akademiji za glasbo. Režija Metka Sulič.

Izjemen uspeh zakonskega para

Nives Meroi in Roman Benet preplezala 14 osematisočakov

Zamejski Slovenec Roman Benet s Trbiža in Italijanka Nives Meroi iz Bergama sta uspešno sklenila sijajen alpinističen podvig. Alpinista, zaljubljenca v gore, zakonca sta brez dodatne pomoči osvojila in preplezala 14 osematisočakov. Za konec podviga sta osvojila vrh Annapurne. Podvig sta dejansko začela že leta 1994 s splošteteljem naskokom na K2. Na seznamu zakonskega para s Trbiža so naslednji osematisočaki: Annapurna (2017), Makalu (2016), Kangčendzen-

ga (2014), Manaslu (2008), Mount Everest (2007), Dhaulagiri (2006), K2 (2006), Lhotse (2004), Gasherbrum 1 (2003), Gasherbrum 2 (2003), Broad Peak (2003), Cho Oyu (2003), Shisha Pangma (1999) in Nanga Parbat (1998).

Naveza Meroi-Benet je 8091 metrov visoki vrh Annapurne dosegla v spremstvu s Špancem Albertom Zerainom, ki ima na svojem seznamu deset osvojenih osematisočakov, ter njegovim plezalskim partnerjem Jonatanom Garcio, je za-

pisano na portalu www.2x14x8000.com. Zakonca, leta 1962 rojene, se je v alpinističnih krogih prijel vzdevek Medved, Meroijeve, rojene leta 1961, pa Mary Poppins. Oba sta vrhove na svoji poti osvajala brez pomoči dodatnega kisika, višinskih nosačev šerp in fiksni vrvi. Leta 1989 sta se poročila, živita pa tik ob slovensko-italijanski meji na Beli Peči (italijansko Fusine in Valromana).

Roman Benet in Nives Meroi

sta naskok na svoj zadnji neplezani osematisočak začela 20. marca, ko sta odpotovala na Himalajo. Na Ana-

purno z 8091 metri deseti najvišji vrh sveta sta leta 2006 že poskušala plezati, vendar sta se obrnila zaradi prevelike ne-

varnosti plazov. Eden njunih najlepših podvigov je bila posebna himalajska alpinistična trilogija, hat-trick, iz leta 2003, ko sta skupaj v 20 dneh splezala na vrhove Broad Peaka ter Gasherbruma 1 in 2. Benet je Slovenec z do zdaj največ preplezanimi osematisočaki, na vse se je povzpel brez uporabe dodatnega kisika, na večino pa v majhnih, dvo- do tričlanskih odpravah brez višinskih nosačev. To je mogoče prebrati na slovenski alpinistični in plezalski spletni strani www.friko.si.

Združene države Amerike Slovenski čudeži

Ko nas obremenjujejo politične in gospodarske težave, tajkunska korupcija, zavajajoči mediji, krivično razdeljeni pokojninski skladi, nizka slovenska rodnost v primeri z visoko neslovensko, itd., večkrat zlahka prezremo pravcato slovenske čudeže, ki upravičeno smemo biti ponosni nanje. Slozi leta smo največkrat slišali in brali o argentinskem slovenskem čudežu: o bujnem slovenskem založništvu in Slovenski kulturni akciji, o slovenskem šolstvu, gorništvu, razvejani umetnosti in slovenski verski in prosvetni dejavnosti, itd., kar nas upravičeno navdaja z veseljem in ponosom. Ko sem po prihodu v Ameriko razmišljal, kako premagovati negativne stereotipe in predsodke, sem najprej v visokošolskem gla-

silu *Akademik*, leta 1958 pa v knjigi *This Is Slovenia* (Rudolf Čuješ & Vladimir Mauko, Toronto) in pozneje v treh natisih naše uspešnice *Slovenian Heritage* (1980) začel kot protiutež objavljati pozitivne izjave ne-Sloven-

cev o Sloveniji in Slovencih. In tako sem zasledil besedo "čudež" (miracle) v zvezi s Slovenci pri angleškem piscu Bernardu Newlanu, v knjigi *Unknown Yugoslavia* (London, 1960). Tam piše: "Slovenci so res izreden narod. Nikdar niso poznali narodne neodvisnosti (z izjemo v zgodnji Karantani), a so vendar vedno ostali Slovenci. Seveda je jasno, da kot majhen narod, obdan z

močnejšimi lakomnimi sosedi, niso uživali politične svobode. Osredotočili so se na kulturno, ne na politično prostost. In tu najdemo čudež preživetja, kot mu zlepa ni enakega v zgodovini. Slovenske meje niso slonele na fizičnih značilnostih, ampak na moralni moči slovenskega prebivalstva" (strani 198-199). In ta mali narod kljub bolečim izgubam ni samo preživel pritiskov ponemčevanja, poitalijanjanja in pomadžarjevanja ter muslimanskih turških roparskih vpadov, ampak je daroval številne vodilne osebnosti Avstriji in mnogim drugim deželam široko po svetu, od Švedske in Finske do Madagaskarja, Avstralije in Tasmnije. Povsod naletimo na večje ali manjše slovenske čudeže, kar skušam predstaviti in dokumentirati v svoji naslednji, v glavnem že napisani knjigi, če mi jo bo v moji starosti in ob dozdnevni brezbriznosti merodajnih še mogoče izdati. Prispevali smo vodilne verske,

politične, kulturne, tehnološke in celo vojaške osebnosti številnim narodom in državam, česar se na žalost niti tujci, niti mi sami ne zavedamo. Pri založbi Družina je leta 2015 izšla slovenska bibliofilska izdaja knjige *Slovenski ameriški izumitelji in inovatorji*, leto pozneje pa še isto malo obširnejše delo v angleščini pod naslovom *Slovenian American Inventors and Innovators*. Tu najdemo nad sto naših tehnoloških ustvarjalcev, ki so nesluteno mnogo prispevali k blagostanju in napredku Amerike in večkrat vsega sveta. In vendar obravnavamo le eno področje, ne da bi govorili o dvanajstih slovenskih ameriških škofih in vrsti čudovitih misijonarjev ali o naših vplivnih politikih, o šestih admiralih in devetih generalih, o pisateljih in pesnikih, o sloviti arhitektih, zdravnikih, glasbenikih, športnikih z vsaj enajstimi olimpijskimi medaljami - in še bi lahko naštevati. "To je brez dvoma naš slo-

venski ameriški čudež", je na cvetno nedeljo navdušeno izjavil eden najbolj zaslužnih rojakov v Clevelandu. Vem, da blesti tudi slovenski kanadski čudež, slovenski avstralski čudež, vsem znani slovenski argentinski čudež, pa tudi Slovincem in tujcem neznani slovenski švedski čudež, poleg več drugih. Spoznavajmo svojo slovensko dediščino in ponosni bomo nanjo. Z zdravim ponosom in samozavestjo, z idealizmom in z modrim vztrajnim delom ter polnoštevilnimi pametnimi volitvami pa bomo premagali tudi hibe in napake, ki našemu narodu žal niso v čast. Kot nas je spodbujal papež Janez Pavel II, "Korajža velja!"

Prof. dr. Edi Gobec

Avtor, sociolog in socialni psiholog, je zaslužni profesor Kentske državne univerze in ustanovni ravnatelj Slovenskega ameriškega raziskovalnega središča, Cleveland, Ohio.

